1999

Dagens fråga: Sundsvallsrevyn drar mer folk än någonsin. Brukar du se revy? 21-1-99

ÅSTÖNS FRAMTID

Det har varit ganska tyst kring arbetsgruppen för Åstöns framtid sedan det senaste stormötet vi hade på försommaren i matsalen på Åstön.

Arbetet med att rädda skjutfältet på Åstön som ett värdefullt natur- och rekreationsområde har dock fortsatt hela tiden, trots stiltjen på ytan.

Torsdagen den 26 november hade arbetsgruppen ett intressant möte med länsstyrelsen i Västernorrland. Där gavs besked om nya vägar för att bevara Åstön från exploatering. En ny lagstiftning från årsskiftet ger nämligen kommunen bättre möjligheter att i samråd med länsstyrelsen avsätta markområden som naturreservat.

Kommunen kan då bestämma detaljerna i reservatsbestämmelserna.

Arbetsgruppen, där kommunen är representerad, vill ju styra Åstöns utveckling med en ekologisk helhetssyn, bevara öns egenart och naturvärden och främja kulturlandskapet och de kulturhistoriskt intressanta byggnaderna. Friluftsliv, kultur och rekreation ska utvecklas med varsam hand och turism ska främjas med beaktande av den bofasta befolkningens intressen.

Den nya lagstiftningen ger oss bättre möjligheter att leva upp till dessa mål eftersom ett reservat med klara restriktioner för kalavverkningar och nybyggande inte torde vara särskilt intressant för privata exploatörer.

Utanför arbetsgruppen har Åstöns framtid också diskuterats och utretts. I dessa diskussioner har det funnits röster som hävdar att endast mindre delar av det nuvarande militärområdet kan betraktas som speciellt skyddsvärda och därmed värda att avsätta som naturreservat.

Andra områden (förträdesvis skogsområdena innanför stränderna) anses inte lika skyddsvärda och skulle ställas utanför ett eventuellt reservat.

Detta är INTE arbetsgruppens synpunkt!

Vi anser att det nuvarande skjutfältet ska ses som en ekologisk helhet. Hela området ska omfattas av de restriktioner för exploatering som ett naturresevat kan innebära. Också skogen på Åstön har ett stort värde för rekreation och friluftsliv och den har en ekologisk betydelse som inte kan kopplas bort från de övriga och kanske mer "spektakulära" delarna av skjutfältet.

Arbetsgruppen vill också att den pågående militära avvecklingen på Åstön sker med sans och måtta. Det måste finnas något kvar av de militära installationerna på ön som kan minna framtida generationer om att denna plats en gång var en betydande del av det svenska militära försvaret.

Arbetsgruppen jobbar vidare med Åstöns framtid och kommer sannolikt att få hjälp av en ny lagstiftning för att rädda de stora värden som står på spel för natur, rekreation och friluftsliv!

För arbetsgruppen

Nils Högstedt och Sven Jansson

P A Rosenholm, 56 år, pensionär, Söråker:

– Ja, det händer ibland.

VÅLE

Mauno Vilpula, 66 år, pensionär, Söråker:

AVA

– Ja, jag har sett Sundsvallsrevyn någon gång.

TYNDERÖ

Tony Selander har köpt Skäggsta 1:24 av US-Motori Söråker AB, Söråker, för 210 000 kronor. Taxeringsvärde 134 000 kronor.

Åke Kramer har köpt Bäräng 1:22 av Inga-Britt Hagberg, Fridhemgatan 17, Sundsvall, för 400 000 kronor. Taxeringsvärde 296 000 kronor.

TYNDERÖ

Tomas och **Birgitta Noreén** har köpt Åstön 2:109 av Bernt Norberg Consulting AB, Sundsvall, för 100 000 kronor. Taxeringsvärde 23 000 kronor.

• Vi vill fira våran hästtjej **Linnéa Thunfors**, Öde, Söråker, som fyllde 6 år den 9 januari. Många grattiskramar från pappa, mamma, Emelie, Elin och Pajas.

• Vi vill fira våran lilla tös **Elin Thunfors**, Öde, Söråker, som fyller 2 år på lördag. Många grattiskramar från pappa, mamma, Emelie och Linnéa.

Surströmmingssalterier håller på premiärdagen

TIMRÅ

De stora salterierna i Norrland som producerar surströmming är besvikna över livsmedelsverkets beslut att avskaffa bestämmelsen om första försäljningsdag för årets strömming.

I ett brev till regeringen vill man att bestämmelsen om tredje torsdagen i augusti som premiärdag behålls.

I annat fall överväger salterierna att göra en överenskommelse med grossisterna om att bibehålla premiärdagen.

Gammal tradition

En av de allra största producenterna är Oskars i Tynderö. Innehavaren Jan Söderström betonar att det handlar om en mycket gammal tradition, som har sitt ursprung i en bestämmelse som skulle garantera att surströmmingen för året var färdigjäst.

– Det är en tradition som betyder mycket för de som älskar surströmming. Men kvalitetsaspekten gäller fortfarande. Livsmedelsverkets uppfattning är att det inte är farligt att äta surströmming även om den inte är riktigt färdig, medan vi producenter anser att det är mycket viktigt att kvalitén är fullgod, säger Jan Söderström.

Skrivelse

I sin skrivelse till regeringen vill man i första hand att bestämmelsen om första försäljningsdag återinförs.

Salterierna har stöd för sin uppfattning hos Svenska Fiskares Riksförbund, Fiskeriverket och länsstyrelsen i Västernorrland.

Inga remisser

Salteriföreningens ordförande Erik Nordin, Sundsvall, påpekar i brevet till regeringen att livsmedelsverket inte skickade ut några inbjudningar om remisser till Salterierföreningen eller någon länsstyrelse norr om Gävleborg.

Det är trots allt norr därom som de stora producenterna finns.

Salterierna fick klart för sig att det fanns ett förslag om avskaffande av tredje torsdagen genom uppgifter i massmedia bland annat.

TORBJÖRN ELVERHEIM 060-571095

15/1-99

10:1

S.T. 8-1-99

Skogsarbetare väckte björnfamilj ur vintersömnen

En björnhona med unge väcktes ur vinterdvalan när en skogsarbetare i Edsele, Ångermanland, fällde ett träd över idet.

Björnhonan hade funnit sin övervintringshåla under en gammal myrstack. Och det var den som gav vika av trädet.

Kurt Tjernberg upptäckte hålet i marken när han inspekterade sin avverkning. Tittade ner och fick hjärtat i halsgropen.

– Det var en jäkla upplevelse, berättar han för Västernorrlands Allehanda.

På någon meters avstånd mötte Kurt blicken av en plirande nyväckt björnhona. Vid sidan låg hennes unge.

Men när björnhonan tycktes ta det hela med ro och när Kurt samlat mod, placerade han några stora granruskor över hålet. Kvar där nere ligger björnmor med sin unge. Förhoppningsvis får de sova ända fram till våren den här gången. (ST)

Kostsam sanering när försvaret lämnar Åstön

MILITÄREN RÖJER UPP. *Saneringsarbetet på Åstön, som beräknas starta nästa år, kommer att kosta försvaret minst 2,5 miljoner kronor.* Foto: HANS-GÖRAN ENGSTRÖM

Försvaret lämnar skjutfälten på Åstön – efter över 50 års verksamhet i området.

"Operation sanering" ska genomföras under nästa år och blir en kostsam affär.

Städnotan uppskattas till minst 2,5 miljoner kronor.

– Vi har en genomarbetad plan för hur vi ska lämna Åstön efter oss, säger kapten Lennart Bergström vid försvarsmakten i Sollefteå.

De första batterierna att använda området som skjutfält, anlände under kriget på 40-talet och därefter har Åstön med åren utvecklats till ett betydelsefullt övningsområde för hela Norrlands militärer.

Men nästa år är det definitivt slut.

– Vi har äskat om pengar hos [illegible] planerar att dra tillbaka verksamheten under år 2000, förklarar Lennart Bergström som är objektledare för avvecklingen på Åstön.

– Försvarets avsikt är att lämna området snyggt och städat.

Blindgångare

Röjningsarbetet, efter ett halvt sekels skjutande, blir omfattande och tidskrävande.

Under hösten genomfördes miljötekniska undersökningar där det konstaterades att skjutfältens marker överstiger 300 milligram bly per kilo. 600 ton jordmassor ska grävas upp och "tvättas" i efterbehandling.

Blymätningarna gjordes vid fyra skjutbanor och halterna kräver sanering, enligt Naturvårdsverkets riktvärden.

Kostnaden för detta, samt deponi av det miljöfarliga avfallet, uppgår till minst en miljon kronor.

Förorenat kulfångsmaterial, som förekommer i 15 kulfång inklusive "nya skjutbanan", kräver också efterbehandling.

Däremot gav miljöanalyserna inga skäl att återställa miljön vid de gamla drivmedelsanläggningarna i Skeppshamn och Åkerö.

Men för att säkerställla området för allmänheten krävs också en grundlig undersökning efter blindgångare. Försvaret har i samråd med länsstyrelsen kommit överens om att ön Leskär, belägen strax utanför kapellet i Skeppshamn, ska stängas.

Vill ha naturreservat

– Vi tänker återvända med soldater i fyra-fem år framåt som får i uppdrag att vandra över ön, och med en meters mellanrum söka efter blindgångare. Det som inte kan plockas upp ska sprängas på plats, förklarar Lennart Bergström.

NATURRESERVAT. *Timrå kommun vill att Åstön ska bli naturreservat när militären lämnat området. Områdets vackra natur, som här i Skeppshamn, är förtrollande.*

Men även bommar och taggtråd ska rivas, värn och skjutvallar återställas.

Totalt beräknas saneringsarbetet kosta försvaret 2,5 miljoner kronor.

– Vi har även diskuterat militärens avveckling med byborna, som har bett om att få behålla en skans som minne av vår verksamhet i Åstön, berättar Lennart Bergström.

När militären är färdig med sitt är det upp till fortifikationsverket att avgöra vad som ska hända med området i framtiden.

Timrå kommuns önskan är att Åstöns skjutfält ska klassificeras som naturreservat.

Pelle Ehnberg
060-66 35 53

10:2

Ann-Britt Engströms och Lars-Erik Åhlunds dotter Sara, med sin lillebror Pontus, född 22 januari, längd: 50 cm, vikt: 3430 gram, Söråker.

SKÄGGSTA

Kent Andersson och Ewa Degermo, Tynderö, med Tobias och hans lillasyster Matilda, född 4 januari, längd: 51 cm, vikt: 3690 gram.

Monica och Lars-Erik Larsson, Söråker, med sonen Erik, född 4 januari, längd: 52 cm, vikt: 4050 gram.

SKÄGGSTA

Fiskare skärper tonen mot myndigheterna

– Det traditionella kustnära fisket efter Norrlandskusten har upphört. Sälen tar fisken och förstör redskapen. Nu kräver vi snabba åtgärder, och full ersättning.

Västernorrlands kustfiskareförbund skärper tonen mot myndigheterna. I en skrivelse till naturvårdsverkets generaldirektör, Rolf Annerberg, kräver förbundet hundraprocentig ekonomisk ersättning för sälskador.

– De få yrkesverksamma fiskare vi har i länet har hamnat i ett näst intill hopplöst läge eftersom sälstammen breder ut sig efter våra kuster, säger Kjell Eriksson, Alnö, ordförande för Västernorrlands kustfiskareförbund. Därför vänder vi oss nu till Naturvårdsverket för att påtala vår situation, och för att kräva ersättning.

Flera krav

Kustfiskarna i vårt län har i sin skrivelse tagit med dessa krav:

1. Ekonomisk ersättning till 100 procent för sälskador.

2. Avvecklingsbidrag till de fiskare som tar beslut om att upphöra med yrkesfiske.

3. Arbetslöshetskassa, "stämpling", bör gälla när man hindras att fiska på grund av att säl uppehåller sig på fiskeplatserna.

4. Ekonomiskt stöd vid omstrukturering av fiske, till exempel när man måste gå från skötfiske till trålfiske. Det finns säkert fler varianter.

5. Extra stöd vid modernisering av lokaler för hantering av färsk- och rökt fisk.

– Vi kan göra listan ännu längre, för idéerna är många ute i fiskarstugorna, säger Kjell Eriksson.

Yrkesfiskare kunde tidigare sätta ut fasta redskap, alltså laxfällor/kombifällor, och vittja dem två gånger per dygn under fiskesäsongen.

– Men detta traditionella fiske har upphört längs Norrlandskusten, säger Kjell Eriksson. Sälen tar fisken som går in i fällorna. På ekolod kan fiskare se att det finns gott om strömming, men när de tar upp skötarna på natten är det oftast ingen strömming kvar. Sälarna har varit framme. Enda chansen är att vittja fällorna sex till åtta gånger per dag, och att ha ständig övervakning, men det hinner inte fiskarna och därför försvinner allt fler av de fasta redskapen.

Västernorrlands kustfiskeförbund pekar i sin skrivelse på att Naturvårdsverket brister i förståelse för yrkesfiskarnas besvärliga situation längs våra kuster.

– Vi kräver att Naturvårdsverket ska kliva fram och presentera ett kraftfullt handlingsprogram i vilket man klart uttalar vid vilka tillfällen och inom vilka områden jakt på säl ska bedrivas, säger Kjell Eriksson. Samtidigt vill jag betona, att vi inte vill utrota sälen. Det finns plats för både säl och yrkesfiskare, men yrkesfiskarna ska få ha sina fiskeplatser i fred för sälen. Och vi måste få tillbaka det rörliga fisket längs kusterna.

HUNDRAPROCENTIG ERSÄTTNING. *Västernorrlands kustfiskarförbund kräver hundraprocentig ekonomisk ersättning för sälskador i en skrivelse till naturvårdsverkets generaldirektör Rolf Annerberg.*

Foto: ARKIV

Allt fler sälar

Kjell Eriksson är orolig för yrkesfiskarnas framtid i vårt län.

Det är allt färre som är verksamma som yrkesfiskare.

– På många år har vi inte sett någon nyetablering av yrkesfiskare i Västernorrland, säger Kjell Eriksson. Vi kräver åtgärder för att få yrkesfisket lönsamt igen.

De yrkesverksamma fiskarna har märkt att sälarna blir allt flera.

Detta är något som fiskare längs hela Norrlandskusten rapporterar om.

– Sälarna går till och med upp till dammen i Indalsälven vid Bergeforsen, där de tar för sig av laxen, säger Kjell Eriksson.

De nya sälskrämmor som tagits fram är intressanta. Emellertid säger Kjell Eriksson att kostnaderna är höga.

– Man måste ut med cirka 75000 kronor för en sälskrämma, och det är tufft.

Kjell-Ove Cederqvist
060-66 35 50

ST 12/3-99

Ägare till fiskevatten kräver skyddsjakt på säl

Tre veckors bra fiske i början av säsongen fick Nisse Högstedt uppleva innan sälen slet sönder nätmaskorna och vittjade fällan. FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

TIMRÅ

Nu kräver även fiskevattenägarna längs kusten skyddsjakt på säl. Skadorna på redskap och fångster har blivit oacceptabla, anser man.

Särskilt längs Norrlandskusten.

Jakten skulle inte hota bestånden utan göra sälarna mer skygga nära land och vid fångstplatserna, tror vattenägarna.

– Det är en fråga om pengar, säger Nisse Högstedt, ordförande i Västernorrlands Fiskerättsägareförbund.

– Fiskerättsägarna har inte möjlighet att få ersättning på samma sätt som yrkesfiskarna, men fisket är ofta ett viktigt komplement till jord- och skogsbruk vid kusten.

Minskar intresset

– Även i de fall där fiskerätten arrenderas ut förlorar vi, eftersom sälplågan minskar intresset för att arrendera.

Nisse Högstedt fiskar själv lax med fällor sommartid.

– Förra året hade jag en fälla ute. I tre veckor var fisket bra, sedan kom sälen och spolierade det. Skadorna på fällan blev mycket omfattande, med stora hål i nätet.

Inte i år

Stig-Olov Boman är en i den lilla skara yrkesfiskare som finns kvar i Medelpad. Han fiskar lax med fällor och strömming med skötar. Han instämmer i bilden av en alltför stor, och framför allt, orädd sälstam.

– Man får sällskap av säl varenda gång man är ute och vittjar. Man kan ha flera stycken alldeles intill båten.

Redan fått pengar

– Men jag tror inte det blir någon skyddsjakt i år eller nästa år. Länsstyrelsen har redan fått pengar från staten för att betala yrkesfiskarna för sälskador, och såvitt jag vet har beloppet som ska betalas ut nästa år höjts en hel del. Det tyder på att man tänker fortsätta att freda sälen, säger han.

Det är också svårt att säga vilken effekt en skyddsjakt skulle få.

Sommaren 1997 genomfördes viss jakt, under stort hemlighetsmakeri, utanför Åstön bland annat.

Det var utvalda jägare som sköt från land som fanns i området när sälen härjade som bäst. Men man sköt endast sex sälar, och bara en kunde tas tillvara. Övriga sjönk och försvann.

Svårt att skjuta

– Det visar hur svårt det är att skjuta. Från båt är det nästan omöjligt eftersom det rullar hela tiden, säger Stig-Olov Boman.

– Så om det blir tal om skyddsjakt måste betydligt fler än fiskarna få skjuta.

Under sensommaren och hösten upplevde han hur sälen tog för sig alltmer.

Då övervägde han att lägga av.

Bra i början

– Laxfisket var bra i början. Likaså strömmingsfisket från mitten av maj till strax före midsommar. Då äter inte sälen särskilt mycket. Men den fastan tar han igen sedan kutarna blivit så stora att de kan hänga med på öppet vatten.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket kan utan särskilda beslut från regering eller riksdag införa skyddsjakt på säl.

Det är dit som Sveriges Fiskevattenägareförbund vänder sig med sin skrivelse. Tidigare har också länsstyrelserna och yrkesfiskarna föreslagit skyddsjakt.

Fiskerättsägarna hänvisar till ett av fundamenten för den nya miljöbalken, när man citerar första paragrafens första kapitel, där det bland annat sägs att "mark och vattenområden skall användas så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktig god hushållning tryggas".

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

10:3

Tynderö
Berge 3:12. Sälj: Gudrun Margareta Viklander, Timrå, Björn Erik Brage Viklander, Stockholm, Per Erik Teodor Viklanders dödsbo, 1/3 vardera. Köp: Tord Andersson. Pris: 100.000 kr. Värdeintyg: Ej högre.

Skilsåker/Tynderö
Fritid/åretruntboende i toppskick nära havet. Boyta ca 72 kvm. Öppen spis. Inglasat uterum. Bastu o dusch. Gaststuga.

TYNDERÖ
Eva Laggren har köpt Skilsåker 4:50 av Gun Bergman, Påläng 6355, Sundsvall, för 450 000 kronor. Taxeringsvärde 246 000 kronor.

TYNDERÖ
Elisabeth Folkesdotter och Paul Martin har köpt Berge 2.22 av Stig Ållenberg, Svedelius väg 8, Nyköping, för 180 000 kronor. Taxeringsvärde 99 000 kronor.

Tynderö
Bryttmor 1:6. Tid äg: Fritz Gustav Svedin, 1/2. Ny äg: Astrid Sara Birgitta Svedin, tid 1/2. Bouppteckning. Tax-v: 71.500 kr.

Kyrkvaktmästaren Per-Olof Östberg tände ljuskronorna i den nyrenoverade kyrkans tak. FOTO: HÅKAN HUMLA

Nu tänds åter ljusen i Tynderö kyrka

Efter lång tid av förväntan var det i går kväll dags för Tynderöborna att på nytt samlas i den lilla församlingskyrkan. Nu nyrenoverad för närmare tre miljoner kronor.

Skinande rena väggar, nyslipade golvplankor, orgeln marmorerad i stil med bänkarna och kanske inte minst välkomnat, tätade fönster och ett nytt värmesystem.

Och en varm stämning infann sig redan från början, från fackeltåget mellan församlingshemmet och kyrkan till intåget i kyrkorummer ackompanjerat av trumpetfanfarer.

De hundratalet församlingsbor som mött upp leddes av såväl domprost Kjell Hansson som kyrkorådets vice ordförande, Lars Pettersson.

– Precis som havet rymmer kyrkan en djup stillhet, var domprostens budskap till besökarna vid återinvigningen.

Sidan 6

Bön för sinnesro

Ge mig sinnesro
att acceptera
det jag inte kan förändra
Mod att förändra
det jag kan
Och förstånd att inse
skillnaden.

... till **Teckenkören** för konserten i Tynderö kyrka. Det var så stämningsfullt, hoppas ni kommer fler gånger.

ST 2-3-99 **Anna**

DAGENS ROS

... vill vi ge till körerna - **Tynderökören och Teckenkören** som sjöng och tecknade så vackert i Tynderö kyrka den 21/2. DBL 2-3-99

Återinvigningsmässa i Tynderö kyrka

söndag den 21 februari
Samling i Hyddan kl. 18.00.

Procession med facklor till kyrkan,
där domprost Kjell Hansson invigningstalar.
Pastoratets medarbetare, Tynderökören med Malte och Roland samt flöjter och trumpeter.
Därefter samkväm i Hyddan.
För kyrktaxi ring 199 000 eller för rullstolsburna 199 050.
Alla varmt välkomna !

Militären säljer Åstön för 17 miljoner kronor

TIMRÅ

Före den 1 juli måste Timrå kommun bestämma hur man vill ha det på Åstön. Militären vill ha bra betalt, 17 miljoner kronor är utgångsbudet, för att släppa ifrån sig hela skjutfältet med byggnader.

– Så mycket pengar har vi inte, säger kommunalrådet Lars-Erik Nordin. Men vi fortsätter diskutera inom den intressegrupp som utsågs vid stormötet på Åstön i fjol.

Militären kan tänka sig att dela in ön i tre områden. Dels en del som rör de yttre vikarna och marken söder om en linje vid Åkerölägret och som har bedömts som mest skyddsvärd från fortsatt exploatering, dels vill man göra själva Åkerölägret till en andra fastighet. Dessutom vill man göra den nordvästra delen av det gamla skjutfältet till en tredje fastighet. Detta framkom i dag vid ett möte mellan Fortifikationsverket och den intressegrupp som vill hitta en lösning för Åstöns framtid.

Mycket skog

Eftersom det finns gott om skog på halvön och ett vägnät som kan användas i samband med avverkning, kan en del skog hjälpa till att finansiera ett köp. Men det är å andra sidan de sammanhängande naturområdena, utan stora hyggen, som gjort området så skyddsvärt i mångas ögon.

Ett kommunalt beslut att eventuellt förvärva delar av området måste fattas senast vid fullmäktiges sammanträde i juni.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

18/3-99

10: 4

VÄRDSHUSET
Idyllen
Porter Café
Lördagar-söndagar
Kom och "fjöla av" lite
– Ta sparken, skotern eller skorna
Premiär lör 27/2
Pubkväll 17-23
Ät het soppa så mycket du orkar.
Premiär sön 28/2
After ski 12-16
Njut av hembakade fettisdagsbullar, kaffe eller choklad.
Loppis lör-sön
Åstön 060-480 20

Efter gudstjänsten - Samkväm med servering i Hyddan med tal och tack till entreprenörerna. Sång och musik med körer och instrumentalister.

MEDVERKANDE:
Domprost Kjell Hansson kh Olof Montelius
km Torsten Berglund km Richard Wikström
diakon Catharina Brunnström, Britta Eriksson
Kyrkoråds ordf Pia Sundholm
Kyrkvärdar Gun Holmgren Gunilla Olsson Göran Olsson
Tynderökören under ledning av Seth Hägglöf
Teckenkör under ledning av Åsa Melander
Flöjt Cecilia Holm Cecilia Nilsson
Trumpet Patricia Wikström Lars Pettersson
Vaktmästeri Tage Nordin Per-Olof Östberg
Videofilmare Åke Johansson Sten Höglund

Över 100 församlingsbor slöt upp i fackeltåget från församlingshemmet till Tynderö kyrka som blev fullsatt under premiärmässan. Kyrkvaktmästare Per-Olof Östberg hade tänt 175 flammande marschaller för att leda processionen rätt.

FOTO: HÅKAN HUMLA

Ljus återinvigning av Tynderö kyrka

Domprost Kjell Hansson välkomnade Tynderös församlingbor till deras nyrenoverade kyrka vid återinvigningen i går kväll. "Precis som havet rymmer kyrkan en djup stillhet", sade han i sitt tal.

TYNDERÖ

Miljonrenoveringen är klar.

Tynderö kyrka har blivit renare, varmare och mer förgylld.

I går var det dags för återinvigning och ett hundratal församlingsbor slöt upp i fackeltåget inför premiärmässan.

Flammande marschaller lyste upp kröken vid Tynderö kyrka i går kväll. Ännu ljusare blev det när processionen från församlinggshemmet närmade sig, något försenat på grund av de svårtända facklorna.

Ledda av sin domprost Kjell Hansson och kyrkorådets vice ordförande Bror Pettersson tågade församlingsborna till återinvigningen av sin nyrenoverade kyrka.

– Öppna för mig rättfärdighetens portar, sade domprosten framme vid porten och knackade spiran hårt i träentrén.

Dörrarna slog upp och trumpetarna Patricia Wikström och Lars Pettersson mötte med fanfar innan församlingen blev insläppt i det nyrenoverade kyrkorummet.

För 2,7 miljoner har de fått väggarna tvättade, golven slipade, orgeln marmorerad som bänkarna, brandlarm installerat och förgyllningen fastlagd.

Och i fortsättningen blir det förhoppningsvis mindre drag under gudstjänsterna. Fönstren har tätats och värmesystemet är utbytt.

Dessutom är det meningen att kyrkovaktmästare Per-Olof Östberg inte längre ska behäva klättra i stegen för att kunna tända de 40-talet stearinljusen i takkronorna. Ändå var det precis vad han gjorde i går.

– Hissmotorn från Tyskland har tyvärr blivit försenad, men den kommer vilken dag som helst, meddelade han från den höga positionen.

CAMILLA BERGSTRÖM
060-197167

Viktor Norlander, 4 år från Sörberge, missade favoritlagets hockeymatch för att kunna vara med under första högmässan i Tynderö kyrka sedan miljonrenoveringen blev klar.

Cecilia Holm och Cecilia Nilsson framförde flöjtsolon och ackompanjemang under återinvigningen av det renade, uppvärmda och än mer förgyllda kyrkorummet.

10:5

Timrå har inte råd att köpa Åstön

DBL 27/2-99

ÅSTÖN. *Framtiden är återigen oviss för Åstön. Försvaret vill ha bra betalt för övningsområdet. Om kommunen inte har råd, blir det fritt fram för privata intressenter att ta över.*

Foto: ARKIV/HANS-GÖRAN ENGSTRÖM

Får inte kommunen ihop pengar säljs området till högstbjudande

Framtiden för Åstön är oviss.

Timrå kommun har inte råd att köpa militärområdet och rädda det från exploatering.

Om politikerna inte lyckas skrapa ihop pengarna, säljer försvaret Åstön till högstbjudande.

I alla år som försvaret har haft sitt övningsområde på Åstön, har skogarna och stränderna fungerat som ett stort oexploaterat rekreationsområde för Timråborna.

När försvaret för något år sedan beslöt att sälja området lovade de dåvarande makthavarna i Timrå, socialdemokraterna med kommunalrådet Kenneth Westberg i spetsen, att ta över och försöka bevara området som naturreservat. Socialdemokraterna var rädda för att privata intressen annars skulle gå in och exploatera stränderna och skogarna, för skogsavverkning, fritidshus eller turistanläggningar.

En öppen fråga

Men efter valet har den politiska maktstrukturen förändrats i Timrå. Socialdemokraterna är i opposition och regnbågskoalitionens partier har tagit över.

Därmed är också Åstöns framtid en öppen fråga. Visserligen har även Regnbågen ambitionen att rädda Åstön från exploatering, men man har en annan syn än socialdemokraterna på kommunens ekonomiska läge. Regnbågens partier gick till val med den havererande ekonomin och vikten av att spara, som två av huvudfrågorna.

I dagsläget finns enligt kommunalrådet Lars-Erik Nordin, (c), inget ekonomiskt utrymme för att köpa hela Åstö-området av försvaret.

Innan sommaren

– Det lär bli dyrt. Försvaret vill ju ha bra betalt, inte minst med tanke på alla de besparingar som de har drabbats av på senare år, säger Lars-Erik Nordin.

Han vet inte vad som kommer att hända med Åstön.

– Frågan är om vi kan få ihop tillräckligt med pengar. Vi håller just nu på att undersöka olika idéer för en finansiering, men jag kan inte avslöja några närmare detaljer.

Troligen ska kommunen försöka få hjälp med finansieringen av naturvårdsverket eller någon annan myndighet. Det är bråttom eftersom pengarna måste skakas fram innan sommaren. Annars säljer försvaret Åstön till högstbjudande, och det blir det fritt fram för privata intressenter att exploatera området.

Leif Johansson
060-66 35 49

13/2 1999

Det ska vi fira

• Ja, då var det dags att få fira en eftertraktad och pigg 45-åring.
Kenneth Bohman, Myckeläng heter denne raske man, om fiske, jakt och skoterträning han en del kan.
Trivs bäst vid älv, skog och Åkersjöns fjäll, där kan han stämma upp i sång trots att rösten är gäll.
Fruga, torp och två söta barn han hunnit med, älskar att i skogen vandra och hugga sig ved.
Tänk att åren även på dig börjar sätta sina spår, för vid matbordet ingen annan dig klår.
Men vi tycker om dig som du är i alla fall, du lever som du lärt och inte efter någon mall
Som vi alla tycker är det bättre med tvättmaskin än med tvättbräda!!! Om det är sant eller ej får vi överlåta åt de lärda.
Hurra för dig på denna högtidsdag, din familj, släkt ropar i ett och samma tag.

• **Oscar Nilsson**, Tynderö, fyller 4 år den 4/3. Oscar är en kille som på traktorer fått dille. Väntar på paket, tycker de kommer väldigt sent. Men nu är väntan slut, så vi avlossar en salut. Grattiskramar från oss alla.

• Vi vill fira **Hanna Nyberg**, Åstön, som i morgon fyller 2 år. Grattiskramar i stora mängder till våran solstråle från farmor och farfar.

17-2-9

ANBUD – HYRESFASTIGHETER

AB Timråbo utbjuder nedanstående fastigheter till försäljning.

Mellby 2:7, Tynderö, Timrå
Mindre hyresfastighet i två plan. I fastigheten finns 4 lägenheter. Uthyrningsyta 225 kvm. Nybyggt 1950, ombyggt 1974. Jordvärmeanläggning. Tomt 5930 kvm. Taxeringsvärde 209.000 kr.

Näset 1:8, Hässjö, Timrå
Mindre hyresfastighet i två plan. I fastigheten finns 4 lägenheter. Uthyrningsyta 252 kvm. Nybyggt 1950, ombyggt 1976. Jordvärmeanläggning. Tomt 5235 kvm. Taxeringsvärde 256.000 kr.

Anbud med fri prövningsrätt **AB Timråbo**, Box 134, 861 24 TIMRÅ, tillhanda senast **15/3 1999**. Anbud skall vara förseglat och med neutralt omslag. Anbud märkes **"Fsg hyresfastigheter"**.

För vidare information ring Per Sandberg eller Bo Elf, tfn 060-58 09 00.

AB TIMRÅBO

Gunnar Wiklund har köpt Mällby 2:7 av AB Timråbo, för 300 000 kronor.

Veteran med sinne för spår

Arild Wiklander, 73, från Tynderö slog Sixten Jernberg och blev sensationell tvåa i Vasaloppet 1956.

– Det var en överraskning att Sigvard Jonsson, Rossön, skulle vinna det året men det var en knallsensation att självvaste Sixten Jernberg blev frånåkt och besegrad av två åkare, säger Arild.

Han bor fortfarande kvar i det barndomshem som släkten Wiklander haft i sin ägo i över 100 år.

I år tror han att Vladimir Smirnov har en mycket god chans att vinna Vasaloppet.

Sidan 16

Arild Wiklander vann över Sixten Jernberg i Vasaloppet 1956.

FOTO: NIKLAS LARSSON

10:6

Visst minns vi en tvåa

TYNDERÖS TROGNASTE. *Skidlegenden Arild Wiklander har avverkat sju Vasalopp och minns naturligtvis höjdpunkten 1956 då han sensationellt skidade in på andra plats efter Sigvard Jonsson. I morgon håller han tummarna för Vladimir Smirnov.*

FOTO: NIKLAS LARSSON

För 43 år sedan körde Arild Wiklander ifrån Sixten Jernberg

TYNDERÖ

Någon vinnare i Vasaloppet har Medelpad ännu inte kunnat stoltsera med.

Men Arild Wiklander från Tynderö blev sensationell tvåa 1956.

– Jag kroknade på slutet men kunde i alla fall hålla undan för Sixten Jernberg, säger Arild så här 43 år efteråt.

Nu lever Arild Wiklander, 73 fyllda och pensionerad skollärare, fortfarande kvar i barndomshemmet i Skäggsta mellan Söråker och Tynderö som släkten haft i sin ägo sedan i slutet av 1800-talet.

– Och här lär vi väl bli kvar i alla våra dar, Margit och jag, förklarar krutgubben Arild över en kopp kaffe.

I går tog han sin dagliga skidpromenad, denna gång med ett av sina fem barnbarn, och Arild ser oförskämt frisk ut för sin ålder.

– Men ena höften, som opererades i höstas, är tyvärr utsliten. Jag mår inte längre bra av att springa men skidåkning kan jag tack och lov hålla på med, säger Arild.

Arild har ett brinnande intresse för sin favoritsport. Med liv och lust har han ägnat sig åt skidor i över 50 års tid – både i egenskap av aktiv elitåkare och som ledare och motionär.

Alltjämt aktiv

I sin kära klubb, Tynderö IK, var han ordförande 1953–73. Som funktionär drar han alltjämt sitt strå till stacken när det det är skidevenemang på gång i Söråker med omnejd.

Vasaloppet, ja...

I långloppet mellan Sälen och Mora gjorde han sju starter (1952–75) och detta var förvisso också hans speciella favorittävling.

– Jag var seg och konditionsstark men på kortare sträckor lyckades jag inte alls lika bra i spåret, påpekar Arild.

"Skakade av mig Sixten"

1956 inträffade det helt oväntade att Arild Wiklander lyckades skaka av sig självaste Sixten Jernberg strax innan Evertsberg.

Arild berättar:

– Alla trodde ju att Sixten skulle vinna Vasaloppet det året. Han hade blivit olympisk mästare på 5-milen i Cortina. Förhandsnacket handlade egentligen bara om vem som skulle komma på andra plats. Det gjorde nu alltså Arild Wiklander – men han fick stryk av Sigvard Jonsson, Rossön.

– Sigvard var också en bra långtradare, säger Arild. Tidigt utkristalliserades det en toppkvartett. Den bestod av Arthur "Likenäsaren" Olsson, Sixten Jernberg, Sigvard Jonsson och jag. Den förste som hakades av var "Likenäsaren". Jag hade knappast någon segerförhoppning, i varje fall inte förrän jag hade åkt ifrån Sixten...

Det rådde kallföre under hela loppet – och Arild Wiklander körde på helt perfekta skidor från start till mål.

"Mora-Nisse" Karlsson gratulerar Arild Wiklander till dennes överraskande andraplacering i Vasaloppet 1956.

Arild Wiklander hängde med Sigvard Jonsson i många mil men inte ända fram till Mora. FOTO: ST-ARKIV

Perfekta skidor

– Men det gjorde också alla andra åkare. Sixten borde alltså normalt sett ha vunnit men det är möjligt att han hade alltför många tuffa lopp i benen den vintern och inte orkade ge sitt bästa i Vasaloppet. Själv kände jag mig pigg och hade ledningen i loppet ett tag. Men 8–15 kilometer innan vi kom till Mora satte Sigvard Jonsson in ett ryck och åkte ifrån mig med tre och en halv minut.

Arild Wiklander klockades för 5.27.36 – en alldeles utmärkt sluttid år 1956.

Numera genomförs Vasaloppet i helt andra, betydligt mer välpreparerade spår.

Tror på "Smirre"

Skidorna är i dagens läge knappast alls heller desamma som förr i tiden då "Mora-Nisse" Karlsson (nio Vasaloppssegrar), och Janne Stefansson (sju segrar) firade sina stora triumfer i denna anrika tävling.

– Så man kan inte jämföra tiderna, säger Arild Wiklander.

På söndag tror han att Vladimir Smirnov har en alla tiders god chans att vinna:

– Klart att jag håller tummarna för "Smirre". Han har nog laddat för Vasaloppet hela vintern...

TONY PETTERSSON
060-197176

10: 7

FLICKAN OCH TRÄDGÅRDBÄNKAR. *En målning av Anna Linde som Tynderö bygdegårdsförening lånat av Bygdegårdarnas Riksförbund.*

Lånad konst på en bygdegård

DBL 25/1-99

KONSTEN ÄR UPPSKATTAD. *Margareta Decker från Tynderö bygdegårdsförening visar ett av de fina konstverk som finns att se på bygdegården: Sven-Olof Normans "Skolan".*

Foto: PERNILLA KARSTRÖM

På bygdegården i Tynderö hänger tavlorna tätt.

Mycket av konsten äger bygdeföreningen men här hänger också bilder lånade från en av Sveriges största konstägare, Bygdegårdarnas Riksförbund.

Det hänger många kända namn längs väggarna i stora festsalen i Tynderö bygdegård. Där finns verk av Bengt Lindström, Rolf Lidberg, Dagmar Glemme och många fler.

Mycket kultur

– Vi satsar mycket på kultur överhuvudtaget. De är uppskattat av folk här, säger Margareta Decker från Tynderö bygdegårdsförening.

De flesta av bilderna har bygdeföreningen fått i gåva men några har man faktiskt lånat.

Tynderö bygdegård är en av de 1170 bygdegårdar som finns i Sverige.

I knappt hälften av dem hänger konst utlånad av Bygdegårdarnas Riksförbund (BR), en av landets största ägare av konst.

Ansenlig konstskatt

Det är en ansenlig konstskatt som BR samlat på sig under årens lopp och som finns utlånad till bygdegårdarna runt om i landet.

Varje år köper BR 125 konstverk och samlingen omfattar just nu runt 3300 verk. Av dessa finns 2700 utlånade.

– När vi invigde vår nyrenoverade bygdegård 1993 passade vi på att anta erbjudandet att gratis få låna konst av BR. Vi brukar också låna deras vandringsutställningar. Där finns konsten färdigmonterad på skärmar. Det går väldigt smidigt att visa ny konst på det sättet, berättar Margareta Decker.

"Äpplen och amaryllis"

Redan 1945 började BR köpa konst. Då för pengar från Penninglotteriet. För de 30 000 kronor förbundet fick passade man på att köpa bland annat Isaac Grunewalds "Äpplen och amaryllis" och Sven X-et Erixsons "Skidåkaren".

Men även andra kända namn som till exempel Vera Nilsson, Lennart Rodhe och Otte Sköld fanns med i den allra första kollektionen.

Sedan 1977 köper BR konst med pengar staten delar ut – i år nästan en halv miljon kronor.

– För att låna konst från oss behöver bygdegården bara ansöka. Men intresset är stort och bygdeföreningarna får räkna med några månaders väntetid innan konsten kommer, säger Iris Nilsson, som ansvarar för BR:s köp av konst.

BR nöjer sig inte med att bara köpa och låna ut konst.

15 konstutställningar

Varje år arrangerar BR tillsamman med Folkets hus och Våra gårdar (IOGT- NTO) 15 konstutställningar runt om i Sverige.

Nu har turen kommit till de nordligaste länen där konstnärerna bjuds in att delta med vardera tre verk.

Västernorrlänningarna får vänta på den konstupplevelsen till i början av maj. Då står Söråkers Folkets hus som värd för utställningen som kallas "Konst åt alla".

Christina Hedenström

• *Järnladyerna (från vänster): Sigrid Jönsson, 80 år, Rut Isaksson, 89 år, Hagar Mattsson, 84 år, samt Rut Pettersson, 90 år.*

Tynderö socialdemokratiska kvinnoklubb

Det finns mycket aktiva järnladys i Tynderö kvinnoklubb, vilka är i åldrarna 80-90 år. De syr och stickar, virkar och väver och skänker sedan bort sin alster till olika föreningar och till den egna kvinnoklubben för att via lotterier och auktioner dra in pengar till verksamheten till froma för ungdoms- och andra föreningar i Tynderö-Söråker.

Tynderö kvinnoklubb bildades för snart 52 år sedan av bland andra Sigrid Jönsson. Klubben sysslar med det mesta som exempelvis, mannekänguppvisning, möten och cirklar och har ett gott samarbeta med bygdegårdsföreningen.

Senaste sommarresan gick till det fagra Hälsingland. Surströmmingsfest och lilla julafton är självklara inslag i verksamheten och vid senaste sammankomsten, som var julgransplundringen, deltog 47 barn och 25 vuxna under lekledaren Hasse Nordin.

1-2-99 DBL

10:8

Tynderö IK vill bygga ut sin stuga

SÖRÅKER

Tynderö IK vill bygga ut serveringsdelen på sin klubbstuga vid Söråkers idrottsplats.

Därför vänder man sig till ägaren av anläggningen, kommunen, och ansöker om bidrag och förslag på hur bygget ska finansieras. Totalkostnaden för 24 kvadratmeter beräknar klubben till 170.000 kronor.

Serveringen har i dag bara 20 sittplatser, fler ryms inte. En fördubbling är önskvärd, enligt klubbledningen, då man har 40 ungdomar i träningsgrupperna. Även vid tävlingar upplevs stugan för trång.

I helgen ska man exempelvis köra en ungdomslandskamp i nordisk kombination med deltagare från Norge, Finland, Island, Lettland och Sverige.

På fritidskontoret i Timrå har man ännu inte tagit ställning till om man har pengar till utbyggnaden. Det beror bland annat på om man kan göra jobbet som ett sysselsättningsprojekt i någon form eller om föreningen själv kan svara för en del av kostnaderna genom ideellt arbete på bygget.

5-2-99

Fiskarrännet den 21 februari

• *Arild Wiklander*

■ **Arild Wiklander** i Tynderö IK berättar att det elfte Fiskarrännet på skidor avgörs den 21 februari.

"På grund av snöbrist så blir Svedje startplatsen för båda sträckorna, 10 och 20 kilometer. Målet är i Söråker", säger Arild.

Tävlingarna ingår i Midälvaskidan och samtliga deltagare får en surströmmingsburk i present.

Tynderö kvinnoklubb
kallar till årsmöte måndag den 22/2 kl. 19.00 hos Sigrid Jönsson. Sedvanliga årsmötesförhandlingar. Varmt välkomna! Styrelsen.

Tynderö S-förening
kallar sina medlemmar till årsmöte på Bygdegården tisdag 2/3 kl. 19.00. Sedvanliga årsmötesförhandlingar. Vi bjuder på fika. Varmt välkommen! Styrelsen.

Tynderö Bygdegårdsförening
inbjuder till årsmöte
onsdag den 3 mars kl. 19,
Tynderö Bygdegård.
Sedvanliga årsmötesförhandlingar.
Styrelsen.

Det finns ett resignerat uttryck hos Ove Svedin när han funderar över framtiden för det militärläger han en gång hade tillsynen över. FOTO: HÅKAN HUMLA

Den ovissa framtiden blir ett givet samtalsämne när Gösta Holmgren, Sten Vadell, Tage Sjöström och Ove Svedin stöter ihop ute i Skeppshamn.

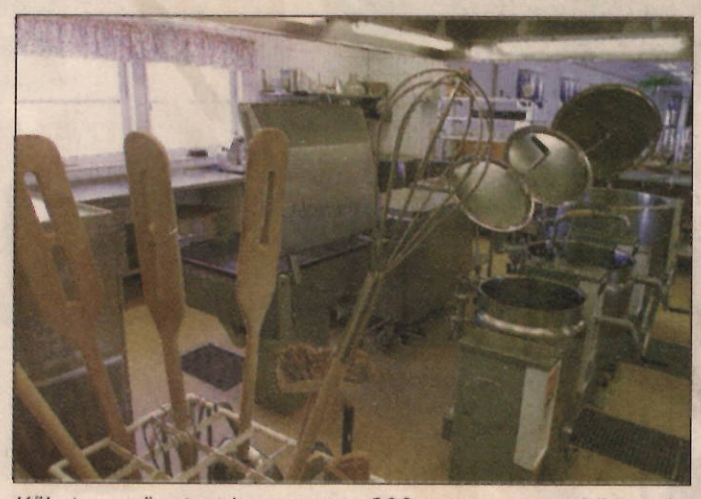

Köket som är stort kan servera 200 personer samtidigt, och matsalen är modern. Det gör anläggningen överdimensionerad på kökssidan.

Fyra längor innehåller ett 40-tal rum med god standard. Vid lägret finns också en fristående anläggning med duschar, toaletter och bastu.

Framtiden oviss för Astön

I sommar tas besluten om naturområdena

ÅSTÖN

Vad händer med Åstön?

Ett av Medelpads mest intressanta naturområden ska säljas när militären slutligen drar sig därifrån. I sommar ska besluten tas.

De flesta berörda som ST talat med skulle föredra att behålla det gamla skjutfältet intakt, i ett samlat område som reservat.

Den lösningen är för dyr för Timrå kommun.

Lägret vid Åkerö kan man gärna sälja, tycker allmänheten, men frågan är vem som vill köpa byggnaderna och marken närmast. En modern matsal och ett storkök som kan servera två hundra personer samtidigt. Däremot kan inte mer än ett 50-tal personer erbjudas sängplats i förläggningen. Det gör anläggningen överdimensionerad på kökssidan men för liten som konferenshotell.

Fyra längor med ett 40-tal rum, varav den nyaste håller god standard, med sällskapsrum, pentry, handikapptoalett och separata duschrum och toaletter för kvinnor och män. Den byggdes 1993 och hann i stort sett bara invigas innan militären började tala om malpåse och nedläggning.

Vid lägret finns också en fristående anläggning med duschar, toaletter och bastu, avsedd för värnpliktiga i tältbivacker.

Ute på klipporna vid Skeppshamn finns en mäss med hygglig standard.

En mängd förråd, serviceverkstad, bränsledepå och flera byggnader med expeditionslokaler och lektionssalar finns vid lägret och på skjutfältet. Söder om Skeppshamn ligger tornet för skjutövningrna. Längs stränderna finns bunkrar och värn, numera avförda ur de strategiska planerna för invasionsförsvaret.

När ST besöker området en solig senvinterdag i mars, får vi guidning av Ove Svedin, en gång skjutfältsansvarig. Sedan 1993 är han pensionär men bor kvar intill lägret och håller byggnader och andra anläggningar under uppsikt för militärens räkning.

Tömda förråd

– Förråden är tömda numera. Problemen med nattliga besök av tjuvar har minskat betydligt när dom fått klart för sig att inget finns kvar, säger han och blickar ut över lägerområdet där nysnön röjer fler spår av rävar än av människor så här års.

– Frågan är vem som har råd att driva en anläggning som kan hållas öppen högst fem månader per år, säger han skeptiskt.

I Skeppshamn med kapellet och fiskaremuséet är marken utarrenderad för en symbolisk summa. Därute träffar vi bland andra Tage Sjöström som finns bland eldsjälarna som sköter och visar området sommartid.

– Mässen borde ingå i området, anser han.

Den ligger vackert på berghällen ett hundratal meter norr om kapellet, Vid olika evenemang blir den servering för besökare, på Åstödagen exempelvis. Den innehåller även ett par övernattningsrum.

Olika viljor

Den intressegrupp som bildats för att diskutera Åstöns framtid rymmer några klart urskiljbara uppfattningar om vad som vore bäst.

Dels en stark viljeyttring från ett 70-tal fastighetsägare på ön som vill bevara hela skjutfältet som ett enda område skyddat från exploatering.

Dels en grupp som särskilt månar om de yttre delarna där de stora naturvärdena finns, och som kan tänka sig avstå området med skog mellan skjutfältsgränsen i Lillåkerö och lägret.

Önskemål om återköp

Dessutom har släktingar till tidigare markägare framfört önskemål om att få återköpa hela eller delar av den mark som militären en gång inlöste från deras familjer.

För militären är priset viktigt, att man kan få så mycket som möjligt för området.

För Timrå kommun är situationen den rakt motsatta, så billigt som möjligt med tanke på ekonomin.

Kommunens ekolog Stefan Grundström gör bedömningen att det inte går att motivera en reservatsbildning av hela området. Den yttre delen kan bli reservat men den inre är i stort sett ett skogsområde utan särskilt skyddsvärde ur natursynpunkt.

Skogen ska värderas

Det området är på 300 hektar skogsmark. Värdering av skogen ska ske, den är bitvis av god kvalité, men stora områden är mediokra. Det vägnät som militären byggt är ett plus för den som vill avverka.

Farhågorna för att skogen mellan lägret och Lillåkerö hamnar i händerna på en skogsklippare finns hos flera som ST talat med. Någon utsocknes som bjuder bättre i avsikt att förvandla merparten till ett kalhygge, på samma sätt som skett i Norrlands inland på senare år. Risken är uppenbar om priset blir för högt för ortsborna.

TORBJ[illegible]M

10:9

Unga i Tynderö tar ansvar för sin fritid

5-3-99

Fem Tynderö-ungdomar som sätter in en stöt för aktiviteter på hemmaplan under helgerna, fr v Susann Pettersson, Elena Nejman, Sofia Österborg-Wiklund, Henrik Persson och Johan Persson. **FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM**

TYNDERÖ

En grupp ungdomar från Tynderö har startat ett årslångt projekt för att skapa "engagemang genom arrangemang". Deras målsättning är att med egna initiativ dra igång olika aktiviteter för att de själva och deras kompisar i omgivningen ska få en spännande och meningsfull sysselsättning under helger och kvällar.

Ungdomarna går på Ala skolas högstadium, någon har börjat på gymnasiet. För det mesta är dom femsex som träffas en gång i veckan och diskuterar tänkbara projekt.

– Det går helt enkelt ut på att dom lär sig ordna egna arrangemang, som kan locka andra att stanna hemma på helgerna istället för att dra iväg till stan med bussen, säger Margareta Decker som håller i trådarna för projektet.

Till vardags förestår hon verksamheten på Tynderö Bygdegård, och kontakterna med ungdomarna har vuxit fram den vägen och genom ett brev till alla familjer med tonåringar på Tynderö. Formellt är det Bygdegårdsföreningen som ansvarar för genomförandet.

Mycket pengar

Drygt 150.000 kronor har projektet fått, ganska mycket pengar tycker de själva. Men arrangemangen kostar och summan ska räcka till slutet av januari nästa år.

Det underliggande syftet är att skapa drogförebyggande verksamhet.

På söndagarna träffas ungdomarna och pratar om olika uppslag och hur man kan tänkas genomföra dem. Vuxenstödet finns i bakgrunden men uppläggningen är de ungas egen. Kärntruppen består av Susann Pettersson, Elena Nejman, Sofia Österborg-Wiklund och bröderna Henrik och Johan Persson.

Inget bestämt

En del kurser har diskuterats, men inget är bestämt ännu. Det är däremot filmhelgen den 19-20 mars, då man tänker visa 12 filmer nonstop under ett helt dygn på Bygdegården. Programmet är spikat och besökarna kommer att få lösa medlemskort för att tillbringa ett filmdygn i Bygdegården.

Dessförinnan, den 14 mars, ska man arrangera en skiddag för dagisbarnen som också håller till i Bygdegården.

– Det blir spännande att se vad som händer under året, anser Margareta.

Hon tycker det är viktigt att ungdomarna får ta ansvar för sin egen fritid och själva ordna aktiviteterna.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

Tynderö Röda kors

har haft stämma på Hyddan. Ordföranden Karin Sjögren välkomnade samtliga, det sista med henne som ordförande.

Verksamhetsberättelsen visade på ett stort engagemang i kretsen. Till barn i andra länder har kretsen tillverket 108 babypaket. Tynderöborna har skänkt 774 kilo kläder, vilket tacksamt mottagits. Julmässan var en enda stor succé med en intäkt på 35 148 kronor.

Ordföranden Karin Sjögren, som varit aktiv i hela 24 år, hade avsagt sig omval. För den långa tiden erhöll hon vid distriktets stämma 1998 guldmedaljen, som utdelades av Christina Magnusson. Nu vid stämman höll Karin Öhlund ett tacktal som vävde ihop de 10 åren i Tynderökretsen.

Val: ordförande: Astrid Borg. samt: Åsa Larsson-Näslund, Karin Öhlund, Britt-Inger Söderlund, Karin Oestreicher, Rolf Bergman, Ingrid Pettersson, Ulla Fagerström, Anne-Mari Wikström, Gunnar Gustavsson och Anne-Lis Koorp. Revisorer: Bengt Nordlöf och Monika Sundkvist. Öppet huskommittén: Anne-Lis Koorp, Margareta Falldén och Anne-Mari Wikström.

Gunnel Bystedt, totalförsvarskonsulent på distriktet, visade en videofilm om Röda korset.

Tynderö bygdegårdsförening

har hållit årsmöte. Till styrelse valdes Margareta Decker, ordförande, samt Bo Englund, Ingrid Persson, Agneta Lundgren, Lars Åkerlund, Lars-Göran Strömberg, Kalus Oesreicher, Berit Karlsson, Lars Carlsson och Sune Jönsson.

Efter uppskattad underhållning av Anna Lena och Kjell, avtackades Anita Östberg, Inga-Lill Rylander och Thomas Forsberg

Enligt tradition skedde en utlottning av en festhyra bland medlemmarna, vilken i år vanns av Laila Jonsson med familj.

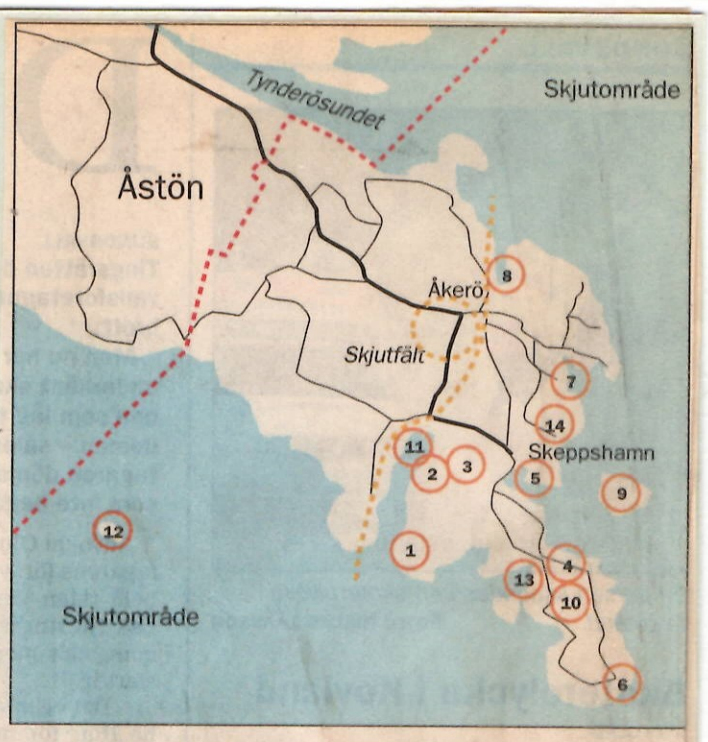

Skjutfältet delas upp i tre delar

ÅSTÖN

Kartan visar hur Fortifikationsverket tänkt sig att dela upp Åstöns skjutfält i tre delar inför en försäljning.

Den yttre delen avgränsas från Norråkerviken söderut och över till västra stranden av Söråkerviken. Det är det område som av alla inblandade anses ha det högsta bevarandevärdet ur natursynpunkt. Lägret i Åkerö, med alla byggnader, kan man tänka sig stycka av som en egen fastighet. Västerut ligger område 3 som klassas som ordinär skogsmark. Det omfattar cirka 300 hektar skog, främst gran, med inslag av impediment i form av myrar och om-råden med berghällar.

Gränserna på områdena ä ungefärliga. Detaljutform ningen kommer att ske i sam råd med de spekulanter som dyker upp.

Det finns inga prislappa på respektiva område i dags läget, men en totalsumma p 17 miljoner har nämnts.

Kommunens representan ter har klart uttryckt att ma vill göra det yttre området til någon form av reservat. Hä har flera naturinventeringa gjorts, både av kommunen länsstyrelsen och enskild forskare som studerat viss arter eller biotoper inom skjutfältet.

De kända skyddsvärda lokalerna är numrerade på kartan och avser:

1) Österskatans tallskog. Flera hundra år gammalt bestånd av tallskog. Området har varit skjutplats och en del träd är skadade av dessa övningar. Tallticka avslöjar att skogen är gammal och området bör enligt kommunekolog Stefan Grundström studeras ytterligare.

2) Gammal gran- och tallskog i den branta sluttningen mot viken.

3) Myr väster om Skeppshamn. Rik förekomst av flera arter av mossor.

4) Kärr med göl på Åstholmen. Intill norra vägen ut mot udden. Kråkklöver, madrör, flaskstarr, vattenklöver och missne. I gölen finns gäddnate, plattbladig igelknopp och näckros. Där finns också den sällsynta ödlearten mindre vattensalamander.

5) Skeppshamn. Hällmarker kring kapellet och fiskarmuséet med intressant flora. Sparvvicker och vårarv, båda sällsynta, har påträffats här. Troligen gynnade av trampet från talrika besökare. I viken har den sällsynta algen grönsträfse hittats.

6) Åstholmsudde. Ornitologiskt värdefullt område för sträckfågel vår och höst.

7) Bodviken. På stranden brukar mindre strandpipare häcka. Tänk på att den är störningskänslig och gå undan om den blir alltför orolig. Mindre vattensalamander förekommer. På strandängen, med nålstarr, ärtstarr och kärrsälting som ovanligare arter, har kärrgräshoppa påträffats.

8) Norråkerviken. Även här häckar mindre strandpiparen. Viken inventerades på fisk 1997. Öring, sik och nors utnyttjar viken som födoplats. Här kan man få se gjusen fiska.

9) Leskäret. Gott om häckande fåglar, silltrut, skrattmås och fiskmås vanligast. Här finns också tobisgrissla, vigg, svärta, gråtrut och havstrut. Även viloplats för säl. **Obs** landstigningsförbud hela året på grund av att ammunitionsrester kan finnas kvar.

10) Åstholmen. 100-årig granskog, delvis sumpskog. Sällsynta, kalkberoende svampar förekommer, exempelvis krusbärskremla, svartröd riska, granriska och grönköttig spindling. Kalken kommer troligen från avlagrade snäckskalsbankar.

11) Åkeröviken (Söråkersviken). Ganska djup (11 m) och klar havsvik med god vattenkvalité. Därför finns gott om kransalger såsom borsträfse och havslinke. Rik fauna på sandstränderna där en sällsynt art av vargspindel påträffats.

12) Rödskäret. Gott om häckande fågel. Sedan 1995 också en koloni med Storskarv.

13) Banskäret-Storhamn. Mosaikartat område med grunda havsvikar, strandängar och klippor. Här växer slåtterblomma, höskallra och kärrsälting. Den ovanliga fågeltoppsbrosklaven finns här och mindre strandpipare häckar på stranden. Artrik insektsfauna med vargspindel och skogsgräshoppa.

14) Gammelskog söder om Bodviken. Blandat område med hälltallmarker, bergimpediment och granskog i fuktiga svackor. Ladlav växer på tallarna, en sällsynt skorplav som trivs på ljust belägen död tallved. På granarna i området kan man hitta violettgrå tagellav.

Inom skjutfältet finns också andra sällsynta eller sårbara arter. Bland fåglarna kan nämnas gråspett, tretåig hackspett och spillkråka. Tjäder, silltrut och mindre strandpipare. Fiskgjuse och storskarv.

Lodjur och räv förekommer regelbundet.

Från klipporna kan ett givande havsöringsfiske bedrivas från islossningen och ett par månader framåt. Ibland rikligt med sik i de grundare och näringsrika delarna av vikarna. Periodvis har det funnit gott om harr längs klippkusten, men på senare år sparsamt.

Uppgifterna hämtade ur kommunekolog Stefan Grundströms sammanställning.

Jaktkvoten för lodjur är ännu inte fylld

14/4-99

SUNDSVALL

Två lodjur finns kvar på jaktkvoten för Västernorrland, i området öster om stambanan.

13 djur har hittills skjutits och jakten får pågå hela mars, om inte kvoten fyllts innan dess.

Medan jägarna närmast kusten varit framgångsrika har endast ett fåtal lodjur skjutit inom renbetesområdet.

Det är något av ett dilemma för Naturvårdsverket som beslutar om skyddsjakten. Det är främst inom renbetesområdet som djuren gör den största skadan.

Ett lodjur skjutet

Väster om stambanan finns ett sådant jaktområde som delas av Västernorrland och Västerbotten. Men där har endast ett djur skjutits till och med i fredags.

I det område som Västernorrland delar med Jämtland hade åtta djur skjutits.

En anledning till att antalet skjutna djur är störst närmare kusten torde vara att tillgången är god inom relativt begränsade områden.

Ett sådant område är Tynderö/Åstön där det funnits gott om lodjur på senare år. Den tidigare talrika rådjurspopulationen har därför försvunnit så gott som helt.

– Den 8–9 februari spårade vi flera lodjur här ute, säger Ove Svedin.

Rådjuren helt borta

– Men då var inte jakt tillåten. Sedan har jag sett spår av ett lodjur som gick förbi Tynderö kyrka och ut över isen mot Åstön. Vart det sedan tagit vägen vet jag inte, eftersom det kommit så mycket ny snö.

– Rådjuren är helt borta och det beror på lodjuren. En vuxen lo kan ta 50 rådjur på ett år. Dom ger sig också på bäver om dom får chansen.

Avslag

Även förra året medgav Naturvårdsverket att 15 djur fick skjutas i Västernorrland öster om stambanan. Till årets jakt hade flera remissinstanser begärt större avskjutning, 30 djur. Det antalet begärdes från länsstyrelsen, LRF och Svenska Jägareförbundet.

Naturvårdsverket sa nej med motiveringen att målsättningen är en fördubbling av antalet lodjur i hela landet, så att stammen uppgår till 3.000 djur.

För att hindra överskjutning är jägarna skyldiga att snarast, dock senast klockan tolv dagen efter att djuret skjutits, anmäla detta till länsstyrelsen.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

10:10

Hässjö/Tynderö PRO har haft årsmöte i Söråkers Folkets Hus. Dagordningen godkändes. Till årsmötesordf. valdes Kurt Modig. Verksamhetsberättelsen och kassörens berättelse föredroqs och godkändes och full ansvarsfrihet beviljades den avgående styrelsen. Föreningen har haft en rätt bra studieverksamhet med bl. a. promenader, olika läsecirklar, dans- och gymnastikgrupper.

Den nya styrelsen fick följande sammansättning: Ordf. Sven Ersson, övriga ledamöter, Ellen Jonsson, Iris Vallin, Sigrid Norling, Karin Hägvidhe, Majlis Stålnacke och Åke Lindfors. Avgående styrelseledamöter och andra som haft olika uppdrag uppvaktades med rosor, samt en PRO-brosch för längre uppdrag. Lotteridragning företogs på försålda lotter med fina vinster till glada vinnare. Ordf. tackade för det företroende han fått och de närvarande för visat intresse och avslutade mötet.

Så kan det gå till att rädda Åstön

För att rädda den unika helhet som det 719 hektar stora skjutfältet på Åstön utgör, måste man söka sig till någon annan skattekista än kommunens. Det finns i år 325 miljoner kronor hos Naturvårdsverket, öronmärkta för att bilda naturreservat i Sverige. Mer pengar är på väg från EU. Det är de och andra centrala pengar som Timrå ska slåss för, skriver Sven Jansson, Timrå.

■ I en TV-intervju förklarade Timrås centerpartistiska kommunalråd Lars-Erik Nordin, att kommunen inte tänker satsa såmycket pengar på att rädda naturen och miljön på Åstön att man tvingas avskeda personal inom omsorg och skolor för att få ekonomin att gå ihop.

Det var ett bra besked, Lars-Erik. Undertecknad, som driver frågan om framtiden för Timrås egen naturpärla Åstön, får be om ursäkt om några kommunalt anställda inom vård och omsorg haft anledning att känna oro för sina jobb på grund av att vi naturvänner och ortsbefolkning tycker att kommunen ska satsa på Åstöns framtid.

Naturligtvis står jobben högt i kurs, när kommunen ska prioritera, naturligtvis finns det inget läge att dra ner på de kommunala ambitionerna när det gäller vård, omsorg, skola.

I det valet får väl hellre stora delar av Åstön bli ett kalhygge!

Frågan är ändå, Lars-Erik, om det är nödvändigt att ställa sig i den här valsituationen – att ställa jobben mot naturen och miljön. Man ska nog försöka hålla sig borta från det valet, även om ekonomin är ansträngd.

Särskilt i en förlängning är det ett otrevligt val. Kan inte Timrå och andra utsatta Norrlandskommuner värna om en mycket god miljö och en så långt som möjligt orörd natur, finns det nog inga jobb att värna om heller. För vem vill bo här i framtiden, om samhället tvingas offra god miljö och vacker natur för att få ekonomin att gå ihop. Då är det lika bra att flytta till storstaden och lämna kalhyggena bakom sig.

Nej, vägarna för att rädda den unika helhet som det 719 hektar stora skjutfältet utgör måste söka sig till någon annan skattekista än kommunens. Kommunens tjänstemän och politiker får inte vara så blygsamma och fogliga, när man framhäver naturvärdena på Åstön i kontakten med centrala myndigheter. Det finns i år 325 miljoner kronor hos Naturvårdsverket, speciellt öronmärkta för att bilda naturreservat i Sverige. Mer pengar är på väg från EU. Det är dem och andra centrala pengar som Timrå ska slåss för.

Tala för varan

Men då duger det inte att konstatera att stora delar av Åstön är triviala och ganska ointressanta i ett stort naturperspektiv. Inga centrala myndigheter har någonsin betalat ut en krona extra till något lokalt initiativ som inte vill tala för sin vara.

Och Timrå behöver inte ljuga och stå med fingrarna i kors bakom ryggen, när man framhärdar att det nu hotade området på Åstön verkligen är värt att bevara. Den naturinventering som kommunen tillsammans med länsstyrelsen initierade 1993 visade på sex nyckelbiotoper på Åstön. Samtliga dessa nyckelbiotoper finns inom det område som i nuläget inte ser ut att få något skydd.

Här finns tio olika orkidéarter, här finns utrymme för havsörn och lo.

Allt det här kan Timrås representanter visa upp och varför inte i sammanhanget påminna centrala myndigheter om vad som görs för att rädda hotad natur och miljö i huvudstaden Stockholm. Där finns sedan några år Nationalstadsparken, eller Ekoparken, på norra Djurgården. Det är vacker natur och miljö med Ulriksdals och Hagas ädellövträd, men det är också motorvägar, trafikleder och rondeller. Det finns knappast någon havsörn och det är avgjort inget lodjur som vandrar i detta område, men det kostar årligen stora pengar och stor möda att hålla exploatörerna borta.

Jag missunnar inte stockholmarna deras Eko-park, men jag kan inte låta bli att tycka att även vi här uppe kan ha behov av liknande andningshål.

Rent absurt

Det känns inte fel att pengar för naturskydd går till huvudstaden Stockholm, men det känns konstigt att vi häruppe, som inte har så mycket annat att skryta med, inte skulle kunna vara med och konkurrera om centrala medel för naturskydd.

Rent absurt är ju det faktum att det överhuvudtaget pratas om mångmiljonbelopp för att rädda Åstön åt framtiden. Samhället och skattebetalarna har ju redan köpt det här området.

Nu ska samma skattebetalare upp med plånboken en gång till, för att samhället ska fortsätta att äga det område man redan äger. Och det kan bli värre. Världsläge, militära hotbilder och säkerhetspolitik har förändrats med förbluffande hastighet förr och det kan ske igen. Då får väl skattebetalarna vara beredda att köpa Åstön en tredje gång när den svenska försvarsberedskapen ska höjas.

13/4-99 **Sven Jansson**

ÅSTÖN *går att rädda som naturreservat utan kommunala pengar, tror debattören.*

Vi är överens i sak

14/4

Vi vill från Timrå kommuns sida kort kommentera artikeln under ordet fritt "Ställ inte jobben mot naturen" (12/4) skriven av Sven Jansson angående Åstön och dess framtid.

Inledningsvis vill vi understryka att det är mycket positivt att du och många andra engagerar sig i angelägna frågor inom kommunen.

Timrå kommun, dess politiker och tjänstemän som är berörda, har i sak samma uppfattning som du, när det gäller vad vi vill göra med Åstön i framtiden. Vi delar även din uppfattning om att det vore naturligt om försvaret lämnade tillbaka aktuellt område, utan krav på ekonomisk ersättning.

När det gäller handläggningen av ärendet arbetar vi, såväl politiker som tjänstemän, hårt och intensivt med ärendet. Kontakter har tagits med försvaret, olika departement, Naturvårdsverket, länsstyrelsen och EU. Vår ambition är precis densamma som din, att Åstön skall bli den naturpärla, som vi alla anser att den är. Vi kan dock icke arbeta snabbare än de parter vi nu överlägger med tillåter.

Vår förhoppning är att under maj månad komma fram till en lösning, som uppfyller kommunens önskemål så långt det är möjligt, utifrån flera faktorer. Vi kan dock inte bortse ifrån att det från kommunens sida finns vissa ekonomiska begränsningar i slutänden, om det visar sig att försvaret skall ha ekonomisk ersättning för Åstön. Om det sedan blir hela området eller delar därav, som blir naturreservat kommer den närmaste tiden att utvisa. Vi ser nu främst fram emot överläggningar med Naturvårdsverket, som kommer att ha en avgörande roll i ärendet.

Vår målsättning är en lösning, som skall uppfylla dina och kommunens ambitioner med Åstön.

Lars-Erik Nordin
Kommunalråd
Christer Persson
Miljö- och byggchef
Timrå kommun

Halvhjärtat om Åstön

Mötet som hölls på Tynderö Bygdegård den 30/4 gällande Åstöns framtid var välbesökt.

Under mötets gång fick säkert många av oss en känsla av att Timrå kommun endast arbetar halvhjärtat för att göra ett enda naturreservat av det gamla skjutfältet. Speciellt med tanke på deras inställning till område 1.

Detta område, som gränsar till Sörsidan Åstön, har dokumenterat höga naturvärden, bland annat en 120 år gammal granskog med flera orkidéarter. Nio av elva av dessa arter som finns på Åstön växer här. Risken är stor att detta område kan bli ett enda stort kalhygge.

Vi kräver därför att Elisabeth Rodin och Sven Jansson får delta i kommunens planerade möte med Naturvårdsverket, och emotser på denna plats ett svar från kommunens ansvariga i denna för oss viktiga fråga.

Bo Johansson
Christer Sehlstedt
Sörsidan Åstön

17/4

SVEN JANSSON *vädjar till Fortifikationsverket.* Foto: ARKIV

"Skjut upp beslutet att sälja Åstön"

Debatten kring vad som ska ske med Åstöns skjutfält fortsätter.

Nu vädjar Åstöbon Sven Jansson till Fortifikationsverket om att det måste skjuta upp beslutet om försäljning.

– De kommer att ta ett dumt beslut som de kan komma att ångra om de måste fatta beslutet redan den 1 juli i år, säger Sven Jansson.

Om inte Timrå kommun säger ja till att köpa delar av, eller hela, Åstöns skjutfält den 1 juli får Fortifikationsverket i uppdrag att sälja marken.

I ett brev till verket skriver Sven Jansson att med tanke på den starka opinionen och den känsliga naturen, så måste man få längre tid på sig innan verket säljer ut marken. Han föreslår att man skjuter upp beslutet till den 1 juli 2000.

– Fortifikationsverket måste kunna förklara vilka bestämmelser som gäller om Åstön till eventuella köpare. Fortfikationsverket och Naturvårdsverket borde kunna ringa till varandra och klara ut vilka restriktioner som gäller och vilken lösning som är den mest lämpliga, konstaterar Sven Jansson.

Åstöns pärla måste skyddas

Visst är hela skjutfältet på Åstön skyddsvärt!

Vi har ingående kännedom om och känner speciellt för det område i sydväst som i den naturinventering som skedde 1993 (Länsstyrelsen publ 1994:1) visade sig i flera delområden "skyddsvärda", "bör undantas från aktivt skogsbruk", "mycket högt naturvärde" och så vidare. Militären beaktade synpunkterna och städade upp efter vissa aktiviteter och lovade att i den sydvästligaste delen av skjutfältet lämna skogen orörd. Dessa löften har också hållits.

Det är en "vanlig" Norrlandsnatur som har ett högt naturvärde, bland annat därför att där växer cirka 100 år gammal skog som lämnats orörd. Det ger en stark naturupplevelse att gå i denna till en del parkliknande skog, att se nattviol, grönkulla och pyrola kontrastera mot trädens majestät. Här växer många krävande och hotade arter förutom de nämnda, stora ormbunkar, på myrarna sileshår, myggblomster och Jungfru Marie Nyckel, för att nämna några få.

Detta område bör bevaras, för oss som i dag strövar där, för andra som vill besöka området på naturens villkor och för kommande generationer.

Det bör skyddas, så att nuvarande växtlighet kan utvecklas naturligt. Ingen möda bör sparas för att finna ekonomiska och andra möjligheter så att området även i framtiden skyddas och bevaras.

Elisabet och Ivar Rodin
Sundsvall

20/4

Hela Åstöns skjutfält måste bevaras

16/4-99 S.T.

Äntligen har debatten om Åstöns skjutfälts framtid tagit fart på riktigt. Även om debatten pågått sedan november 1997, så är det först nu som alternativen blir klargjorda. Från såväl Tynderö socialdemokratiska förening som från Timrå arbetarekommun har beskeden varit entydiga – allt måste göras för att rädda skjutfältsområdet för framtida generationer. Få är de markområden som kan visa upp sådana naturvärden som detta. Omistliga värden får inte förloras genom att skogsmarken avstyckas och bjuds ut till högsbjudande. Kalkhyggen har vi nog av!

Fram till senhösten 1998 var färdriktningen klar - miljökontoret skulle arbeta på att förbereda ett bildande av naturreservat för hela området. För oss socialdemokrater är detta främsta målet, trots att tjänstemannabedömningar gjorts om att skogsområdet är "trivialt" och därigenom kan offras på skogsklipparnas altare.

I naturens och miljöns skönsång måste alla instrument användas för att ge den njutning som vi människor så väl behöver. Då kan inte ett avsnitt från Åstöns helhet få förstöras. Därför måste helheten bevaras!

Vi är medvetna om vilka utgångsbud som gäller, men vi är också medvetna om - efter kontakter med regeringsföreträdare under 1998 - att det finns alternativa vägar att vandra, för att finna en lösning som är kommunalekonomisk försvarbar.

Vi kommer att utnyttja alla våra kontakter för att göra allt för att rädda hela skjutfältet. Några har redan kallat vårt ställningstagande för att vi vill göra partipolitik av Åstöfrågan. partipolitik eller inte – vi har ett stor mål som vi vill uppnå. Vi vill rädda Åstön. För oss är det allt annat överskuggande!

Bror Pettersson
Kenneth Westberg
Timrå

7-3-99

ST **För 25 år se'n**

*

Den nostalgiska beredskapsandan existerar nu bara på film. Repetitionstjänstgöring, d.v.s. repmånad på Åstön är inte alls så romantisk. Det är övningar med luftvärnsvapen där varje skott kostar 25 kronor – det gäller att sikta rätt! 300 repgubbar är just nu inkallade på Åstön.

*

10:11

Karta och kompass har följt med i yrkesvalet

Skidåkning hade hon i blodet. De moderna orienteringskartorna kom lämpligt när hon var i tonåren. Kompassriktningen var given, det blev såväl längdskidåkning som fot- och skidorientering. Det sistnämnda på landslagsnivå.

I morgon fyller Ingrid Wiklander Nylander 50 år.

HAR DEN ÄRAN

Ingrid Wiklander Nylander fyller 50 år i morgon.

10-4-1999

Även i yrket jobbar hon med karta och kompass. Hon är lantmätare och chef för stadsbyggnadskontorets mät- och kartavdelning på Sundsvalls kommun.

Ingrid är äldst av de två flickor och den pojk som lärarna Margit och Arild Wiklander i Tynderö satt till världen.

När hon var i småskoleåldern blev pappa Arild tvåa i Vasaloppet.

– Jag är uppvuxen och präglad med längdskidåkning i Tynderö IK, säger Ingrid.

Sexa i VM

Men det var i orientering som hon nådde de största framgångarna. Både vinter och sommar. Bofast i landslaget i skidorientering 1974–81. Två VM-starter, med en sjätte plats som främsta merit, ett SM-guld och en totalseger i Grand Prix-serien.

I orientering var Ingrid med i Gävle OK:s segrande budkavlelag i Tiomila 1977, första året med damklass.

Tränare och ledare

Efter den aktiva tiden på elitnivå har hon haft flera uppdrag som tränare och ledare på klubb-, distrikts- och nationell nivå. Just nu är hon starkt engagerad inom Sundsvalls OK:s ungdomsverksamhet.

1974 tog Ingrid civilingenjörsexamen i lantmäteri på Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm. Från året därpå och fram till 1987 var hon bosatt i Gävle. Där jobbade hon först på Fastighetsdata, sedan på Lantmäteriverket och Gävle kommun.

Klick och raka spåret

När Ingrid trappat ned från elitnivå till elitmotionär och ledare träffade hon Umepojken Per Nylander som var lärare på skidorienteringsgymnasiet i Mora. Det sa klick, och 1985 blev det raka spåret till prästen.

Familjen utökades med Erik, nu 14, och Anna, 12. Och 1987 gick flyttlasset till Sundsvall.

Födelsedagen firar jubilaren i sportstugan i Åkersjön. På söndag kväll är hon hemma igen, i villan på Tegelbruksgatan.

ANDERS ÄNGEBRINK
060-19 72 65

Söråkerspräst utnämnd till hovpredikant av kungen

25/3 -99

SÖRÅKER

Eva Isaksson, Söråker, har utnämnts till hovpredikant av kung Carl Gustaf. Det är en mycket hedrande utnämning bland präster och det finns 25 kallade från olika delar av landet.

– Visst är det smickrande, erkänner Eva.

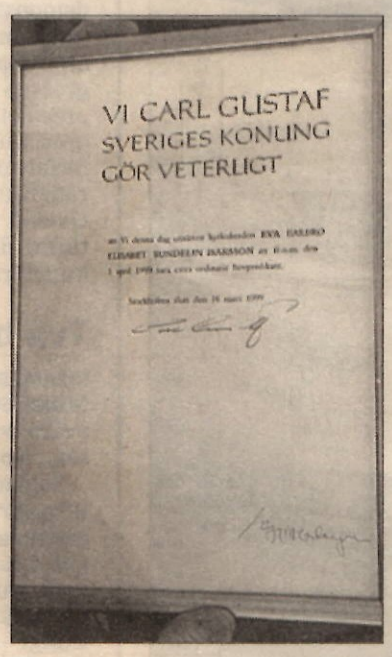

– Jag fick en förfrågan av överhovpredikanten, Henrik Svenungsson, under sportlovsveckan och tackade ja efter ett par dagars betänketid.

Svennungsson var tidigare domprost i Härnösand, innan han utsågs till biskop.

Predikar i slottskyrkan

Hovpredikaterna predikar i slottskyrkan. För varje präst blir det att tjänstgöra ett par gånger per år.

– Det ger ingen högre lön utan kan ses som ett hedersuppdrag. Varför jag föreslogs vet jag inte, men jag efterträder förre kyrkoherden i Östersund, Rolf Selton.

Hovpredikant förblir man fram till sin pensionering. Möjligen ville man ersätta en präst från Härnösands stift med en ny från samma stift.

Gäller från 1 april

Utnämningen av Eva Isaksson träder i kraft den 1 april. När hon ska åka till slottet första gången för att leda gudstjänsten vet hon ännu inte. Troligen blir det i höst, eftersom vårens och sommarens program i slottskyrkan är fastlagt.

Öppet för allmänheten

Hovförsamlingen består av knappt 400 personer, kungafamiljen samt anställda inom hovet och deras familjer. Gudstjänsterna i slottskyrkan är öppna för allmänheten, precis som i vilken annan kyrka som helst.

Samtidigt som Eva Isaksson utnämndes Tomas Andersson, Danmarks församling i Uppsala till hovpredikant.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

Eva Isaksson har av kung Carl Gustaf utnämnts till hovpredikant.

FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

VAD SKA DU PREDIKA FÖR KUNGAFAMILJEN?

...Eva Sundelin-Isaksson, som har utsetts till hovpredikant av kungen.

– Det beror på vilken söndag det blir. Men det viktiga är att alla människor är lika värda. Det är ingen skillnad om man bor i slott eller koja.

• Vad ska du göra som hovpredikant?

– Jag vet inte riktigt ännu. Det jag vet är att jag kommer vara en av cirka 20 hovpredikanter och ansvara för två gudstjänster i Slottskyrkan om året.

• Vilken är din styrka som predikant?

– Jag tycker om att sjunga och många uppskattar att jag kan gestalta gudstjänsten. Jag tycker också om det liturgiska språket. Just nu är vi mitt i en brytningsprocess där Gud inte längre är en man i språket, och det tycker jag är spännande att hålla på med.

• Är det här ett drömuppdrag?

– Jag hade inte tänkt tanken tidigare, men det var en rolig förfrågan och känns som en hedersbetygelse.

• Har du någon favorithögtid i kyrkan?

– Påsken är den bärande högtiden. Där ryms hela spänningen mellan liv och död. Alla ytterligheter.

• Vad betyder Gud för dig?

– Gud är allt. Gud är inte en guldkant som tillkommer utan en grundförutsättning för livet.

EVA SUNDELIN-ISAKSSON

Ålder: 45.
Yrke: Präst.
Familj: Man och tre barn.
Bor: Stiftgården i Söråker där hennes man är föreståndare.
Fritidsintressen: Slalom, sång och böcker.
Aktuell: Utsedd till hovpredikant av kungen.

10:12

Åstöns framtid engagerar hela bygden

TYNDERÖ

Åstön är en hjärtefråga för många personer som bor i Timrå. Men det är också en plånboksfråga för kommunen.

Priset för att lösa in all mark på det stängda skjutfältet blir för högt för att Timrås ekonomi ska tåla utgiften.

Det konstaterade regnbågens företrädare Lars-Erik Nordin och Jan Jennehag i sina inlägg. Miljöpartiets Elvy Dahlin instämde.

Åstön berör inte bara dem som bor där eller i närheten. Därför blev det också fullt hus och alla stolar upptagna när kommunen höll stormöte i går kväll i Tynderö bygdegård.

Socialdemokraterna vill dock göra partipolitik av Åstön. Kenneth Westberg sa att man var eniga inom socialdemokratiska partigruppen att hålla ihop hela området. Frågan vem som ska betala det priset, upp till 17 miljoner kronor, lät han stå öppen med hänvisning till att nya kontakter ska tas via kanalerna till regeringen.

Tjänstemännen på miljöförvaltningen, som hållit i det pågående utredningsarbetet, redovisade vad kontakterna med länsstyrelsen och Naturvårdsverket hittills lett till. Ingenting är ännu avgjort och man väntar besök från Naturvårdsverket inom kort, för att ytterligare studera området och försöka utverka bidrag från verket för att åtminstone lösa in den yttre sydöstra delen av fältet.

Området väster om Åkerölägret blir mer tveksamt.

Sven Jansson förde mångas talan när han ihärdigt propagerade för att kommunen på något sätt måste ta kontrollen över all mark, bortsett från lägret, på Åstön, för framtiden.

FOTO: HÅKAN HUMLA

Skogsklippare?

– Det är som gjort för en skogsklippare från annan ort, ansåg Sven Jansson, företrädare för ett stort antal fastighetsägare på Åstön.

Sven Jansson hävdade också att kommunens handläggare inte gjort allt som stått i deras makt att påskynda frågan och få Naturvårdsverk och länsstyrelse att ställa upp för ett odelat reservat.

Det framkom också att Fortifikationsverket på ett tidigt stadium bestämt sig för att dela upp området och sälja till högsta möjliga pris.

Någon föreslog att kommunen skulle köpa även det västra området och finansiera det med ett miljövänligt skogsbruk.

Kommunekolog Stefan Grundström trodde dock att kostnader för ett lån till förvärvet skulle tvinga fram ett ganska hårthänt timmeruttag för att betala en sådan operation.

Direkt efter påsk måste kommunen lämna ett preliminärt besked till militären om hur man ställer sig till förvärv av en del eller hela området. Egentligen skulle det beskedet lämnas redan i dag, den sista mars.

– Vi måste få hit representanterna från Naturvårdsverket först så att de får syna området och säga vad de kan bidra med. Sedan måste vi ta ett beslut i kommunstyrelsen. Så det måste bli uppskov till efter påsk, sa Lars-Erik Nordin.

Andelsägare?

Nisse Högstedt, aktiv i allt som rör Tynderö och Åstön, deklarerade att man inom Kapellaget hoppas att få bli ägare till marken runt husen i Skeppshamn, om kommunen köpte området. Han såg också en stor tillgång i mässen som ligger på klipporna alldeles norr om kapellet.

Karin Oestreicher, även hon Tynderöbo, förde fram tanken på att man skulle sälja ideella andelar för att lösa in den del där många fruktar skogskövling.

– Man skulle kunna finansiera köpet av marken på så sätt och sedan skänka den till kommunen.

Totalt är det 720 hektar mark som är till salu. Den produktiva skogsmarken har uppskattats till 380 hektar av skiftande kvalité.

Om kommunen utnyttjar den nya miljöbalkens möjligheter kan man inom skogsområdet lägga en skyddande hand över mindre områden som har högt bevarandevärde. Men det kommer att kosta pengar den dag markägaren, om det är någon annan än kommunen, vill utnyttja sin rätt till skogsbruk.

Senaste den sista juni ska ett definitivt beslut ha tagit i kommunen, vad man vill köpa och bevara som naturreservat.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

10:13

Åstöbor protesterar mot politikerplaner

ÅSTÖN. – *Här finns stora naturvärden som inte får gå till spillo, säger Sven Jansson.* Foto: HANS-GÖRAN ENGSTRÖM

Regnbågsalliansen vill sälja ett stort område till högstbjudande

DBL 30/3-99

Stora delar av Åstön kan bli ett kalhygge.

Öborna protesterar nu mot kommunens planer, som gör det möjligt för klippare i skogsbranschen att exploatera området.

– Politikerna måste sova dåligt på natten, eftersom de medverkar till att storklippare från Stockholm kan ta över delar av Åstön, säger Sven Jansson som företräder 97 fastighetsägare på ön.

När försvaret meddelade att man skulle lämna Åstön ville kommunen och socialdemokraterna som då hade makten i Timrå, göra hela det gamla militärområdet till ett naturreservat.

– Här finns stora naturvärden som inte får gå till spillo, säger Sven Jansson, som själv bor på Åstön.

Svävar på målet

Men i och med det politiska maktskiftet, när Regnbågsalliansen tog över makten i Timrå, har politikerna börjat sväva på målet. För Regnbågens politiker är det inte självklart att göra naturreservat av hela övningsområdet. Kommunen måste spara pengar och det blir för dyrt att köpa loss hela området av den nuvarande ägaren staten.

Enligt det förslag som nu är aktuellt ska östra delen av militärområdet, öster om Åkeröviken, tas över av Timrå kommun och bli naturreservat. Men den västra delen, som består av närmare 400 hektar mark från Åkeröviken till militärområdets västra gräns, ska säljas till högstbjudande.

Enligt flera av de boende på ön är risken då överhängande att området exploateras. Man befarar att det natursköna och orörda skogsområdet kommer att förvandlas till ett kalhygge.

– Risken är stor att någon som är ute efter att avverka skog köper området. Skattereglerna är förmånliga för den som vill finansiera skogsköpet med avverkning. De behöver inte betala någon skatt för hälften av vinsten på avverkningen, säger Sven Jansson.

Sällsynta växtarter

Han är kritisk mot de ansvariga tjänstemännen på Timrå kommun, som inte har gjort tillräckligt för att bevara hela militärområdet. Tjänstemännen avfärdar den västra delen som ett skogsområde utan särskilt skyddsvärde ur naturvårdssynpunkt.

– De har helt fel. Länsstyrelsen har gjort en naturvårdsinventering som visar att det finns åtta bevarandevärda områden på den västra sidan. Där finns skär med fågelhäckning, skyddsvärda myrar och en mängd sällsynta växtarter, säger Sven Jansson.

Möte med allmänheten

Han är förvånad över att Timrå kommun inte har agerat för att försöka göra hela området till naturreservat. Han anser att satsningen till stor del skulle kunna finansieras med statliga pengar från Naturvårdsverket. Ett av miljöpartiets krav vid samarbetet med den socialdemokratiska regeringen, var att pengar skulle avsättas till iordningställandet av fler naturreservat. Nu verkar miljöpartiet agera tvärt emot på det lokala planet, genom sin medverkan i Regnbågsalliansen.

Sven Jansson tycker att Regnbågens politiker borde ta sitt ansvar och värna om miljön.

– Även vänsterpartiets Jan Jennehag måste sova dåligt på natten, eftersom han medverkar till att storklippare från Stockholm kan ta över det här området för exploatering.

I kväll klockan 19:00 har Timrå kommun ordnat ett möte med allmänheten på Bygdegården i Tynderö, där man ska diskutera förslaget om en uppdelning och försäljning av Åstöns militärområde.

Det slutgiltiga beslutet tas troligen till sommaren av Timrås politiker.

Leif Johansson
060-66 35 49

TIMRÅ 9-4-99

Stugor på Åstön i skottgluggen

ÅSTÖN

De familjer som hyr de sex stugorna i Storhamn på Åstön, vill fortsätta att hyra dem sedan skjutfältet övergått i ny ägo. Stugorna ligger inom det område som Timrå kommun har intresse av att bevara som naturskyddsområde. I ett brev till kommunalrådet Lars-Erik Nordin säger stugföreningens ordförande att man hoppas på fortsatt hyresrätt eller äganderätt till stugorna.

Men det finns också intresse hos ett par av de familjer som en gång fick sina fastigheter inlösta av armén att återköpa stugorna.

0:14

Förening vill att Åstholmen blir naturreservat

I en skrivelse till Timrå kommunstyrelse kräver Medelpads Ornitologiska Förening, genom ordförande Nils Lundmark, att Åstholmen ombildas till ett naturreservat.

– Dessutom vill vi att öarna Högskärret, Rödskäret och Svartbådan blir fågelskyddsområden, skriver Nils Lundmark.

Fågelvännerna anser att Åstholmen och de närliggande öarna är av stort värde ur fågelsynpunkt.

– På Högskäret häckar labb, strandskata, roskarl, ejder och kanadagås, uppger Nils Lundmark. På Rödskäret häckar storskarv (38 stycken), tobisgrissla och ejder. På Svartbådan häckar tobisgrissla, silvertärna och silltrut. Av dessa uppräknade fågelarter har labb, roskarl, storskarv, tobisgrissla, silvertärna och silltrut status som skyddsvärda.

Fågelföreningen uppger att Åstholmen främst är känd som en god sträcklokal, främst under hösten.

– En del småfågel rastar på Åstholmen, framför allt under hösten, framhåller Nils Lundmark. Bland rariteterna kan nämnas svartnäbbad islom, vitnäbbad islom, smådopping, havssula, fjällgås, alförädare, praktejder, jaktfalk, vittrut, svarthuvad mås, kents tärna, bredstjärtad labb, lappuggla, fjälluggla, kortålärka, taiga- och kungsfågelsångare.

22/4-99

Kjell-Ove Cederqvist
060-66 35 50

Skeppshamns Kapellag har hållit årsmöte på Tynderö bygdegård. Mötet inleddes med medryckande musik och dans av Tynderös unga generation – Hiphopgänget.

Verksamhetsberättelsen föredrogs och godkändes. Skeppshams kapell kan numera stäta med att vara byggnadsminnesmärkt. Hamnfogden informerade om årets tänkta aktiviteter. Styrelsen: Ordf. Magnus Medin, övriga, Hans Holmgren, Stig-Gunnar Vikberg, Monica Jönsson, Agneta Holmgren, Esko Thelberg, Lennart Högstedt, Göran Olsson och Göte Lidholm.

En sommarstugeägare på Åstön har försett sig väl med gratis "plankton" som drivit i land

14-4-99

FOTO : NIKLAS MODIG

Ernas last kommer stugägare till nytta

SUNDSVALL

Det finns gott om gratis plank längs kusten.

Våta brädor som härstammar från ett holländskt lastfartyg som tappade drygt 600 kubikmeter virke i februari.

Den som hittar hela virkespaket bör kontakta SCA, men annars är det fritt fram att plocka enstaka plankor.

– Försäkringsbolaget Skandia har sagt att vi låter det vara. Och vi på SCA är inte intresserade av att bärga virket, det kostar för mycket pengar. Så om det är någon som hittar virke så är det bara att plocka, varsågod, säger Heimo Fürst, risk manager på SCA.

SCA har fått ersättning av försäkringsbolaget för virket som försvann. Därmed utgår det i vanliga fall en så kallad bärgningsersättning till den som hittar något av vrakgodset.

SCA vill inte bärga virket

– Men i det här specifika fallet har man sagt att det finns inget värde i att bärga godset. Virket har ju legat i vattnet och kan vara sprucket, säger Heimo Fürst.

Får behålla fynden

Om någon däremot skulle hitta stora virkespaket på fyra-fem kubikmeter bör SCA kontaktas. Men även då finns det stora chanser att upphittaren får behålla fyndet.

– Virket har legat så länge i sjön att ingen vill köpa det, säger Heimo Fürst.

Svår slagsida

Olyckan inträffade den 6 februari i år när det holländska lastfartyget Erna fick svår slagsida i dåligt väder. Båten hade lastat 1.268 kubikmeter virke från SCA-sågen i Lugnvik vid Ångermanälvens utlopp. Ungefär hälften av lasten föll överbord utanför Hälsingekusten och sedan dess har vindarna spritt träpinnarna. Heimo Fürst bedömer att det finns bräder längs hela kusten från Härnösand i norr till Hudiksvall i söder. Åstön, Brämön, Lörudden och Storholmen är exempel på fyndplatser. Men det mesta av virket lär ligga längs Hälsingekusten.

Lekt plockepinn

På Åstön har det legat infrusna brädor i isen längs öns östra sida. Ove Svedin, före detta skjutfältsansvarig, berättar att många personer lekt plockepinn utmed strandkanten.

– Men det är tunga plankor, det är inget lättsamt jobb, berättar han.

Skotrar och bilar med släpkärror har hämtat last efter last.

– Men själv har jag inte ens plockat en planka.

OVE ÖST
060-197148

Så här såg det ut när lastfartyget Erna, med svår slagsida, förlorade stora delar av sin brädlast.

FOTO: SJÖRÄDDNINGEN/ARKIV

Åstön kan bli naturreservat – enig länsstyrelse stödjer Westbergs förslag

Länsstyrelsen har backat upp Kenneth Westbergs förslag om att göra skjutfältet på Åstön till reservat.

Nu är det upp till regeringen att köpa området.

– Jag är fullständigt övertygad om att det kommer att gå bra, säger Kenneth Westberg.

På gårdagens möte med länsstyrelsens styrelse lade före detta kommunalrådet Kenneth Westberg (s) fram ett förslag om reservat på Åstön.

Många engagerade

Efter att han märkt hur många människor engagerat sig i frågan, och på grund av det faktum att det endast finns två reservat i Timrå, valde Kenneth Westberg att ge förslaget en chans hos styrelsen.

Länsstyrelsen ställde sig bakom Westbergs förslag och går därmed med på att hjälpa till.

– Från ett fullständigt enigt uttalande går vi nu till miljödepartementet och försöker få igenom frågan, säger han.

Kenneth Westberg har länge velat se att Timrå får ett till reservat.

Tidigare har Timrå kommun och länsstyrelsen gjort undersökningar och bland annat hittat ovanliga blomsterarter på ön. Bland allmänheten finns det ett stort intresse för att skapa mer naturskyddade områden i kommunen. Efter insändare och möten har det nu på allvar gjorts ett försök.

Fråga om vilja

Nu när det är upp till regeringen att köpa mark till ett reservat, är det enligt Kenneth Westberg inte en fråga om pengar, utan om vilja.

– 325 miljoner kronor i år och en halv miljard nästa år ska gå till att vårda miljön, säger han.

Det före detta kommunalrådet vet att han har regeringen på sin sida.

– Jag vet att det finns ett genuint intresse för miljön i regeringen, säger Kenneth Westberg.

24/4

Jesper Lögdahl
060-66 35 71

10:15

Åstöns framtid avgörs snart...

ÅSTÖN

Yttre delen av Åstön ligger bra till för att bli naturreservat.

Den andra delen ligger sämre till. Det står klart inför Naturvårdsverkets besök på ön nästa vecka och det är när Åstöns framtid kan avgöras.

Tiden börjar bli knapp för Åstöns framtid. Den första juli ska fortifikationsverket som äger marken besluta om försäljning och innan dess ska det bestämmas om ön kan bli naturreservat eller om den säljs till högstbjudande. Om ön säljs fruktar bland annat lokalbefolkningen att stora delar av ön kommer att bli ett kalhygge.

Nästa vecka kommer Åstön att besökas av två representanter från Naturvårdsverket. De ska skaffa sig en bild av ön som sedan ska ligga till grund för deras beslut om ön ska tas under deras vingar och bli ett naturreservat.

Två zoner i fokus

Anders Arnell är en av de två som kommer till Åstön.

– Vi kommer att titta med öppna ögon på öns två zoner som har skissats upp. På pappret ser den yttre mest intressant ut vad vi har kunnat bedöma, men eftersom det finns ett intresse från en del håll att skydda den inre delen så ska vi även titta på den, säger han och berättar att det bland annat är naturvärden i form av nyckelbiotoper och äldre skogar han ska titta på.

Eftersom det är Anders Arnell och hans kollega som gör bedömningen åt Naturvårdsverket så väger deras ord tungt när det gäller Åstöns chanser att bli naturreservat.

– Är det så att vi bedömer att något av områdena har höga naturvärden och definitivt håller reservatsklass då kommer det att vara en stor möjlighet att vi tar över det till en billig penning.

Tveksamt värre

Har naturvårdsverket sagt ja till ett område så är det i praktiken ett klartecken att sätta igång reservatsbildningen, berättar Arnell.

Han tror att den yttre delen av Åstön kommer att bli skyddad som naturreservat, men är mer tveksam till den andra delen.

– Den inre delen känns mer osäker och där får vi ta emot de argument som finns för skydd av den. Det finns många goda skäl både för och emot, säger han.

Anders Arnell berättar att Naturvårdsverket har fått 500 miljoner kronor av staten för att skydda viktiga områden. Kraven på vad som kan bli naturreservat sänks dock inte i och med det.

– Vi har mer pengar nu för att skydda skog och det innebär att vi kan säga ja till fler områden, men fortfarande gäller det att området ska ha höga naturvärden.

En av dem som arbetade fram pengarna i regeringsförhandlingar var riksdagsledamot Roy Ottosson (mp). Han tycker att pengarna ska satsas på Åstön.

– Det finns statliga pengar och de ska användas, säger han.

OLLE CARLSSON

12-5

...reservat eller hygge?

ÅSTÖN

Utförsäljning till högstbjudande och potentiellt kalhygge eller reservat.

Naturskyddsföreningen och lokalbefolkningen hoppas på det senare, att Åskön blir naturresevat.

Det är med spänning som Sven Jansson väntar på Naturvårdsverkets granskning nästa vecka.

– Det kan vara ett besök som avgör Åstöns framtid.

Kanske kalhygge

Sven Jansson som representerar Åstöborna i naturreservatsfrågan är orolig för att hela ön ska bli ett enda stort kalhygge. Han tycker att samtliga 720 hektar ska ska skyddas och inte bara öns yttre halva.

Han påpekar att det är viktigt med ett stort och sammanhängande område.

– Det är helheten som är nyckeln, säger Jansson.

Sällsynt blomster

Både naturskyddsföreningen och de som bor på ön tycker att hela Åstön ska bli naturreservat.

Deras argument är att inte bara den yttre delen av ön har stora naturvärden. Även den inre halvan innehåller växter och djur som måste skyddas. Det finns exempelvis tio sällsynta orkidéarter samt den mindre vattensalamandern som är en hotad gynnare.

Sven Jansson tycker att det är självklart att Åstön ska bli naturreservat.

OLLE CARLSSON

Sven Jansson med på mötet

Bo Johansson och Christer Sehlstedt, Sörsidan, Åstön, har vid två tillfällen ställt krav på att Elisabeth Rodin och Sven Jansson ska få delta vid det planerade mötet med Naturvårdsverket, gällande Åstöns framtid. (Senast i insändare 30/4).

Timrå kommun meddelade i insändaren 14/4 att överläggningar kommer att ske med Naturvårdsverket. Något datum fanns då ej att redovisa. Denna överläggning kommer nu att ske under maj månad, datum ej slutgiltigt fastställt.

För att följa upp Åstön och dess framtid har utsetts en arbetsgrupp, där bl.a. Sven Jansson ingår. Vår avsikt är att i anslutning till mötet med Naturvårdsverket inbjuda denna grupp. Kommunen arbetar för bästa tänkbara lösning för Åstön, sett utifrån alla synpunkter.

7-5

LARS-ERIK NORDIN
Kommunalråd

Tynderö hembygdsförening har haft årsmöte. Det blev en avtackningarnas kväll då tre ur styrelsen avgick. Pia Sundholm, Bengt Nyman och Monica Sundqvist fick fina blommor för sina insatser. Bengt Nordlöf förärades med en hedersnål med lagerkrans för sina insatser för bygden och föreningen. Nya styrelsen: Ordf. Bengt Nordlöf, övriga: Göte Larsson, Torbjörn Borg, Gunnel Pettersson, Lennart Lidholm, Kent Höglund. Lars Åkerlund.

Filip Nyberg
Söråker
6 år 27 maj

MYCKELÅNG

Erik Krohn
Tynderö
4 år 13 april

Wilma Ulander
Tynderö
1 år 15 maj

NJURUNDADOMAR 150

28/4

Spöstraff för stjälande piga

Tredagarstinget hösten 1687 omfattade allt från hemmansöverlåtelser till grova stölder och nya turer kring Galtströms bruk.

Pigan **Gunilla Danielsdotter** från Tynderö hade åkt fast efter en lång rad stölder och bedrägerier på olika platser.

Tynderökvinnan hade tidigare den här hösten kommit till prästen **Olof Bremming** i Njurunda och sökt tjänst som piga. Hon skötte sitt arbete väl till en början. När prästen och hustrun for till Härnösand några dagar och lämnade tjänstefolket ensamma, skulle pigan ha passat på att stjäla både pengar och föremål. När prästparet kom hem, gjorde pigan sig ett ärende till kvarnen. Det visade sig senare att hon passat på att smita från prästgården.

Gunilla från Tynderö tog sig söderut till Jättendal, där hon tog in hos länsmannen och gästgivaren **Erik Andersson**. Pigan betalade de 18 öre som maten kostade med en halv riksdaler silvermynt. Länsmannen blev misstänksam. Hans gäst anade oråd och lämnade gästgiveriet. Länsman Andersson och ett uppbåd jättendalingar grep henne dagen därpå.

Inför tinget erkände hon stölden av värden för 40 riksdaler hos prästen och en del bedrägerier. Hon var också misstänkt för stölder hos **Peder Östensson** i Färsta, Skön.

Pigan hade inga pengar, kunde varken betala böter elle skadestånd. Det blev därför spöstraff för tjuvnaden.

Hon skulle sedan skickas till Skön för att vid tinget därstädes rannsakas för stölden i Färsta.

Madamm **Anna Leijell** i Gävle ville sälja framlidne kommissarien **Johan Gerdes** aktier i Galtströms bruk. Anna Leijell hade varit gift med ävenledes framlidne **Anders Holm**, arrendator i Galtström.

Tinget fann det oklart om Anders Holm och Johan Gerde verkligen hade betalat de 25.000 riksdaler som deras andelar i Galtström skulle vara värda. Dessutom hade herr **Claes Ankarström** sedan ett år tillbaka inteckning på kommissarie Gerdes andel.

Tinget "bordlade" ärendet.

När förhandlingen i praktiken avslutats, uppenbarade sig Johan Gerdes son och berättade att fadern givit Anna Leijdell en obligation på sin kvarvarande skuld. Några skriftliga dokument fanns däremot inte.

Galtströmsärendet återkom vid tingen år 1688.

UPPVAKTNING

Lennart "Lidas" Lidholm fyller 60 år. Detta firas med Vildmarksfest vid stranden. Vill ni vara med är ni välkommen lördag 12/6 kl 17. Ring till lillebror tel. 411 22 senast 10/6.

Ledig i Pingst? Ta en Tur till Naturskönа Tynderö & Gör ett Besök i vår Gårdsbutik

Färsk och torkad ostronskivling • Spännande kryddor i burk och lösvikt • Snapskryddor, essenser, krus och glas • Presenter i korgar, byttor och paket • Vackra ljus, servetter och manschetter • Hudolja & salva • Vinäger & olja • Marmelad, kaffe, te, honung och konfekt • Samt en hel del annat – allt efter säsong och årstid. *Välkommen!*

Tynderö Svamp & Kryddbod
Berg: 270 80 36 Sollefteå: 060/425 39
Medelpad

Pingstöppet: Lör. 12–15 • Sön. 12–15 • Ons–Fre 14–18 • Övrig tid ring 060/425 39

Båtklubbar vill bevara delar av Åstön

■ Sundsvalls och Timrås båtklubbar går samman för att bevara Söråkersviken, Åkeröviken, och dess strövområden för allmänheten.

Marken ligger inom det område som försvaret efter Åstöns nedläggning vill sälja. Nu befarar båtfolket att de, om viken blir privat, inte längre kommer att få tillträde till vad de beskriver som en av de bästa naturhamnarna i området.

Därför vänder sig de tio båtklubbarna i Sundsvall och Timrå med tillsammans över 1300 medlemmar, till Timrå kommun och vädjar om åtgärder för att behålla viken i samhällets ägo.

I sin skrivelse till kommunen betonar klubbarna med företrädare från Alnö båtklubb och Söråkers båtsällskap att kusten utanför Sundsvall och Timrå i stort saknar bra naturhamnar, och att klubbarna i samarbete har lagt ut bryggor på olika platser för att fritidsbåtarn lättare ska kunna lägga till.

Klubbarna hoppas nu att Timrå och Sundsvalls kommuner gör gemensam sak i frågan om att rädda Söråkersviken.

29-4-99

Handgjorda ordspråkstavlor
över 200 olika texter
När Gud inte kunde vara med överallt skapade han "Mamman".
Elvira Rodert
Cupolen Birsta tel. 52 55 11

Handgjorda ordspråkstavlor
över 200 olika texter
Alla besökare skänker Glädje, vissa när dom kommer andra när dom går
Elvira Rodert
Cupolen Birsta tel. 52 55 11

VÄRDSHUSET Idyllen
Gourmet Rest
Porter Cafét
Restaurang & Porter Café
Räkfrossa på Verandan
Fredagar & lördagar. Grupper övriga dagar.
Starköl + 4 cl snaps 69:-. Bokning
Gourmet 1999
ÅSTÖN Tel. 060-480 20

Sommar på Tynderö!
CAFÉ HOLMÖ BRYGGA
29 maj öppnar sommar-Café Holmö Brygga för säsongen.
Servering av mat
Skärgårdssmörgåsar
Kaffebröd m.m.
Vin & Ölrättigheter
Uthyrning av Husvagnsplatser, båtplatser & egen stuga på liten ö med tillhörande båt, Boulébana.
Öppet:
Lördag 15-23
Mors Dag 12-21
Övriga öppettider:
Sön-tors 12-21
Fre & Lör 12-23
Gävle
Välkommen! Tel. 420 26
ÖL • VIN • SMÖRGÅSAR • MAT

10:16

19/5

Här avgörs Åstöns framtid

ÅSTÖN

I går avgjordes mest troligt Åstöns framtid. Ön besöktes av Naturvårdsverket som om knappt två veckor ska ta beslut om hela eller delar av skjutfältet på ön ska bli naturreservat.

Åstön visade sig från sin soligaste sida då den tog emot Naturvårdsverkets representanter i går. Anders Arnell och Bo Lundin besökte ön för att samla intryck som ska ligga till grund för öns framtid när fortifikationsverket ska sälja området i sommar.

Frågan gäller om Åstön ska skyddas genom att göra ön till ett naturreservat. Om ön säljs till privatperson i stället är ortsbefolkningen orolig att ön kommer att kalhyggas.

– Hyggen är inte roliga att ströva och vandra i, säger Lasse Sjöström som bor på ön.

Det faktum att Åstön besöks av många naturvänner är ett av lokalbefolkningens argument för att ön ska skyddas.

– Under förvåren kan det vara upp till 10–15 bilar där ute en vanlig dag, säger Nils Högstedt som är engagerad i öns framtid. Han berättar att människor kommer långväga för att besöka Åstön.

Öns helhet

Något ortsbefolkningen betonar är ön som helhet. Den kan erbjuda besökarna en kombination av hav, klippor och skog.

Under gårdagens besök guidades Naturvårdsverkets representanter runt på ön med Timrå kommuns ekolog Stefan Grundström som ciceron. Med på rundvandringen var även representanter från kommunen, fortifikationsverket och den lokala Åstögruppen.

Det som överraskade Anders Arnell var att det fanns fler byggnader på området än vad han hade väntat.

Naturvårdsverkets representanter tyckte att det var ett stort problem att det finns så många hus på Åstön om det skulle bli naturreservat. Det blir för dyrt att underhålla byggnader tycker man och verket vill skydda naturmiljöer i stället för hus. Om ett par veckor kommer deras beslut om ön blir naturreservat eller inte.

FOTO: MÅRTEN ENGLIN

Hans kollega Bo Lundin höll med.

– Det är ett väldigt stort problem med den omfattande bebyggelsen, säger han och berättar att Naturvårdsverket inte vill samla på sig byggnader. Det blir helt enkelt för dyrt att underhålla och de håller till och med på att göra sig av med de byggnader de redan har. De vill koncentrera sig på naturmiljöer istället för hus.

Bebyggelsen kan alltså bli ett problem för Åstöns framtid som naturreservat, men några andra besked än att den yttre delen av ön ligger bättre till än den inre för att bli reservat kunde naturvårdsverket inte ge. Och det står klart att de inte kommer att ta över området rakt av. Diskussioner med Timrå kommun ska dock föras om ett eventuellt samarbete.

Något Naturvårdsverket tar hänsyn till är att Åstön är ett pilotfall. Ön är den första i raden av militära områden som säljs ut.

Om de gör Åstön till ett naturreservat kan följden bli att 20 andra mer eller mindre liknande områden vill bli skyddade på samma sätt.

Månadsskiftet maj–juni ska Naturvårdsverket ha ett möte då Åstöfrågan ska tas upp och den första juli ska fortifikationsverket besluta om försäljningen.

OLLE CARLSSON
060-571095

Ett bildskönt inlägg i Åstödebatten

ST 29/5

Torsten Sundberg, Bergeforsen, ser fram emot att få se skylten: "Välkommen till Åstöns Naturreservat".
– Naturvårdsverket måste inse att Åstön inte får kalavverkas och exploateras och ett naturreservat skulle ge Medelpad en viktig attraktion i turistbroschyren, konstaterar han. Åstön måste bevaras oförändrad för all framtid, låt det bli Medelpads markering inför år 2000.
Bilden är en av de många som Torsten tagit på Åstön.

FOTO: TORSTEN SUNDBERG

Bron som gick med handkraft!

FOTO: BO SUNDBERG

Den här bilden av den höj och sänkbara bron över Tynderösundet tog **Bo Sundberg** när han var grabb. Bron byggdes 1947 och de två första åren handvevades den när det var dags för lite större båtar att passera. Bos pappa **Rigo Sundberg**, Tynderö, var brovakt och det tog en timme att veva upp bron och en timme till för att sänka den till normalnivån igen.

Det var när bussbolaget tröttnade på att bussarna försenades en timme eller mer som företaget 1949 kostade på elektrifiering och motordriven brobana.

Det var så sent som 1965 som bron ersattes av en fast förbindelse. Det innebär att redaktören måste ha åkte över den ett otal gånger, på väg mellan LV 5 och skjutfältet på Åstön, utan att någonsin behövt stanna för brolyft.

ST 9-6

10:17

Spåren som förskräcker

21-5

200 kilo tjockolja har flutit iland i Tynderö

TYNDERO

Ett oljeutsläpp har drabbat kusten utanför Tynderö.

Räddningstjänsten tog i går upp cirka 200 kilo tjockolja längs stränderna.

Vad som orsakat utsläppet är oklart.

Oljan upptäcktes i går morse och har hittats längs stranden i yttre Tynderösundet mellan Tynderö och Åstön.

Fyra ställen

På fyra ställen har tjockolja plockats upp av räddningstjänsten i Sundsvall-Timrå.

– Det är klumpar som ligger på ett område både i vattnet och nedkletat på skären. Men de har inte hunnit få reda på varifrån det kommer, säger Bengt-Erik Frölander, brandmästare vid räddningstjänsten i Timrå.

Kommer oljan från något fartyg?

– Det är svårt att säga. Troligtvis är det väl det, men det är ingen som vet. Det verkar ha kommit utifrån.

Det är också osäkert om det handlar om ett färskt utsläpp eller ett gammalt.

– Det kan ju vara nyligen, men troligtvis är det något som legat under isen och kommit fram, säger Bengt-Erik Frölander.

Prover togs

Kustbevakningen har spanat av området, men under gårdagen fanns inga uppgifter om att mer olja hittats ute i vattnet. För att försöka få fram utsläppskällan tog man en del prover. Eventuellt kommer man i dag att söka av området från luften för att se om det finns olja till havs.

Enligt räddningstjänsten är det ingen större fara för sjöfågel.

OVE ÖST
060-197167

20/5

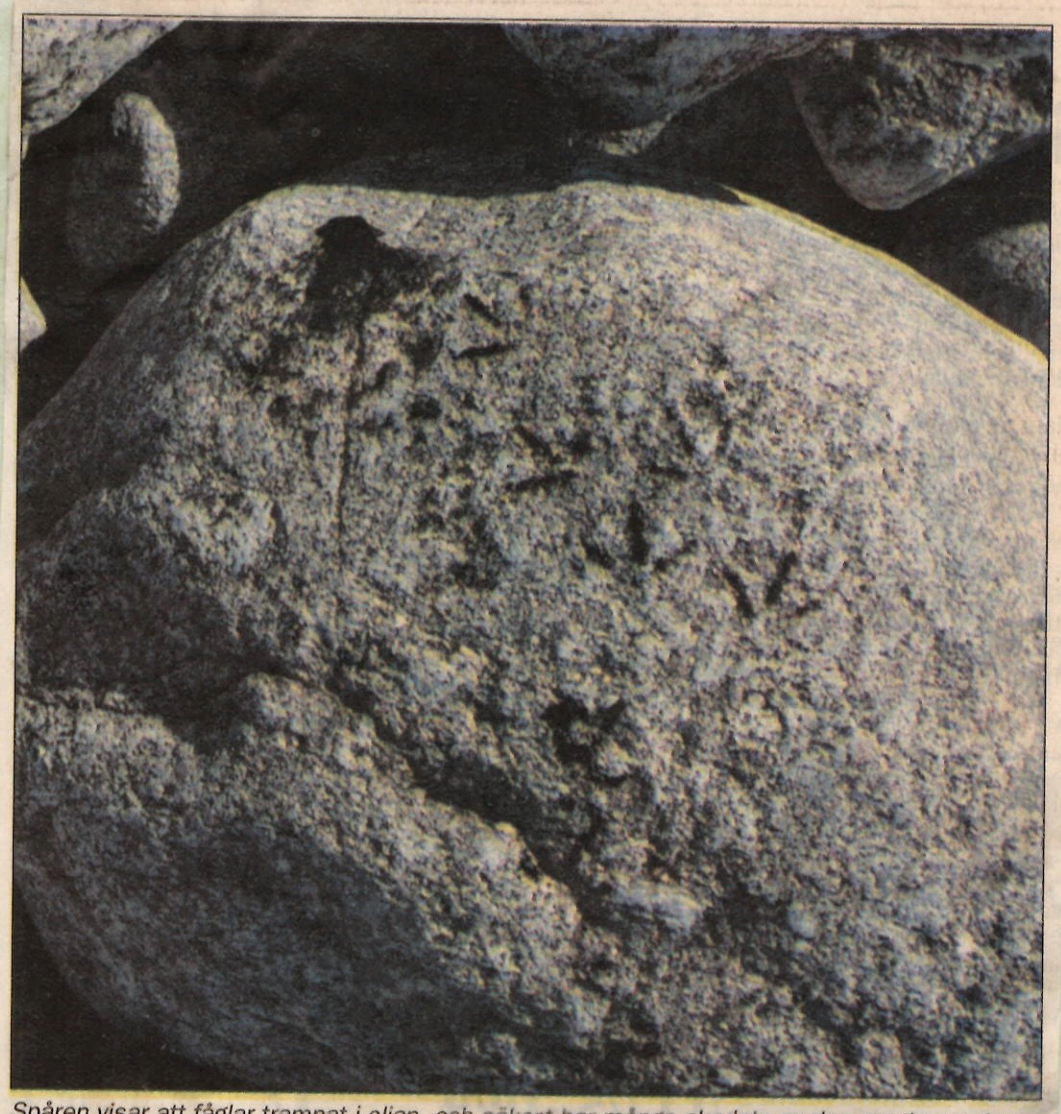

Spåren visar att fåglar trampat i oljan, och säkert har många skadats av den svarta smeten.
FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

TYNDERO

Den olja som flutit iland på stränderna runt Tynderöhalvön, finns fläckvis i många av vikarna och på skären utanför.

Personal från Räddningstjänsten och kommunen hittade i går ilandfluten olja på Oxvikenskären, inne i Oxviken och på ett flertal platser ända in i Norra sundet.

En hel del sjöfåglar har kommit i kontakt med oljan, vilket tydliga fotspår på stenar och hällar vittnar om.

Rolf Bolander från Räddningstjänsten uppskattar att det finns minst lika mycket olja kvar längs stränderna som de 200 kilo som man rensade upp under onsdagen.

– Änderna ligger på ägg ute på skären, så det är en känslig tid för att sanera. Samtidigt är det mycket lågt vattenstånd i havet, så oljan borde tas om hand innan vattnet stiger och kan sprida den ytterligare, anser han.

Fortfarande är det oklart när oljan hamnade i vattnet och var utsläppet skett. Eftersom fläckarna och klumparna finns efter en så lång sträcka kan det tyda på att utsläppet skett långt ut från något fartyg.

– Men det kan också vara olja från det större utsläpp vi hade förra vintern, säger Ulf Öberg, tekniker på miljöavdelningen i kommunen.

Saneringsarbetet och rensningen av stränderna har inletts, men på torsdagskvällen var man inte klar med inventeringen av hela den kuststräcka som kan vara förorenad. Därför går det i dagsläget inte att avgöra vilka insatser som slutligen kommer att krävas och till vilket pris.

Ett par företagare från Östersund passade på att demonstrera sin saneringsprodukt, ett grått pulver, som visade sig effektivt för att tvätta nedkletade stenar rena.

– Det är en blandning av sågspån, släckt kalk och bioaska, förklarade uppfinnaren Gunnar Källström.

– Vi har inte testat pulvret på den här typen av oljeförorening, så därför är det intressant att se hur det fungerar. Helt uppenbart skyddar det fåglar och djur som rör sig på stränderna, från att bli nedkletade.

TORBJÖRN ELVERHEIM
TEL: 060-571095

Rolf Bolander och Tommy Lindgren från Räddningstjänsten i Timrå och Ulf Öberg från kommunen, inventerade stränder och skär på Tynderö under gårdagen.

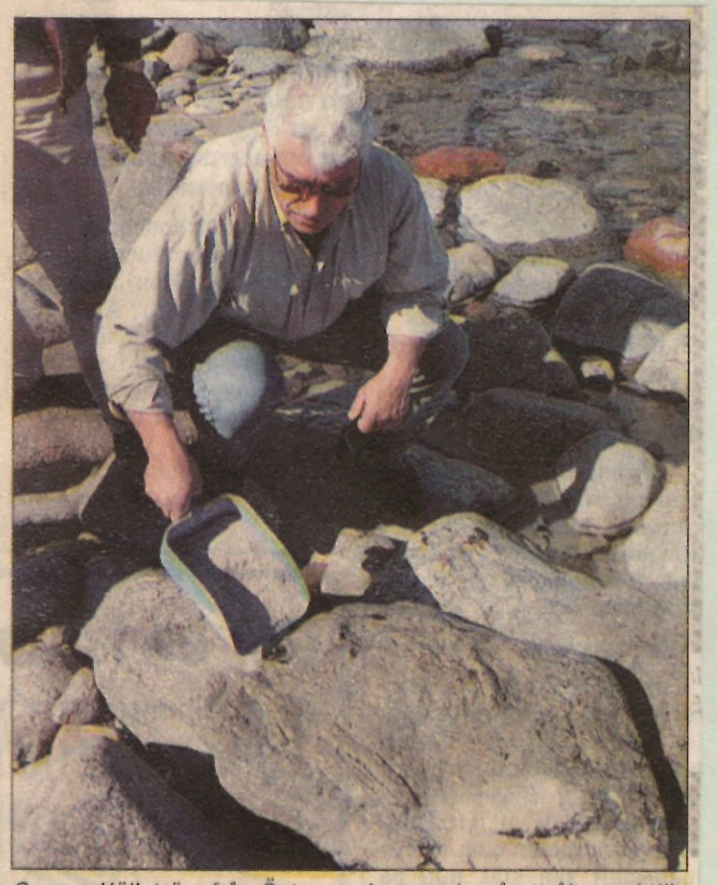

Gunnar Källström från Östersund passade på att åka ned till kusten och testa sitt oljesaneringspulver. Det innehåller inga miljöfarliga ämnen och verkade ha effekt på oljeklibbet.

SANERAR. *Sören Svahn och Ulf Öberg arbetade i går med att sanera Tynderökusten på olja.* Foto: HANS-GÖRAN ENGSTRÖM

10:18

NY PRODUKT. *Det medel som Sören Svahn i går använde för att ta bort olja på Tynderö är helt ny. Medlet består av sågspån, aska och kalk, det är miljövänligt och gör dessutom oljan hanterbar. Ulf Öberg, Timrå kommun, nappade på att testa det nya medlet.*

Foto: HANS-GÖRAN ENGSTRÖM

Oljegåtan löst – utsläppet troligen två år gammalt

I går var Timrå kommun, räddningstjänsten och ett jämtländsk företag på plats på Tynderö.

De jobbade bort de sista resterna av oljan som flutit i land längs Tynderökusten.

Och nu tror kommunen att oljegåtan är löst.

– Troligtvis kommer oljan från en tanker som gick på grund i Husum, säger miljöteknikern Ulf Öberg.

I mitten av maj upptäckte boende på Tynderö olja som flutit i land.

Till en början såg det inte ut att vara några större mängder. Men efter två saneringsdagar har det plockats upp 300-400 kilo.

Och under gårdagen plockades det upp ytterligare flera kilo olja. Kanske hamnar oljeutsläppet upp mot ett ton innan all olja sanerats.

Olycka i Husum

Bara i Oxviken fanns ett 60-tal utmärkta platser med tjockolja.

– Det är väl ingen katastrof. Men vi vet att fåglar trampat i oljan och olja är ju inte alls bra för djurlivet, säger Ulf Öberg.

Tidigare har Timrå kommun inte haft en aning vart oljan kommit ifrån.

– Nu misstänker jag att den kommer från en oljeolycka i Husum för två år sedan. Då gick en tanker på grund. Vi ska analysera den här oljan och jämföra den med oljan som plockades upp vid det saneringsarbetet, först då blir vi säkra, säger Ulf Öberg.

Oljan ska ha tagit sig ner till våra trakter med hjälp av isen. Sedan var det ren otur att den släppte precis vid Tynderökusten.

Förutom den olja som nu sanerats bort finns det också en del på botten vid Tynderö.

– Hur – och när – vi får bort den vet jag inte. Först måste vattnet sjunka så vi kommer åt den.

Till gårdagens saneringsarbete hade ett jämtländskt företag kallats in. De har en ny produkt att ta bort olja med.

Ny produkt

Produkten, bestående av sågspån, aska och kalk, ska vara helt miljövänlig. Det hälls på den utspillda oljan som den sedan suger åt sig.

– Jag har varit med och sanerat olja sedan slutet på 1960-talet. Jag tycker det här verkar mycket bra. Det är miljövänligt och så gör den oljan hanterbar, säger Sören Svahn som i går jobbade med saneringen.

Björn Eklund
060-66 35 43

TYNDERÖ

Tynderö Hembygdsförening har köpt Prästbol 1:4 för 25 832 kronor.

Åke Lindström har som gåva fått Öde 2:11 av Anders Per och Ingegerd Gullan Eva Lindström, Duvedvägen 16, Söråker. Taxeringsvärde 50 000 kronor.

TYNDERÖ

Peter Nordström och **Hannele Hietaniemi** har köpt Myckeläng 4:16 av Inga-Lill Dahlgren, Ridvägen 14, Sundbyberg och Monica Näckå, Södra Promenaden 9, Norrköping, för 285 000 kronor. Taxeringsvärde 181 000 kronor.

TYNDERÖ

Inger Annermalm har köpt Holmö 1:20 av Karl Birger Hansson, Timrå, Paulina Johanna Svensson-Nordström, Vetlanda, Knut Gösta Hansson, Fränsta samt Hans Sigurd Hanssons dödsbo, för 50 000 kronor. Taxeringsvärde 93 000 kronor.

TYNDERÖ

Thomas Hanning och Ann Olsson har köpt Våle 1:36 av Sonya Österstrand, Medborgaregatan 47, Sundsvall. Taxeringsvärde 167 000 kronor.

10:19

Vandring på blommande Åstön

ÅSTÖN

Det är den tredje kvällen i blomstermånaden juni och ett 30-tal naturintresserade har hörsammat lockropet från Timrå Naturskyddsförening om en blomstervandring på yttersta delen av Åstön.

– Lite tidigt kanske, eftersom våren varit så sen, tror Karin Oestreicher, en av de mer pålästa i gruppen.

Kvällen är fin, lite kylig men ingen blåst från havet. Det blir ett par timmars promenad ut mot de yttre klipporna där fikat avnjutes och intrycken smälts.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

Gudrun Fredén tog luppen till hjälp för att med Linnés metod kolla antalet ståndare i en blomma.

Hans Andersson fotograferar en ovanligt rik tuva smörbollar.
FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

Ariedale-terriern Hobbes botaniska intresse var mest inriktat på att äta gräs när matte inte såg på.

Magdalena Persson och Cecilia Decker får hjälp av Karin Oestreicher med identifieringen av violerna.

Humleblomster är en art som frodas bäst i betade marker (till vänster). Ekbräken känner man igen på de mustaschbladen som sitter nederst.

Solig familjedag på Åstön. Kerstin Hägglund har fått hjälp av Lillemor Wiklund och Borghild Wiberg Näslund att rulla upp för branten till utkiken i Skeppshamn längst ut på Åstön. Timråbo och Hyresgästföreningen ordnade i går en välbesökt familjedag – ett arrangemang som varvas med vinterns populära pimpelfiske. FOTO: NIKLAS LARSSON

12-6-99

Blommor med fel namn

Gula lyser de, kabblekorna på Åstön. Och de vita små blommorna i gräset är hönsbär. Tyvärr blev det fel namn på blommorna i reportaget från Åstön i måndagens tidning.

De yttre delarna av Åstön räddas

Naturvårdsverket betalar hälften av den totala köpesumman

ASTON

Naturvårdsverket hjälper Timrå kommun att köpa den yttre delen av Åstön. Staten betalar hälften, resten får Timrås skattebetalare stå för.

– En del av Åstön är räddad nu, säger Lars-Erik Nordin (c), kommunalråd i Timrå.

Naturvårdsverket beslutade i går att till femtio procent bekosta ett köp av den yttre delen av Åstön. Den 1 juli ska fortifikationsverket sälja Åstöns skjutfält vilket skapat oro bland lokalbefolkning och politiker. En lokal opinion vill göra ett naturreservat av området.

En kompromiss

Slutresultatet tycks bli en kompromiss där knappt hälften köps in.

– Jag tycker det är ett mycket bra beslut. Det är ungefär vad jag hade räknat med, säger Stefan Grundström, kommunekolog i Timrå kommun.

Skjutfältet har en yta på ungefär 700 hektar. Den del som nu förmodligen blir ett naturreservat ligger längst ut på Åstön och begränsas av Norra och Södra Åkerviken. Totalt omfattar det ungefär 300 hektar, knappt hälften av skjutfältet.

Naturvårdsverket anser inte att de inre skogbevuxna-delarna av skjutfältet på Åstön har så höga naturvårdsvärden att de är värda att skydda.

Fler försäljningar

– Vi tycker att det här är så långt vi kan sträcka oss, säger Anders Arnell, skogsbiolog och handläggare på Naturvårdsverket i Stockholm.

Eftersom flera liknande utförsäljningar av försvarets tillgångar är på gång runt om i Sverige är naturvårdsverket dessutom försiktigt.

Ett alltför frikostigt agerande kan skapa liknande krav på andra orter.

Anders Arnell påpekar att från början var naturvårdsverket inte intresserad av att överhuvudtaget gå in med pengar på Åstön.

Lokala opinionen

Hade inte den lokala opinionen samt Timrå kommun engagerat sig är det inte säkert att det hade blivit några statliga pengar alls.

Naturvårdsverkets erbjudande att betala hälften gäller hela köpesumman, det vill säga att även vissa fastigheter kommer att ingå.

Tveksamma

Annars är just skjutfältets många byggnader en sak som gjort det statliga verket tveksam till en affär. Naturvårdsverket vill inrikta sina satsningar på värdefull mark, inte på hus.

Vad affären kommer att kosta är osäkert, men det har nämnts siffror på 3,5–3,8 miljoner kronor för den yttre delen av skjutfältet. Det skulle innebära en kostnad för Timrå kommun på 1,7–1,9 miljoner kronor.

Enligt Lars-Erik Nordin (c) finns det goda möjligheter att genomföra affären, eftersom 1,2 miljoner kronor i budgeten är avsatta för miljövårdsinsatser.

Om kommunen tar över området innebär det framtida kostnader för underhåll av byggnader, vägar, stigar och renhållning. Förmodligen stannar prislappen på cirka 100.000 kronor om året.

OVE ÖST
060-571096

Nils Högstedt känner en viss besvikelse att inte hela Åstön fredas. Nu kommer han tillsammans med den lokala Åstögruppen att försöka hitta en lösning, även om tiden är knapp.
FOTO: OVE ÖST

”Det känns lite snopet”

ASTON

En halv seger och ett halvt nederlag.

Ute vid Åstön är många besvikna att inte hela skjutfältet köps in och blir naturreservat.

– Det känns lite snopet. Nu måste vi samla ihop gruppen och prata igenom det här och se vad vi kan göra, säger Nils Högstedt, ordförande i den lokala Åstögrupp som bildats för att försöka få till stånd ett naturreservat av skjutfältet.

Själv var han ganska övertygad om att naturvårdsverket skulle köpa in hela skjutfältet.

– Det vore sorgligt om det här skulle gå oss ur händerna, säger Nils Högstedt.

Nu sätter han bland annat sitt hopp till pengar från Världsnaturfonden.

Ute på Åstön sitter Karin och Knuth Sjögren och värmer sig inne i en glasveranda. De är åretruntboende och säger sig inte bara vara besvikna, utan även ilskna.

– Det värsta vore om det kom någon klippare och köpte skogen och sedan kalhögg den, säger Knuth Sjögren.

En klippare

Några kåkar längre bort står just en klippare ute i solgasset. Sommarstugeägaren Harry Jonsson är ute och klipper gräs, och även han oroas över framtida kalhyggen på Åstön. Samtidigt glädjs han till viss del över att en bit av ön räddas.

– Det är en halv seger, men helst skulle man ju vilja behålla hela ön, säger han.

Han berättar lyriskt om Åstöns inre delar där han ofta rör sig.

Ove Svedin är en av de som sitter med i den lokala Åstögruppen. Han är trots allt ganska nöjd.

– Vi hade ju velat ha en lösning för hela ön, men man kan ju inte få allt här i livet. Det hade ju kunnat vara värre om det inte blivit någonting, säger han, fäller ner visiret och drar åter igång röjsågen.

OVE ÖST
060-571096

10:21

I sommarens soliga dagar ...

SENA SURISAR. *Tillverkningen av surströmming är ovanligt sen i år.* Foto: ARKIV

18/6

Sen start för årets sura strömmingar

Oscars Surströmming på Tynderö är tre veckor försenade i sitt arbete med att tillverka årets surströmming.

– Jag har aldrig varit med om att vi varit så sena, säger Janne Söderström, som har 20 år i branschen.

Men premiären är inte hotad.

Den mesta av surströmmingen är klar men arbetet har blivit rejält försenat. Premiären den tredje torsdagen i augusti är dock inte hotad.

– Förhoppningsvis blir vi klara till premiären. Något parti kommer att bli lite senare, säger Janne Söderström.

– Vi kör sista veckan nu. I vanliga fall får vi tio ton om dagen, men nu har vi bara fått fyra till fem ton om dagen.

Förseningen kan ha flera orsaker, menar Janne Söderström.

– Fisket har varit dåligt. Det har inte funnits tillräckligt att tråla efter och den vårlekande sjöfiskade strömmingen har varit dålig, säger han.

– Det kan även bero på att vattnet varit för kallt.

Något som är allvarligare är att det kan vara beståndet som har blivit sämre. Men det går inte att säkerställa förrän nästa år.

– Strömmingen håller inte sämre kvalité. Men den har inte varit tillräckligt lekmogen. Rommen har inte alltid varit helt utvecklad, säger Söderström.

Anna-Karin Eriksson
060-66 35 00

Fredagen den 2 juli kl 18.00

sjösätter
Tynderö församling
sitt jolleprojekt!

Kom och beundra våra nya optimistjollar.

Vi bjuder på förfriskningar!

Varmt välkomna till Holmö Brygga!

Tynderö kyrkoråd

OXVIKEN, Tynderö

En vacker och lång sandstrand ute vid Åvikebukten, med en hel del sommarstugor i närheten. Normal avtrappning på djupet, från noll till två meters djup på kanske 25 meter. Sandig botten. Inga bryggor. Fint solläge. Chans till beachvolleyboll.

Vägbeskrivning: Kör mot Tynderö, förbi Tynderö kyrka, efter 1,7 kilometer gul skylt till vänster mot Oxviken. Fortsätt den smala slingriga vägen tills p-platsen med sina toaletter dyker upp. Därefter får man vandra ner mellan sommarstugorna till stranden.

FOTO: ÖVE ÖST

På midsommarafton vigdes Laila Jonsson och Leif Lindström, Tynderö, i Skeppshamns kapell, Åstön. Brudnäbb var Joakim, Mikael och Betsy Jonsson. Brudparet åkte på bröllopsresa med traktor och lövad vagn. Bruden byter inte efternamn. (Foto: Hans Hagman, Kvissleby).

Vigsel

I Tynderö kyrka vigdes den 19 juni Erik Högberg och Helén Karlsson, Timrå. Vigselförrättare var kontraktsprost Anders Sundqvist.

Foto: ANDERS HANSSON, LENAR-BILD, TIMRÅ

10:22

Sommartider är kollotider.

Åttaåriga Jonna Holmsten är en av många barn från Timrå kommun som möter sommaren på kollo i Tolvösand utanför Söråker, i Tynderö

Närmare 180 barn deltar i lägret som arrangeras av Unga Örnar i Timrå.

Det är sommar, solen skiner och äventyren väntar. För barnen som deltar i Unga Örnars kollo är dagarna späckade med roliga aktiviteter som bad och kanoting. Vingliga strapatser över hängbroar, en spännande övernattning i militärtält plus en hel del annat står också på schemat.

Efterlängtat

För sjuåriga Sofie Jansson har lägret varit efterlängtat och väl på plats har hon upptäckt vad hon vill bli när hon blir stor.

– Jag tror att jag kanske ska bli cirkusprinsessa, berättar lilla Sofie som med stor entusiasm deltar i övningarna i cirkusskolan.

Det är Timrås lokala trollkonstnär, Martin Andersson, alias John Martin, som lär barnen diverse cirkuskonster. På torsdag är det övernattning på kollot och till dess måste cirkuskonsterna vara finslipade, då är det nämligen dags för uppvisning.

I två veckor

Dagkollot som startade i måndags pågår i två veckor. Under den tiden kommer närmare 180 barn att få vara med om diverse roliga upptåg under ledning av Unga Örnar. Kollot har blivit en omtyckt tradition för barn mellan sju och tolv år och många återvänder gärna.

Och att barnen har roligt är det ingen som kan ta miste på, glatt prat och skratt hörs på långt håll från Tolvösands-viken där barnen får uppleva några av de första äventyren på sommarlovet.

Mia Karlsson
0690-10208

HÄRLIGT. *Sommar, sol och bad. Ja, dagarna är härliga för barnen på kollo. En av många som trivs i vattnet är Emma Nordström.*

CIRKUSKONSTER. *På kollo trivs barnen och på lång väg hörs deras skratt. Jessica Vahlin övar konstnärliga cirkuskonster med hjälp av färggranna tygbitar. På torsdag ska hon visa upp sina färdigheter, då är det nämligen dags för cirkusuppvisning.*

12:E GÅNGEN. *Det är tolfte sommaren som Unga Örnar i Timrå ordnar dagkollo för barn mellan sju och tolv år. I Tolvösand får barnen vara med på roliga upptåg och många är det som upptäckt att det här med att gå över hängbro är svårare än man kan tänka sig.*

Foto: THORD ERIK

10:23

10:24

Skarven, som ser ut att komma från urtiden, har ökat explosionsartat under senare år. Det har på flera ställen orsakat konflikter med yrkesfiskare som anser att fåglarna inverkar negativt på näringen. Men i Medelpad är kolonin mycket liten och ökar inte heller nämnvärt.

FOTO: NIKLAS MODIG/ARKIV

10/7-99

Beståndet av storskarvar för litet för att hota miljön

SUNDSVALL

Kolonin av skarvar i trakten av Åstön har vuxit något. I fjol fanns 38 bon på skäret, nu är antalet strax över 40.

Skarven är en omdiskuterad fågel på grund av sitt fiskande och sin näringsrika avföring, som ibland blir för mycket för naturen.

En dresserad skarv som fiskar åt sin ägare kan inbringa mycket pengar i Japan eller Kina.

Men skarven har också ett dåligt rykte som gärna springer före den. Den påstås fiska ut vattnen och lämna en ödelagd natur efter sig. Skarvens avföring är så frätande att den dödar de träd fågeln bygger i.

På sikt återhämtar sig naturen och drar i stället nytta av den starka gödningen. Men så länge vill inte människan vänta. På grund av växtförstörelsen och konkurrensen om fisk har man till exempel i Kalmar län tillåtit skyddsjakt på skarv.

Bygger på klippor

– Den skarvart som häckar här kommer troligen från Nordnorge, och den bygger inte bon i träd utan på klippskär. Ännu har inga träd dött på grund av skarven i våra trakter. Den fiskar inte mer än andra sjöfåglar och äter mest ogräsfisk, säger ornitologen Nisse Lundmark.

Han har hittills i år ringmärkt 19 skarvungar. Av de 52 ungar han märkte i fjol har två hittats. En låg död på en strand på franska Rivieran, och en hade flugit mot en kraftledning i Tyskland.

– Skarvarna är flyttfåglar som drar sig ända ner mot Tunisiens, Italiens och Spaniens kuster, säger Nisse Lundmark.

Ofortjänt rykte

Han tycker att skarven har sämre rykte än den förtjänar och har märkt motstånd även mot den lilla kolonin i Medelpad.

– Det har hänt att folk hotat med att pricka deras ägg. Det sägs att skarven inte är en inhemsk fågel utan har inplanterats. Så är det inte. Skarven har funnits här men utrotades på 1800-talet, säger Nisse Lundmark.

Skarven är en pelikanfågel: stor, stark och tuff. Den kan bli en meter lång och ha en vingbredd på 160 centimeter. När jättefåglarna flyger i flock blir intrycket nästan sagoaktigt.

SUSANNE HOLMLUND
060-197278

30-årig bröllopsdag firar Kurt och Gunilla Berglund, född Wohlin, Sundsbruk i morgon. De gifte sig i Tynderö kyrka midsommarafton den 20 juni 1969. Bröllopsdagen firas i Skillingeviken, Tynderö tillsammans med döttrarna Therese och Viktoria.

Studentduo vill bygga vindkraftverk på Åstön

TIMRÅ

Åstön kan utnyttjas för vindkraft.

Det visar ett examensarbete som två studenter på Mitthögskolan gjort åt Timrå kommun.

Timrå kommun, som kallar sig ekokommun, skulle gärna ha några vindkraftverk för att förstärka sin gröna image. Två studenter från Mitthögskolan i Härnösand håller just på att slutföra ett examensarbete om förutsättningarna för vindkraft i kommunen, ett uppdrag som de fått av Timrå kommun. De två heter Annika Dahl och Marie Åhlander och studerar till högskoleingenjörer med inriktning på energi och biologi.

De kan visa att på grund av berg och de förhärskande nordvästliga vindarna finns det egentligen bara ett område av intresse i Timrå kommun.

Nämligen Åstön.

Längre inåt kommunen råder en sorts vindskugga som gör det omöjligt att få ekonomi på en vindsnurra.

– Det var svårt att hitta bra platser i Timrå. Det är betydligt bättre förhållanden uppåt till exempel Höga Kusten, säger Annika Dahl.

De har bland annat använt statistik om vindförhållanden från SMHI och Vattenfall. Deras arbete ska nu användas som underlag av miljökontoret på Timrå kommun för eventuella framtida satsningar på vind.

– Vi har ambitionen att lägga in vindkraften som en resurs i kommunens planering och då måste man se var den lämpligast kan läggas ut, säger Christer Persson, miljöchef i Timrå.

Han berättar att man redan haft kontakt med företag som hört sig för om möjligheterna att sätta upp vindkraftverk i Timrå.

– Det här är ju ren energi, men för att få produktion måste man ha många vindkraftverk. Men på vissa ställen passar det inte, eftersom det förstör landskapsbilden, säger Marie Åhlander.

Genom sitt examensarbete om vindkraftens möjligheter i Timrå kommun har Annika Dahl och Marie Åhlander kanske sått frön som kommer att bära frukt i form av framtida satsningar på vind.

FOTO: OVE ÖST

Sex miljoner

Till sin hjälp har de även haft Nordanvind Vindkraft och Hans-Erik Flodin. Han säger att det krävs minst tio vindkraftverk för att få ekonomi på en satsning på Åstön.

Ett normalstor vindsnurra är på 660 kW och 50 meter hög. Kostnaden för varje vindkraftverk på Åstön uppskattar han till cirka sex miljoner kronor.

– Det finns plats för 20 vindkraftverk utan att man överstiger bullernormerna. Men sen hur det ser ut med 20 stycken det är en annan sak. Det är upp till diskussion bland de berörda.

19/6

OVE ÖST
060-571096

... men många problem måste lösas

TIMRÅ

Oklara ägarförhållanden vad gäller marken, dålig kapacitet på elnätet, energiskatter och förmodad kritik från sommarstugeägare.

Många problem återstår att lösa innan de första vindsnurrorna sätts upp på Åstön.

Den del av Åstön som pekas ut som mest intressant för vindkraft i Timrå kommun ligger på Åkeröberget ungefär mitt på Åstön. Marken är försvarets gamla skjutfält som nu bjuds ut till försäljning. Timrå kommun får bidrag av naturvårdsverket för att köpa de yttre delarna av skjutfältet. Men vad som händer med resten är osäkert.

Om den nye ägaren ogillar vindkraft kan det medföra problem.

– Det blir ju en diskussion med markägaren, man kan ju inte tvinga folk, säger Christer Persson, miljöchef i Timrå.

Kommunen planerar nu för att ta fram en översiktsplan där vindkraften behandlas, helt i linje med vindkraftsutredningen som publicerades i går.

De bästa vindarna på Åstön är annars längst ut på Åstholmsudden, men där är det olämpligt med vindkraft på grund av att det är ett fågelsträckningsområde.

Dåligt elnät

Ett annat problem, kanske det största, är det dåliga elnätet. Dagens ledningar skulle göra det möjligt för cirka tre vindkraftverk på Åstön. Men det lär behövas betydligt fler snurror.

Men vindkraftsutredningen föreslår ett nytt statligt stöd för att rusta upp elnätet.

Andra frågor är statens regler om energiskatter och de för närvarande låga elpriserna. Sen kan det även komma klagomål från sommarstugegäster vid närbelägna Sörsidan på Åstön.

Men även om det finns många hinder tror Hans-Erik Flodin på Nordanvind Vindkraft att det kommer att blåsa upp till en boom för svenska vindkraftverk:

– Folk kommer så småningom att se hur viktigt det är att vi har ren energi.

OVE ÖST
060-571096

Det blir en bättre honungsskörd än normalt i år och bina i Tynderö jobbar frenetiskt. Här ses ett antal bin som just återvänt hem med nektar, samtidigt som vaktbin ser till att inga ovälkomna besökare tar sig in. FOTO: NIKLAS MODIG

Samlar nektar i drottningens tjänst

Det blir mycket honung i år. Biodlaren och länsstyrelsens bitillsyningsman Bengt Nordlöf i Tynderö kan redan nu säga att skörden blir bättre än normalt. Förra årets regniga sommar innebar närmast en katastrof för alla biodlare, därför är det här mycket välkommet.

Antalet biodlare har minskat i Medelpad under en tid men nu har trenden vänt. Bara i Tynderö finns det sju stycken biodlare. Bengt Nordlöf har själv åtta kupor och hoppas att fler ska börja med den här verksamheten som kräver ett visst lugn.

– Man får inte vara nervöst' lagd och ha bråttom. Man måste vara lite sävlig, berättar han.

9-7-99

Optimistiska tongångar inom seglingen

TYNDERO

Jollekurserna i Tynderö har kommit för att stanna.

36 unga små optimister samlades till årets seglarvecka.

Nytt för i år är att kyrkan köpt fyra jollar som senare kan få lånas gratis.

– I går var det smått kaotiskt när det blåste så mycket. Båtarna spreds åt alla håll. Men de är ju kaxiga ungarna, berättar Pia Sundholm, ordförande i kyrkorådet i Tynderö församling.

Kyrkan stödjer

Totalt används nio optimistjollar varav kyrkan bistår med fyra nyinköpta exemplar, två jollar tillhör föräldrar och resten har lånats från Söråker.

Kyrkan har även inhandlat två så kallade tvåkronor, en större segelvariant med en längd på 4,5 meter. Meningen är att båtarna ska lånas ut gratis till segelsugna barn.

– Det här är en medveten satsning. Vi märker ju att intresset växer. Och den här miljön går ju inte att få bättre, säger Pia Sundholm och tittar ut över det soldränkta Tynderösundet.

Totalt har Tynderö församling lagt ner 121.000 kronor på båtaffärerna. Och intresset växer verkligen. Förra året deltog 26 knattar och i år är man uppe i 36 i åldrarna 5–15 år. Det här innebär med största säkerhet att jollekursen förvandlas till en årlig institution.

De flesta som deltar är fast boende i Tynderö, men det finns även barn till sommargäster.

Agneta Lundgren är förälder från trakten och medverkar med två barn och egen optimistjolle. Dessutom är hon en av de många föräldrar som hjälper till, vilket är en förutsättning för att kursen ska ros i hamn. Under gårdagens kvalseglingar tuffade hon runt i en gammal fiskebåt och höll uppsikt över båtarna.

– De flesta av barnen bor ju här vid vattnet och då är det självklart att de måste lära sig det här, säger hon, själv uppväxt vid vattnet.

Spännande kval

Det hölls även brandundervisning där Thomas Johansson, förman från räddningstjänsten på Midlanda, lärde ut hur man handskas med eld när man går i land och grillar. Han har även tagit med sig en 25 meter lång pontonbrygga som rönte stor uppskattning.

Kvaltävlingen blev annars en intressant tillställning. Den yngre halvan av seglarna vägrade helt enkelt att hoppa i båten, de tyckte det blåste för mycket. De äldre svingade sig självsäkert ner i sittbrunnarna. Ett ekipage välte redan vid starten.

I dag vankas avslutning och finaler.

OVE ÖST

Simon Wiklund-Österborg och Johan Nordström, deltog i jollekursen som hålls för andra året ute i Tynderö. FOTO: OVE ÖST

10:25

10:26

Bengt Nordlöfs far höll på med bin och det är en bidragande orsak till att han själv satte igång för cirka 25 år sedan. Två kurser har han gått sedan dess.

FOTO: NIKLAS MODIG

Intensiv bisyssla

Det ligger mycket arbete bakom ett halvt kilo honung. För att få ihop så mycket måste ett bi suga nektar ur **två miljoner blommor**. *(FLT)*

Tynderös bikonung lovar mycket honung

TYNDERÖ

Honungsskörden blir ovanligt bra i år.

Det lovar biodlare Bengt Nordlöf i Tynderö, som med viss bävan minns förra årets bistra katastrofsommar.

Det är en vacker bild som målas när man svänger in med bilen till makarna Nordlöfs hem i Tynderö. Honungsgult ligger deras hus och lapar sol i högsommarvärmen.

Längre in i skogen surrar de små skötebarnen. Åtta bikupor står på rad i en skogsdunge och doften är angenämt söt. Flera hundra tusen små håriga insekter flyger ut och in i sina kupor. Vaktbin patrullerar ingången och bidrar till att öka säkerheten.

Bengt Nordlöf.

Arbetsbin gör bisarra flygturer för att berätta om de senaste fynden av nektar. Med spända biceps lyfter Bengt av taket på en av kuporna.

– Du ser vad snälla de är. Men man måste ställa upp på deras villkor. Man får inte vara nervöst lagd och ha brättom. Man måste vara lite sävlig, berättar han.

Trenden börjar vända

Bengt Nordlöf är en av Medelpads tre bitillsyningsmän som länsstyrelsen utsett. Han säger att intresset för biodling i våra trakter minskat i flera år, men att trenden vänt. Bara i Tynderö finns det nu sju biodlare. Själv har han hållit på sen mitten av 70-talet, men ända sedan förbiblisk tid har bin använts i mänsklighetens tjänst.

Och för den som väl får fram honung är det inga problem att få den såld. Den svenska honungsproduktionen understiger vida behoven.

Själv säljer han runt 300–400 kilo varje år. Det är lönen för att han lägger ner sex–åtta timmars arbete i veckan på sin bisyssla. Förra årets blötsommar blev det en tredjedels skörd med cirka 100 kilo.

Kändes det bittert?

– Det är klart det är roligare när det blir bra skörd.

Förutom honung blir det även en biprodukt i form av vax, som smälts ner till klumpar.

En bildad bivän

När Bengt Nordlöf berättar om sina insekter märks hans intresse tydligt. Det är nästan som om en bipersonlighet, med osedvanligt stor bildning vad gäller bin, tar över föreställningen. Han berättar medryckande om svärmningar, färgmärkning och vingklippning av drottningen, om hennes majestäts viktiga äggläggning, om vikten av lagom med utrymme i bikupan och om oron för kvalstret varoa som snart befaras inta Medelpad, vilket medför fler missbildade bin och sämre skörd.

Och så talar han om drönarslakten. På hösten möter de manliga bina, drönarna, sitt öde när de betydligt mindre honorna kastar ut dem ur kupan.

– Tur att man inte blev drönare.

Gör nytta kort tid

Den bisexuella verkligheten är att drönarna, endast en kort tid på våren får nytta av sina små bitestiklar. Drottningen väljer ut de bäst lämpade och behåller sedan sperman i en sorts behållare under resten av sin levnad. Risken att spermierna ska ta slut gör att biodlare sällan behåller en drottning mer än två år.

Bengt tystnar, tar tag i kaffekoppen och förvånar oss genom att inte söta med honung. Istället väljer han bitsocker. Men varje morgon använder han honung i teet berättar han.

Biodling är inte billigt. Redskap, bikupor och en honungsslunga gör att tusenlapparna snabbt fladdrar iväg.

Dessutom krävs skyddskläder. Bengt Nordlöf har en vit overall samt en bihatt. I mitten på 70-talet körde han med en vanlig vit lanthandlarrock med dålig täckning i knävecken.

– Här ska vi angripa tänkte bina, vilket de gjorde. De klasade sig i tyget och själv var jag ovan och oerfaren. Jag flydde in i en buske, men efteråt räknade jag till 40–50 stick.

En orsak till att Bengt blev biten var att han då hade betydligt mer bitska bin i sin sköld.

– De var inte så renrasiga, det var inavel så att det brakade om det. Bina kom som bombplan.

Numera blir det bara några stick då och då.

Vad skulle du säga till de som funderar på att starta med biodling?

– Ta kontakt med någon biodlare du känner.

Och för den som inte känner en biodlare lovar Bengt Nordlöf att bistå med råd.

Ove Öst
060-571096

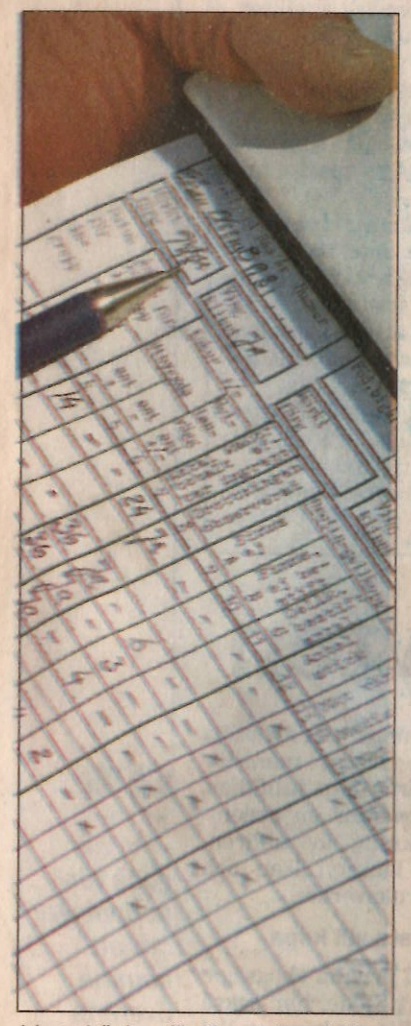

I logg-böcker för Bengt Nordlöf statistik efter varje kontroll av kupan. Kontrollerna görs för att se att allt står rätt till och om det behöver sättas in fler ramar. Markeringarna högst upp talar om att drottningen är vingklippt och färgmärkt.

Arbetarbina lever ett intensivt och välorganiserat liv.

Många biodlare lugnar bina med rök när kupan öppnas. För det mesta jobbar Bengt Nordlöf utan rök.

Borsten och skrapan är verktyg som biodlaren använder. Den vita färgen på kläderna ska ha en lugnande inverkan på bina.

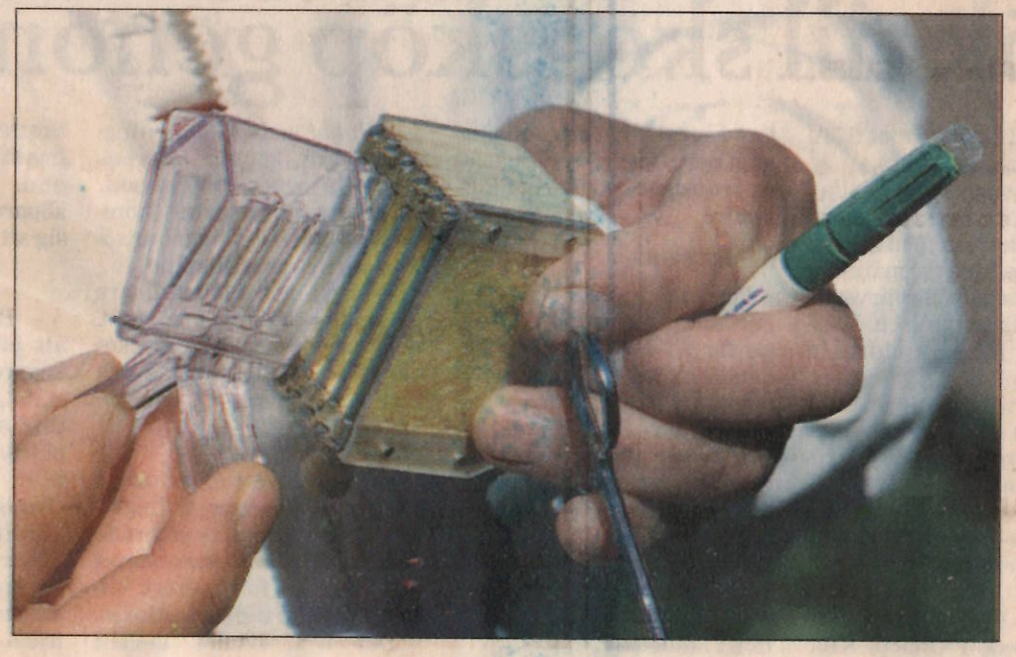

Med det här redskapet fångas drottningen in och vingklipps för att förhindra att hon försvinner i en svärmning. Drottningen markeras också med en färg som är speciell för varje år.

Sommarens kryp – Honungsbiet

När ett bi kläckts i bikupan har det ett hårt liv framför sig och det gäller speciellt arbetsbiet. Först väntar plikter med städning och matning av larver. Senare följer arbete med att lagra honung och producera vax. Efter det samlar den in nektar och pollen "ute på fältet" innan den dör några veckor gammal.

Så samlar bina nektar och pollen

När arbetsbiet är fullastat flyger det till kupan.

I en kupa finns 60 0000–80 0000 ***arbetsbin*** som matar larver, försvarar kupan och samlar nektar och frömjöl.

Vanligtvis finns bara en ***drottning*** i ett bisamhälle. Hon kan lägga upp till 3 000 ägg per dygn på vår och försommar.

I kupan finns 400–500 ***hanar*** vars uppgift är att befrukta drottningen.

Bikupan - en idealbostad

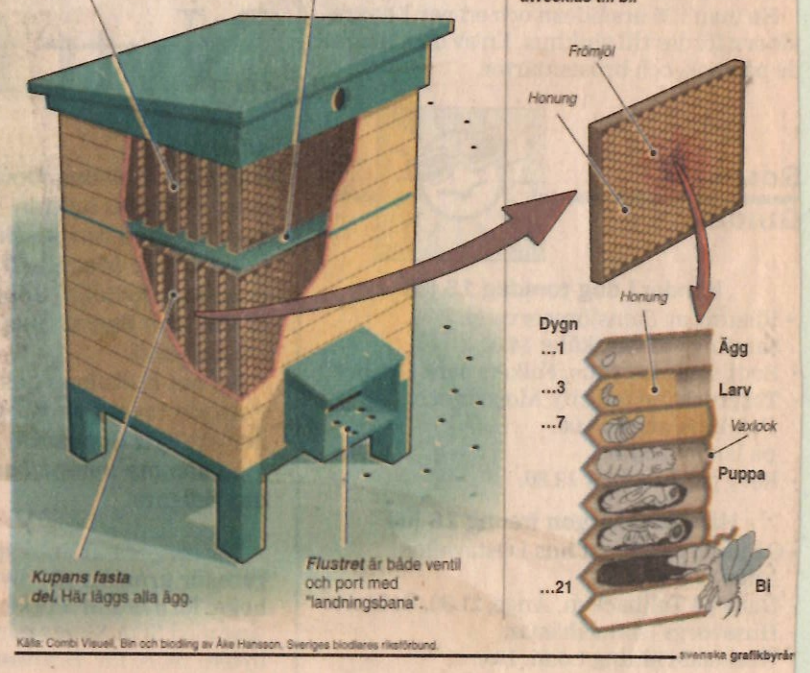

Källa: Combi Visuell, Bin och biodling av Åke Hansson, Sveriges biodlares riksförbund.

svenska grafikbyrån

10:27

Nu öppnär "Tynderö Boa" igen!

Preliminärt öppnar vi 15/6

Leverans av varor sker från ICA Stammen flera gånger i veckan

Öppettider (t o m 31/8):
mån–fre 10–18
lördagar 12 – 16
söndagar 12– 15

Varmt välkomna. Per & Jeanette Boström. Jon Lundgren med personal.

I Tynderö värnar vi om bygden!

Bygdegemenskap är grunden för en framtid att leva i och för en historia att bevara! I en liten bygd som Tynderö gäller det att slå vakt om vår integritet, vår särprägel. Tynderö Hembygdsförenings mål är att med vår värdefulla och unika bygdehistoria, verka i nuet och för framtidens invånare. Begreppet hembygd inbegriper ju stora som små ting, historia som nutid, gamla som unga bygdebor. Tillsammans bygger vi idag framtidens historia.
Så kom in i bygdegemenskapen!

Avgift:	60:— för familj	
	30:— för enskild person	
Postgiro:	4769711-5	
Telefon:	Göte	420 87
	Bengt	423 44

Ansvarig för uthyrning av Kyrkskolan: Bengt Nordlöf tel 423 44.
Ansvarig för uthyrning av bagarstugan: Kent Höglund tel. 423 17.
OBS! Städa inte bort alla grejer hemma! Tänk efter, kan jag skänka det till Hembygdsföreningens Loppmarknad eller skänka dem till framtida utställningar? Kontakta Bengt isåfalll - se tel. ovan.

HEMBYGDENS DAG
HEMBYGDSGÅRDEN TYNDERÖ

Den 10:e juli Kl. 11.00- 15.00

LOPPMARKNAD.
Försäljning av tunnbröd, rulltårtor, rullrån mm.
Rökt sik, gravad lax/ strömmingssmörgåsar.
Kaffeservering.
Glass.

- **KERAMIK**, Margareta Åkerberg
- **GETMESE och OST**, Eina och Mats Holmlund
- **HEMVÄVDA TRASMATTOR**, Inger Gersdorff
- **KRYDDOR MM**, Tynderö Svamp och Kryddbod
- **PRYDNADSSAKER**, Kersti Danell
- **MÅLNINGAR, NYCKELSKÅP, MM**, Susanne Lundberg

UTSTÄLLNINGAR:

- **GOTLOBS ALSTER**
- **HATTAR**
- **FOTON**
- **TIDNINGSURKLIPP**
- **GAMLA SNICKARVERKTYG** demonstreras av Ivar Rodin

SLÄKTFORSKNING

UNDERHÅLLNING
AV EVA-BRITTS SPELMANSLAG

VÄLKOMNA!

TYNDERÖ HEMBYGDSFÖRENING

I Åstö kapell vigdes Örjan Larsson och Monica Hellqvist, Sulå, Kovland.
Stiftsadjunkt Lennart Isaksson vigde brudparet, som här ses med barnen Maria, Ulrica, Johan och Malin.

• Vi vill fira **Toblas Andersson** i Tynderö, som den 1 juli blir 5 år. Grattis och hurra, mamma, pappa, Matilda, mormor och morfar önskar din en kul födelsedag.

Tynderö Bygdegård

Telefon 060-425 25. Fax 060-425 25.

Samlingsplatsen för vardag och fest. Logdans.
Uthyrning av konferens- och festlokaler.
Vi har Internet-service. Låna dina böcker på biblioteket.
Styrketräna och sola i solarium på Tynderö Bollklubbs gym.

Vandrarhem

Under juni–augusti finns bäddar för uthyrning, 125:–/bädd och natt.
Matlagningsmöjligheter. Bokning 8–12, tel 425 25.

Kristina Mattsson, Sörberge och Gunnar Söderström, Timrå, vigdes den 29 maj i Skeppshamns kapell, Åstön. Vigeselförrättare var kontraktsprost Anders Sundqvist. Paret är numera bosatt i Uppsala. (Foto: Torbjörn Bergkvist).

FÖR 50 ÅR SE'N = 1949

I går invigde Timrå sitt eget semesterhem på Åstön vid Tynderösundet, där trötta och slutkörda husmödrar kan få välkommen rekreation och hämta krafter innan höstens tusen bestyr och konserveringsbekymmer börjar. 27-6-99

Den gamla isärtagbara träbron, som ute i Tynderösundet förbinder Åstholmen med fastlandet, skall i dagarna byggas om och förses med ett lyftspann, som ger åtta meters segelfri höjd. 20-7-99

FÖR 50 ÅR SE'N = 29-7-99 1949

Den som i dagarna besöker den annars lugna Åkerviken på Åstön, kan bli vittne till ett ovanligt rörligt liv bland hundratals ungdomar. När man varseblivit den svenska flaggan i omedelbar närhet av den engelska frälsningsarméns fana står det klart. Bland de som tog emot ST i går var scoutchefen i Sverige, **Stanley Johnsson**, Stockholm, distriktschefen för Hälsingland, Medelpad och Ångermanland, ungdomssekreterare major **Helge Bergström**, Sundsvall.

10:28

För tolv år sedan, efter att ha jobbat i skogen, fick Per Skelander från Bjuråker lära sig grunderna i "gärdsling". Genom egna misstag har han utvecklat sitt kunnande till ett fulländat hantverk. FOTO NIKLAS LARSSON

Konsten att bygga en gärdsgård

TYNDERÖ

Det hörs redan på dialekten att det är fråga om en äkta hälsingegärdsgård som Per Skelander och Henry Gladh håller på att gärdsla kring tomten till sommarstugan ute på Tynderölandet.

De två Bjuråkersborna har byggt miltals av den klassiska stängselvarianten, som nu upplever lite av en renässans ute i bygderna.

– Det måste vara gran. Den håller bäst mot röta, säger Henry och trycker en fyrameters slana på plats mellan störarna.

Ur en stor plastsäck fiskar han upp vidjorna som han flätar ihop störar och slanor med. Slanorna läggs omlott. Toppända mot rotända mot toppända och så vidare, med någon meters förskjutning i längsriktningen.

Den är "lagom"

– Den typiska hälsingegärdsgården är lagom tät, eller gles om man så vill, för att vara vacker, fylla sin funktion och ändå vara ganska ekonomisk. I Dalarna och i Härjedalen är gärdsgårdarna antingen mycket tätare eller mycket glesare. I det första fallet går det åt mer granvirke, i det andra blir dom inte riktigt snygga, säger Per Skelander som hållit på i tolv år att bygga "hagar".

Känslan för virket har han fått efter ett långt arbetsliv i skogen.

Kollegan Henry har tidigare ägnat sig åt lite kraftigare stolpresningar, som linjearbetare åt kraftbolag.

Halvannan aln hög växer gärdsgården stadigt utefter tomtgränsen. De impregnerade störarna spretar ytterligare en dryg meter upp.

Ruttnar av sand

Hur länge den kommer att hålla beror till största delen på markens beskaffenhet.

– Sand är sämst. Då ruttnar störarna snabbare, eftersom luften hela tiden kommer åt. Lera eller mjäla är bäst. Sen är det viktigt att man håller efter gräs och annan vegetation närmast hagen, så att det blir luftigt för slanorna ovan mark, förklarar Henry.

Både han och Per har en enkel förklaring till hur man lär sig konsten att bygga rakt, snyggt, stadigt och jämnt:

– Av alla misstag man gjort!

Klyver med fingrarna

Slanorna som används för att binda ihop gärdsgården måste tas på våren eller sommaren, och läggs sedan i förseglade plastsäcker för att behålla fukten och smidigheten. Störar och slanor är inte så känsliga för vilken årstid de huggs. Störarna impregneras i rotänden som ska ner i marken, i övrigt görs inget annat åt virket än att det kvistas.

– En del randbarkar, men inte vi, säger Henry.

Känslan i det hantverksmässigt demonstrerar Per när han plockar upp några halvtumstjocka slanka grankvistar och med fingrarna fläker upp den i två halvor. Med de vidjor han får flätar han fast det sista lagda varvet och bygger samtidigt stödjepunkter för nästa omlottlagda slana.

– När jag satt hemma och gjorde i ordning slanor en gång var ett barnbarnsbarn på besök. Frugan frå'gan om han visste vad farfarsfar höll på med och svaret kom spontant:

– Han förstör ju julgranar!

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

Vidjan säkrar slanor och störar för nästa varv på gärdsgården.

Känslan sitter i nävarna på Per Skelander när han klyver en grankvist till två bindevidjor.

Henry Gladh och Per Skelander bygger en äkta hälsingegärdsgård kring ett fritidshus i Tynderö. Konsten att stängsla utan tryckimpregnering, elstängsel eller fårnät behärskar de närmast till fulländning.

10:29

Åstödagen blev historisk

ÅSTÖN

Den 30:e Åstödagen bjöd på sol, värme och upp mot 4.000 besökare.

Tillställningen var historisk eftersom försvaret nu säljer ut skjutfältet på Åstön.

Det var även en historisk Åstödag eftersom Skeppshamns kapell för sista gången fick höra Eva Sundelin Isaksson hamnpredika i pastoratets tjänst. Och det var en rörd Nils Högstedt, ordförande i Åstö museinämnd, som avtackade henne med blommor och en tavla.

– Hon har varit en duktig kyrkoherde och hon har stått mig nära. Det kändes lite knepigt att ta avsked, sa Nils Högstedt.

Tumme med vädret

Han var annars mycket nöjd med årets tillställning som hade tumme med vädergudarna. Själv uppskattade han att upp till 4.000 personer letat sig ut till Skeppshamn.

Nils Högstedt poängterade att det var en historisk Åstödag eftersom försvaret nu ska sälja skjutfältet. De yttre delarna köps av Timrå kommun med hjälp av pengar från naturvårdsverket. Kampen förs vidare för att med hjälp av Världsnaturfonden rädda även resten, berättade han.

Kent Byström, chef för Hässjö hemvärnspluton, var på plats tillsammans med Alnös hemvärnsområde och visade upp stridsbåt 200. Själv berättade han att det är med viss saknad som han ser försvaret sälja ut skjutfältet.

– Det är lite tragiskt, sa han och började berätta minnen från sina tolv år på LV5.

Raka tian

Bara en bit bort stod det berömda utedasset med tio hål på rad.

– Utedasset kallades raka tian, det var inga väggar emellan. Där satt man även om det var 25 grader kallt, berättade Kent Byström och fick något obestämt i blicken.

Annars bjöd Åstödagen som sig bör på klassisk kapprodd, hästskokastning, trubadurer, knallar och i år även ett antal optmistjollar med ung besättning.

Kent Byström, hemvärnschef i Hässjö, passade på att göra reklam för hemvärnet och hoppades om möjligt att locka nytt folk att klä sig i grönt. FOTO: OVE ÖST

Och givetvis ingen Åstödag utan den klassiska gissningstävlingen där det gällde att lista ut hur många gram den tyngsta och extremt uttråkade fisken i akvariet vägde.

OVE ÖST
060-571096

8-7-99

Trygg framtid för Skeppshamns kapell

SKEPPSHAMN

Skeppshamns kapell på Åstön blir byggnadsminne.

Länsstyrelsen säger ja till kapellagets begäran att öka skyddet för den 231 år gamla träbyggnaden.

Skeppshamns kapell står vackert och spanar uppe bland stenhällarna ute vid Åstholmen. En fiskargubbe hänger som en galjonsfigur vid ingången och hälsar välkommen.

För Skeppshamns kapellag, föreningen som sköter byggnaden, innebär beslutet en lättnad. Framtiden ser nu betydligt tryggare ut.

– För att gardera oss för framtida förändringar föreslog vi länsstyrelsen att det skulle byggnadsminnesförklaras, säger Magnus Medin, hamnfogde och ordförande i Skeppshamns kapellag.

Kulturhistoriskt värde

Kyrkor och kapell som byggts före 1940 och som ägs av Svenska kyrkan har ett skydd i lagen, men det har inte gällt för till exempel Skeppshamns kapell som ägs av en förening.

Men länsstyrelsen säger nu till att freda kapellet och hänvisar i beslutet till "det välbevarade kapellets mycket stora kulturhistoriska värde som både vilar på dess ålderdomliga och autentiska uppenbarelse och dess del i Norrlandskustens egenartade fiskehistoria."

Sätter stopp för rivningar

Skyddsföreskrifterna sätter stopp för rivningar, ombyggnader och andra förändringar av kapellet.

Magnus Medin, ordförande i Skeppshamns kapellag, är glad att kapellet nu fått ett utökat skydd. FOTO: OVE ÖST

Magnus Medin berättar att under åren 1994-95 genomfördes omfattande reparationer. Det var framförallt spåntaket som behövde bytas ut, men nu tror han att det håller ytterligare 30 år. Totalt lade man ut cirka 60-70.000 kronor för att sätta stopp för fuktskador och annat elände.

Kapellets historia är förknippad med fiskare från Gävle. Enligt ett beslut 1557 hade borgarna i Gävle företräde till fisket längs hela Norrlandskusten. Men säsongsfiskarna hade samtidigt en skyldighet att gå i kyrkan på vilodagen och därför byggdes de många fiskekapellen. Magnus Medin visar stolt upp den stilrena, enkla men vackra lilla byggnaden.

– Det här påminner om den sträva tillvaro som en gång rådde.

Altartavlan är en gåva just från fiskare från Gävle. Och framme i mittgången står två höga träpyramider som skänkts av Ljustorps församling på 1700-talet.

4–5 vigslar varje sommar

Varje sommar sker här 4–5 vigslar och ungefär lika många gudstjänster. Ett tiotal familjer är med i kapellaget och Magnus Medin har varit dess ordförande i 20 år. Genom arbete på LV5 har han haft en naturlig koppling till området.

– Jag trivs med det här och vill bevara den här kulturen. Om ingen tar hand om det skulle det förfalla. Men man känner även ett stort stöd från ortsbefolkningen.

OVE ÖST
060-571096

10:30

Fullt hus när Alexander döptes

SKEPPSHAMN

Oftast finns det släktrötter på Åstön, när man firar familjehögtider i Skeppshamns kapell. Så var det även på söndagen när lille Alexander döptes vid söndagsgudstjänsten.

– Min farmor har bott här, berättade Maria Ulander, mamma till Alexander.

Pappa Mattias Wiklund kunde stolt ta emot sin nydöpte son av gudfadern Ulf Wahlström. Med ett stoiskt lugn, en nyfiken blick på prästen Kjell Erik Pettersson och ett litet leende på läpparna förklarades han som ny medlem i församlingen.

Håret blöttes

Gudmor Britt-Louise Björklund hade slagit upp dopvattnet i funten en stund tidigare. Alexander lät sig inte bekomma det minsta när hans tunna hår blöttes och torkades.

Det var fullt i det lilla kapellet, som det ofta är på sommargudstjänsterna ute på klippan i Bottenhavet.

Applåder i kyrkan

Förutom släkt och vänner till Maria och Mattias, hade Lions ungdomar på sommarlägret i Söråker tagit sig ut för gudstjänsten.

Josefine Hägglöf var sångsolist och lät så vackert att prästen föreslog en applåd, trots att man satt i kyrkan.

Efter gudstjänsten serverades kyrkkaffet på mässen norr om kapellet. Rikligt med dopp och vidunderlig havsutsikt. Lätt sydostlig bris till påtåren.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

***En nyfiken blick** och ett litet leende, för övrigt lugn och trygg, lät sig Alexander döpas av Kjell Erik Pettersson. Stolta föräldrar är Maria Ulander och Mattias Wiklund.*

FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

3-8-99

Helgmålsbön vid havet

27-8

Veckans helgmålsbön, klockan 17.55 i TV2 på lördag, är inspelad i och vid kapellet i Skeppshamn på Åstön. Producenten **Eva Hörnfeldt** och hennes team gjorde inspelningarna i början av veckan. Prästen på Tynderö, **Rickard Wikström** leder bönen, tonsäkra och skönsjungande **Josefin Hägglöf** är solist med **Seth Hägglöf** som organist.

På bilden är det ordföranden i Kapellaget, tillika hamnfogde i Skeppshamn, **Magnus Medin**, som hälsar välkommen till en av de vackraste platserna på Norrlandskusten.

I Tynderö kyrka vigdes lördagen den 7 augusti Annika Boman, Söråker, och Jesus Inglesias Sanchez, Torrejón de Ardog, Madrid. Paret är bosatt i Madrid. Vigseln förrättades av kommunister Olof Montelius och kantor Agneta Granlöf spelade bröllopsmusiken. Solosång framfördes av brudens systerdotter Caroline Söderström till pianoackompanjemang av Malin Halvarsson. Brudnäbb var Josephine Söderström, Mattias Mannström och Filip Johansson, syskonbarn till bruden.
(Foto: Sören Walldin).

Lördagen den 31 juli vigdes i Tynderö kyrka Erik Nyberg och Weronica Remnehag, Tynderö. Vigselförrättare var kontraktsadjunkt Kjell-Erik Pettersson. (Foto: Annika Blom, Photografica, Sundsvall).

• På Åstödagen föddes denna tjej
Inlines det är sommarens grej
Glad som en kvittrande lärka
Det kommer klassen i höst att få märka
Grattis **Beatrice Nilsson** på 7-årsdagen på söndag önskar Mamma, pappa och syskonen.

TYNDERÖ

Marianne och Magnus Holmström har köpt Skilsåker 4:42 av Jouko Lindgren, Svedje, Bergeforsen, för 395 000 kronor. Taxeringsvärde 312 000 kronor.

Liv Johannessen har köp Mällby 1:9 av Gunnar Näslund för 90 000 kronor. Taxeringsvärde 124 000 kronor.

Karin Sjödin och Bert Wiklund har köpt Mällby 3:18 av Beth Lisa Monika och Leif Graune, Kukkolaforsen, Haparanda, för 650 000 kronor. Taxeringsvärde 490 000 kronor.

Pirkko Rolin har köpt Mällby 1:36 av Anders och Christina Wallgren, Spånkullevägen 9, Fagervik, för 455 000 kronor. Taxeringsvärde 216 000 kronor.

• Här är killen som gillar djur, segling och fiske om ej linan går på "tjurn". Han heter **Viktor Nilsson**, bor i Söråker och den den 31 juli fyllde han 9 år. Grattis från hela familjen.

10:31

Daniel tog hand om första snön!

22/8

Fredagen den 6 augusti flyttade **Daniel Sandström** med föräldrarna hem efter en underbar sommar på Tynderö. Innan de åkte kom det en hagelskur och Daniel rusade ut och gjorde snöbollar av den första snön.

Alldeles sant, hävdar farmor **Yvonné Boman-Sandström.**

Stiftet säljer ut prästgårdar

Läget är högt och utsikten fin från prästgården i Hässjö. Men det skulle bli mycket jobb för bröderna Tims och Toms pappa Jan Fröberg om han skulle köpa och rusta till fullgott skick.

FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

HÄSSJÖ/TYNDERÖ

Prästerna har för många år sedan lämnat de ståtliga prästgårdarna i Hässjö och Tynderö.

Med deras flyttningar blev stiftet plötsligt en aktör på den allmänna bostadsmarknaden, som vilken profan mäklare som helst.

Nu har man bestämt sig för att lämna denna ogudaktiga verksamhet och bjuder ut de två trävillorna till försäljning på anbud.

I Tynderö ligger den stora röda prästvillan bakom några stora skuggande träd och en stor välklippt gräsplan.

Golvkallt

Anna-Karin Östlund bor och jobbar i huset sedan några år. Hon vet inte säkert om hon och sambon tänker vara med och bjuda på huset. Det är en stor kåk, fasadrenoverad 1985 och tilläggsisolerad.

– Men på vintern vill man ändå behålla skorna på när man går över golven. Det drar kallt från grunden. va-standarden är inte heller den bästa och uppvärmningen är beroende av olja.

Anna-Karin vet eftersom hon är egen företagare i va-branschen med ritbordet uppställt i den del av prästgården som en gång var pastorsexpedition.

Föreningsbanken gjorde en besiktning och värdering av fastigheten i somras, inför den förestående anbudsgivningen. Där anges byggåret till 1900, men byborna kring kyrkan vet att den är byggd cirka 1930.

I början av 90-talet flyttade prästen Gunnar Kvist ut ur huset och sedan har ingen präst bott där.

Magnifikt läge

Det var också länge sedan någon präst bodde i den gula och något sämre underhållna prästgården nedanför kyrkan i Hässjö. Den är på ungefär 150 kvadrat i vardera våningsplanet, totalt alltså 300 kvadratmeter. Gräsplanen är stor och utsikten och läget är magnifik.

Jan Fröberg som bor där i dag har inte bestämt sig för om han ska vara med och bjuda.

– Jag vet inte om jag vill ha allt jobb med att rusta upp huset, säger han. Hela huset måste skrapas och målas, skorstensstockarna är inte riktigt bra, har sotaren förklarat. Och det finns mycket annat som måste åtgärdas för att få huset i fullgott skick.

Spökhus

Huruvida husen håller sig med osynliga och spökande gratisboende väsen är tveksamt.

Så några extravärden i bankens värdering finns inte upptagna i kolumnen "övrigt". Fast det finns ortsbor i såväl Hässjö som i Tynderö som hört talas om att... och så vidare.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

Anna-Karin Östlund och Sibirian Huskyn Geisha tar igen sig på den rymliga gräsmattan vid Tynderö prästgård. Om det blir något bud är inte bestämt.

FOTO: ANKI HAGLUND

Hässjö

Hässjö prästbol 1:5 (Hässjö gamla prästgård). Sälj: Hässjö, Tynderö och Ljustorp församlingars pastorat. Köp: Lillemor Nordenmark och Torbjörn Forsberg. Pris: 631.000 kr. Värdeintyg: Ej högre.

Hässjö
Fastighet: Hässjö Prästbol 1:5
Pris: 1 000 000 kr
Köpare: **Bylund, Inger Elisabet, Eriksson, Lars Arne Ingemar**
Säljare: **Nordenmark, Lillemor, Forsberg, Torbjörn** 9-9-03

Tynderö

Tynderö Prästbol 1:5 (Tynderö prästgård). Sälj: Hässjö kyrkliga samfällighet. Köp: Vivi-Ann Larsson. Pris: 605.000 kr. Värdeintyg: Ej högre.

10:34

Hallå där...

EXPR, 31/7-99

JAN SÖDERSTRÖM, 44, *som äger en surströmmingsfabrik.*

NAMN: Jan Söderström. **ÅLDER:** 44. **BOR:** Söråker. **GÖR:** Surströmmingsfabrikör i Tynderö, Timrå kommun.

Foto: MARCUS ENGSTRÖM

Blir det surströmming i år?

– Jo, men tillgången har varit dålig. Så här jäkla dåligt har det aldrig varit under mina 20 år i branschen.

• Vad beror det på?

– Svårt att säga, men fisket går i cykler. Troligen har de också tagit upp extra mycket på finska sidan. Dessutom har sälen gjort sitt. För fem år sen såg man aldrig säl här, nu finns det de som sett tio på en gång.

• Men nu ordnar det sig ändå?

– Ja, vi har fått tag i råvaror fullt ut, men det tog tid. Normalt är vi klara med tunnsaltningen kring 20 maj, men i år inte förrän 15 juni.

• Hur mycket producerar ni på Oskars?

– 200 ton. I år fick vi ihop det, men jag oroar mig för nästa år.

• Vi som inte avgudar surströmmingen slipper alltså inte den speciella doften från den 19 augusti?

– Inte i år i alla fall.

• Hur bör en nybörjare avnjuta delikatessen?

– I tunnbrödsklämma med skivad nykokt potatis och rå lök. Lägg däri ett par fina filéer.

• Och hur gör experten?

– Rakt av. Nypotatis och surströmming på tallriken. Tunnbröd med västerbottenost vid sidan om. Prova gärna med tomat också, tillsammans med löken.

• Och?

– En liten nubbe förstås.

Prästgårdar måste säljas

10/7

TYNDERÖ

Prästgårdarna i Hässjö och Tynderös församlingar ska säljas. Det är av ekonomiska skäl som kyrkan vill göra sig av med byggnaderna.

– Prästgårdarna har helt enkelt spelat ut sin roll, säger Pia Sundholm, kyrkorådets ordförande i Tynderö församling.

Tidigare var prästgårdarna en obligatorisk tjänstebostad för kyrkans tjänare, men så är inte längre fallet.

Tynderö

Skäggsta 1:4, 1:6, 1:22 och 5:1. Tid äg: Magnhild Nilsson. Ny äg: Carl-Gustav Wiberg. Gåva. Tax-v: 253.000 kr.

Åstön 7:2. Tid äg: Eva Nordlander, Sundsvall, 1/2. Ny äg: Östen Nordlander, Söråker, tid 1/2. Bodelning. Tax-v: 168.000 kr.

TILL SALU

HÄSSJÖ PRÄSTGÅRD

Fastigheten är f.d. prästgård med pastorsexpedition. Fastigheten är lämplig för barnfamilj eller egenföretagare med behov av kontorsutrymmen och arkiv.

Fastigheten är högt och vackert belägen med sjöutsikt och närhet till kyrkan. Arkitekturen är herrgårdslik.

Boyta ca 300 m², avstyckad tomt ca 4955 m².
Fastigheten säljes genom anbud, lägst 580.000:-

För upplysning och visning: Anne-Marie Borg, tel. 060-430 43 säkrast kl. 08-09.

TYNDERÖ PRÄSTGÅRD

Fastigheten är f.d. prästgård med pastorsexpedition. Fastigheten är lämplig för barnfamilj eller egenföretagare med behov av kontorsutrymmen och arkiv.

Fastigheten har ett vackert läge och arkitektur med närhet till kyrkan.

Boyta ca 210 m², övriga utrymmen 75 m², om- och tillbyggd 1995. Avstyckad tomt ca 4331 m².
Fastigheten säljes genom anbud, lägst 605.000:-.

För upplysning och visning: Pia Sundholm, tel. 060-421 55 säkrast kl. 08-09.

Sista anbudsdag för båda fastigheterna är fredag den 3 september 1999.
Anbuden till Hässjö-Tynderö-Ljustorp Samfällighet, Bäckgatan 1, 860 35 Söråker.
Anbuden märkes: *"Anbud Prästgård"*.

Veterinärerna på Sundsvalls djursklinik är välmedvetna om problemen för djurägarna.
– Ungefär en helg varje månad är vi utan jour. Det är lika tråkigt för oss som för djurägarna, säger Yvonne Johansson. MÄRRGÅRD 3-8-99

DAGENS ROS

... ja, massor av rosor till veterinären **Yvonne Johansson**. Tack för att sådana som du finns.

Josefs familj

TYNDERÖ

Inger och Peter Lorentzson har köpt Åstön 2:86 av Hans Erik Lennart Olsson, Strömkarlsvägen 54, Huddinge, för 410 000 kronor. Taxeringsvärde 197 000 kronor.

DAGENS ROS

... ja, många röda hjärtevarma rosor vill vi ge till alla er som gjorde Tynderö jolleläger, juli 1999, till den succé det blev. Till de 36 ungdomar som deltog med liv och lust och till de föräldrar och andra som hjälpte till med stort och smått.

Samtidigt vill vi ta tillfället i akt att varmt tacka alla som bistått oss med praktiskt arbete, gåvor, uppläggningsplats, samt sponsrat ekonomiskt på olika sätt.

Stort tack till alla!
Tynderö kyrkoråd

Vi vill skicka ett stort Ttack till Tynderö hembygdsförening, Tynderö bollklubb, Åstö museinämnd, Tynderö församling och Tynderö bygdegård för att ni på olika sätt sponsrade årets jolleläger i Tynderö. Ett stort tack vill vi också säga till alla föräldrar och till chefs instruktören **Bengt Wiklund**.

Tacksamma barn
och föräldrar

I Tynderö kyrka ägde vigsel rum mellan Thomas Fahlén och Maria Lindahn, Timrå. Vigselförrättare var Rikard Vikström. Uppvaktande brudnäbb var barnen Cassandra, Alexander och Michaela. (Foto: Ateljé Kvissleby Foto).

Carin Lidén och Fredrik Carlsén, Sundsvall vigdes den 10 juli i Tynderö kyrka. Kommunister Gunnar Kvist förrättade vigseln. (Foto: Anders Hansson, Lenår-Bild, Timrå).

Katrin Andersson och Markus Pihlström, Sundsvall. Paret vigdes på stranden i Gäddviken, Tynderö, av kyrkoherde em. Ingrid Melander. (Foto: Anders Hansson, Lenår-Bild, Timrå.) 27-7-99

10:32

Ett jobb som smakar riktigt gott

TYNDERO

Vissa skulle kalla det straffarbete.

Att käka surströmming dagarna i ända.

Men Fredrik Karlsson gillar att sommarjobba som världens förmodligen yngste provsmakare av denna norrländska specialitet.

MITT SOMMARJOBB

1 2 3 4 5 **6**

– Jag tycker det är gott med surströmming, berättar Fredrik Karlsson, som sommarjobbar med att käka väljäst fisk. Till vardags ska han börja läsa andra året till driftingenjör på Mitthögskolan. FOTO: JONNA JOHANSSON

5-8-99

Doften är från inne på Oskars surströmming i Tynderö. Sommararbetarna står bakom sina kladdiga förkläden och lastar in den jästa fisken i burkar.

Det är blött på golvet och en och annan fluga surrar in och dödas i insekternas egen elektriska stol som är fastsatt uppe i taket.

Den 22-årige Fredrik Karlsson klafsar fram i sina gummistövlar och fiskar upp en strömming ur en stor blå plasttunna. Han knäcker fisken, drar upp filén och tar en tugga av ryggpartiet.

– Den var bra den här, säger han och ler.

Inte sur

Han ser inte det minsta sur ut.

Han tar sig även en slurk av lakvattnet.

Fredrik Karlsson har jobbat på Oskars i sex somrar och han brukade ta sig en bit då och då i smyg. Chefen själv, Jan Söderström, märkte att han hade fått in en ovanlig förmåga i sin fabrik.

– Janne frågade vad jag tyckte och det visade sig att vi hade samma smak, berättar Fredrik

Varje tunna testas

Resultatet blev att Fredrik fick hjälpa till att provsmaka Oskars surströmming. Varje tunna måste testas av mänskliga smaklökar så att det inte smiter förbi fula fiskar i burkarna.

Ett delikat jobb eftersom det är viktigt att skilja ut de tunnor där jäsningen gått fel. Vissa år måste upp till sju procent ratas.

I år ser det ut att bli något liknande vilket skulle innebära att 15 ton kasseras.

Fredrik har varje år fått mer och mer ansvar och nu är det han som sköter det mesta av provsmakandet. Och blir han osäker är det bara att rådfråga chefen.

Så där står han och käkar jäst fisk i fem veckor varje sommar.

Tugga efter tugga, strömming efter strömming. Minst 100 fiskar om dagen. Munnen får en salt bismak och med jämna mellanrum sköljer han strupen med vatten och kaffe.

Bra betalt

– Men det är bra betalt, trevliga arbetskamrater och jag trivs, säger han.

Matkostnaderna minskar dessutom.

– Och det ska vara bra för magen, säger han och berättar om en gubbe som äter en surströmming varje dag för att hålla magen i trim.

Gillar sitt tilltugg

Och Fredrik gillar verkligen sitt tilltugg även om han är ganska nöjd efter en hel sommars provsmakande.

– Men på vintern kan jag längta efter surströmming.

Lukten då?

– Lukten känner man inte. Jag tänker inte ens på den. Men i början första året kanske det tog emot någon dag.

Dessutom sätter sig den skarpa doften i kroppen. När han tränar och svettas stiger surströmmingslukten upp ur porerna. Sannolikt påverkar även hans kosthållning.

Annars har surströmmingsbranschen haft problem i år. Det var svårt att få tag på råvara och hela processen blev fördröjd.

Hur smakar årets surströmming?

– Vi har fått strömmingen så sent så vi ligger en månad efter. Det är lite risk för kvalitén, säger Fredrik Karlsson.

OVE ÖST
060-571096

FAKTA/ FREDRIK KARLSSON

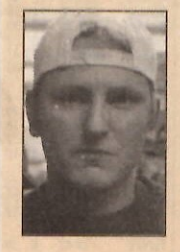

Ålder: 22 år
Sommarjobb: surströmmingsprovsmakare
Arbetsgivare: Oskars surströmming
Lön: 85 kronor i timmen
Antal somrar: sjätte
Fick jobbet genom en vän till familjen

SNART PREMIÄR. *– Det har varit ont om strömming i år, men nu är vi i alla fall klar med årets surströmming, säger Janne Söderström, tillverkare av surströmming i Tynderö.*

Foto: HANS-GÖRAN ENGSTRÖM

10:33

Stiftet säljer ut prästgårdar

Läget är högt och utsikten fin från prästgården i Hässjö. Men det skulle bli mycket jobb för bröderna Tims och Toms pappa Jan Fröberg om han skulle köpa och rusta till fullgott skick.

FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

HÄSSJÖ/TYNDERÖ

Prästerna har för många år sedan lämnat de ståtliga prästgårdarna i Hässjö och Tynderö.

Med deras flyttningar blev stiftet plötsligt en aktör på den allmänna bostadsmarknaden, som vilken profan mäklare som helst.

Nu har man bestämt sig för att lämna denna ogudaktiga verksamhet och bjuder ut de två trävillorna till försäljning på anbud.

I Tynderö ligger den stora röda prästvillan bakom några stora skuggande träd och en stor välklippt gräsplan.

Golvkallt

Anna-Karin Östlund bor och jobbar i huset sedan några år. Hon vet inte säkert om hon och sambon tänker vara med och bjuda på huset. Det är en stor kåk, fasadrenoverad 1985 och tilläggsisolerad.

– Men på vintern vill man ändå behålla skorna på när man går över golven. Det drar kallt från grunden. va-standarden är inte heller den bästa och uppvärmningen är beroende av olja.

Anna-Karin vet eftersom hon är egen företagare i va-branschen med ritbordet uppställt i den del av prästgården som en gång var pastorsexpedition.

Föreningsbanken gjorde en besiktning och värdering av fastigheten i somras, inför den förestående anbudsgivningen. Där anges byggåret till 1900, men byborna kring kyrkan vet att den är byggd cirka 1930.

I början av 90-talet flyttade prästen Gunnar Kvist ut ur huset och sedan har ingen präst bott där.

Magnifikt läge

Det var också länge sedan någon präst bodde i den gula och något sämre underhållna prästgården nedanför kyrkan i Hässjö. Den är på ungefär 150 kvadrat i vardera våningsplanet, totalt alltså 300 kvadratmeter. Gräsplanen är stor och utsikten och läget är magnifik.

Jan Fröberg som bor där i dag har inte bestämt sig för om han ska vara med och bjuda.

– Jag vet inte om jag vill ha allt jobb med att rusta upp huset, säger han. Hela huset måste skrapas och målas, skorstensstockarna är inte riktigt bra, har sotaren förklarat. Och det finns mycket annat som måste åtgärdas för att få huset i fullgott skick.

Spökhus

Huruvida husen håller sig med osynliga och spökande gratisboende väsen är tveksamt.

Så några extravärden i bankens värdering finns inte upptagna i kolumnen "övrigt". Fast det finns ortsbor i såväl Hässjö som i Tynderö som hört talas om att... och så vidare.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

Anna-Karin Östlund och Sibirian Huskyn Geisha tar igen sig på den rymliga gräsmattan vid Tynderö prästgård. Om det blir något bud är inte bestämt.

FOTO: ANKI HAGLUND

Hässjö

Hässjö prästbol 1:5 (Hässjö gamla prästgård). Sälj: Hässjö, Tynderö och Ljustorp församlingars pastorat. Köp: Lillemor Nordenmark och Torbjörn Forsberg. Pris: 631.000 kr. Värdeintyg: Ej högre.

Hässjö
Fastighet: Hässjö Prästbol 1:5
Pris: 1 000 000 kr
Köpare: **Bylund, Inger Elisabet, Eriksson, Lars Arne Ingemar**
Säljare: **Nordenmark, Lillemor, Forsberg, Torbjörn** 9-9-03

Tynderö

Tynderö Prästbol 1:5 (Tynderö prästgård). Sälj: Hässjö kyrkliga samfällighet. Köp: Vivi-Ann Larsson. Pris: 605.000 kr. Värdeintyg: Ej högre.

10:34

Bristen på gravplatser akut

Tynderöbor kan bli begravda i Hässjö

TYNDERÖ

Efter 15 år av utredande och beslutsångest i kyrkorådet återstår endast två lediga gravplatser på kyrkogården i Tynderö.

– Det är ett spel med tiden, ett nervpåfrestande faktum. Vi kan bara hoppas att vi klarar situationen till nästa sommar, då den nya utvidgade kyrkogården ska vara färdig, säger kyrkorådets ordförande Pia Sundholm.

Situationen var uppenbar redan i början av 80-talet. 1985 fanns ritningar och projekteringsunderlag färdigt för att starta utvidgningen.

– Men dåvarande kyrkopolitiker prioriterade om. Först byggde man en ny vaktmästarbostad, sedan renoverades prästgården.

När sedan sammanslagning med Hässjö församling blev aktuell så avvaktade man ytterligare.

Ett ärvt problem

Pia Sundholm blev ordförande i rådet förra året och fick problemet "i arv" från sina företrädare.

– Läget var helt ohållbart när jag för första gången i mitt liv blev engagerad i kyrkopolitiken förra året. Då stod vi med en kyrkogård med endast fem lediga gravplatser och en fallfärdig kyrka, säger hon.

Nu har kyrkan renoverats och i september börjar bygget av den nya kyrkogården. Kyrkogården beräknas kosta 1,5 miljoner. Men Pia tror att den blir dyrare.

– Då får vi halva delen av utvidgningen färdigbyggd, resten är förberett. Vi bygger en minneslund bland annat.

Ett annat bekymmer är att bisättningsrummet är utdömt.

– Vi måste utnyttja pastoratets två andra bisättningsrum, vid Ljustorps eller Hässjö kyrka. Det är naturligtvis fruktansvärt traumatiskt för de anhöriga att behöva åka med sina avlidna släktingar till Hässjö eller Ljustorp.

Inom pastoratet är Tynderö den lilla församlingen med mycket liten möjlighet att voteringsvägen få gehör för sina krav.

– Man har exempelvis sagt oss att det inte är en självklar rätt att hamn i egen jord, utan en Tynderöbo kan mycket väl bli begravd i Hässjö eller Ljustorp.

– Ett sådant resonemang accepterar vi aldrig. Det upplever vi nästan förnedrande mot de människor som vill bli begravda i sin hembygd. Därför att det viktigt att vis snarast får till den nya kyrkogården, annars kanske vi tvingas meddela de dödas släktingar att det inte finns plats.

– Det är en fasansfull tanke för oss i kyrkorådet och naturligtvis än värre för de anhöriga, säger Pia Sundholm.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

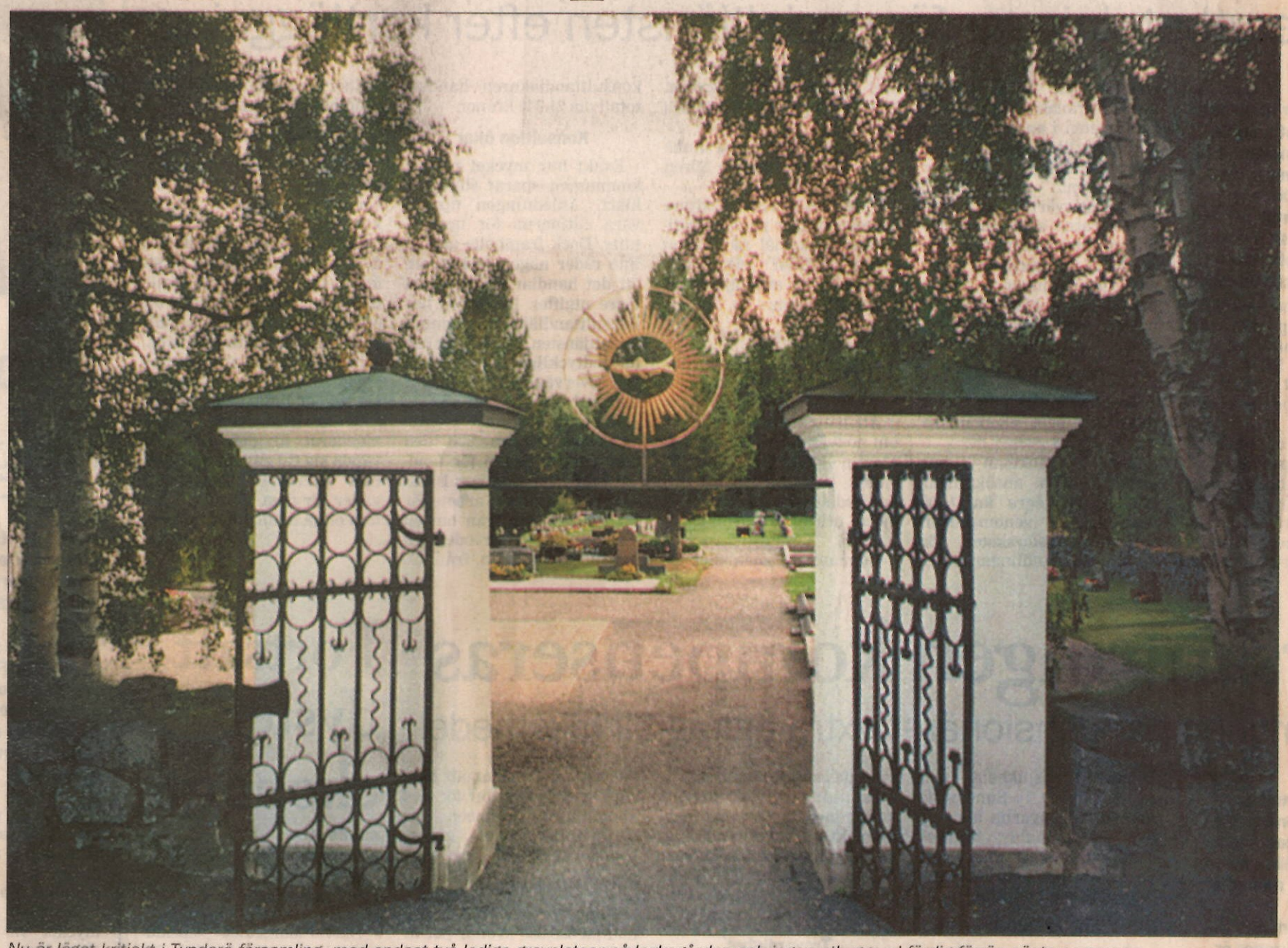

Nu är läget kritiskt i Tynderö församling, med endast två lediga gravplatser på kyrkogården och ingen utbyggnad färdig förrän nästa sommar.

FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

Hässjös kyrkoherde på väg mot domkyrkan Härnösand

Kyrkoherden i Hässjö pastorat, Eva Sundelin Isaksson, byter jobb. Hon blir domkyrkopräst i Härnösand.

FOTO: JONNA JOHANSSON

HÄSSJÖ

Efter nästan 16 år som kyrkoherde i Hässjö tar Eva Sundelin Isaksson farväl.

Hon drar vidare till dom kyrkan i Härnösand.

Avskedsgudstjänsten i går var välbesökt. De 200 gudstjänstordningar som tryckts upp tog fort slut.

– Det har varit en jättefin dag. Vi hade en härlig temagudstjänst och efteråt fick jag höra många fina ord, säger Eva Sundelin Isaksson.

Hon flyttade till Hässjö från Kista 1973. Då befarade hon att det skulle bli krångligt att hantera skillnaderna mellan församlingarna.

Fascinerande liv

– Men så var det inte. Människor upplever samma saker i storstad som i glesbygd. Det som varit fascinerande här är att jag fått dela livet med så många människor.

Är det inte det både på gott och ont?

– Det är klart, även om man är ledig så är man inte alltid ledig. Men det är också charmen med prästjobbet, att det inte bara är nio till fem, säger hon.

Vill göra annat

Snart börjar hon arbeta som domkyrkopräst i Härnösand. Borta från arbetsledaransvaret och det administrativa arbetet som kyrkoherde.

– Det är inte alls så att jag flyr från det arbetet. Jag har tyckt mycket om det. Men nu när det gått mer än 15 år så då vill jag göra något annat.

Under den period som Eva Sundelin Isaksson arbetat i Hässjö har det hänt mycket. Det har kommit en ny psalmbok samtidigt som gudstjänstordningen luckrats upp och förnyats.

– Jag är glad att jag blev präst när jag blev det. Jag vet hur det var i den gamla ordningen. Nu upplever jag oerhört stora möjligheter att leta uttryck, inte bara ord. Man jobbar mycket med drama, och till och med dans nuförtiden. Gudstjänsten har blivit mer skapande, säger hon.

Bor kvar i Timrå

Trots att Eva Sundelin Isaksson byter arbetsplats bor hon och familjen kvar i Timrå. Än är det inte klart vem som ska ta över efter henne.

– Tjänsten kommer snart att annonseras ut. Sedan vidtar ett omfattande rekryteringsarbete, säger hon.

1 januari 1998 slogs Tynderö, Hässjö och Ljustorp ihop till ett pastorat. Ett arbete som tagit mycket kraft av de anställda i församlingen.

– Och än återstår mycket arbete. Men så är det ju alltid med förändringsarbete, säger Eva Sundelin Isaksson.

KLAS ELFVING
060-197167

23/8-99

10:35

ÅTERFÖRENING. *Margit Bengtsson blev överlycklig när hon återfann den gamla familjeklenoden på en auktion. Allmogeskåpet från Österlen i Skåne har varit i familjens ägo sedan 1800-talet.* Foto: PERNILLA KARSTRÖM

Margit hittade sitt stulna skåp på en auktion

I början av sommaren hade Margit Bengtsson inbrott i sin stuga på Tynderö. Bland annat försvann ett värdefullt skåp från 1800-talet.

I går återfann hon skåpet på en auktion i Ovansjö.

– Det hade jag väl aldrig trott att jag skulle få tillbaka, säger hon.

Margit Bengtsson, som bor i Stockholm, hade i början av sommaren inbrott i sin sommarstuga på Tynderö. Tjuvarna fick med sig en klocka och ett allmogeskåp som varit i familjens ägo sedan fyra generationer tillbaka.

– Det här är en gammal familjeklenod som det betyder väldigt mycket att få tillbaka, säger hon.

För några dagar sedan lämnade hon Stockholm för att tillbringa en veckas semester i sin sommarstuga. I torsdag förra veckan köpte hon en dagstidning och fick syn på en annons om en auktion där det skulle säljas ett skåp som liknade hennes försvunna. Genast blev hon misstänksam och ringde upp auktionsfirman för att fråga om skåpet. Beskrivningen visade sig överensstämma till punkt och pricka. I går begav sig därför Margit Bengtsson till auktionen för att riktigt övertyga sig om att det var samma skåp.

Ringt till polisen

– Dagen innan hade jag ringt polisen för att fråga vad jag skulle göra. De sa att jag skulle säga till att skåpet var stulet när man ropade ut det.

Men Margit Bengtsson kom till auktionen tidigt och såg genast att skåpet var hennes, vilket hon berättade för auktionsförättaren. I skåpet hade hon förvarat skidvalla och plåster och mycket riktigt, en mängd plåster fanns fortfarande kvar i skåpet.

– Han frågade bara var jag hade bilen och så lade han in skåpet i bakluckan. Kanske hade han inte väntat sig att jag skulle ringa polisen om jag bara fick tillbaka skåpet, säger hon.

Men Margit Bengtsson ringde polisen som kom till platsen och tog upp en anmälan.

Behövs en varning

– Det behövs en varning om att det förekommer mycket stöldgods. Auktionerna är inte vad de var förr, säger hon.

Polisen har tills vidare beslagtagit skåpet för fortsatt utredning. Den ansvarige för auktionen har ännu inte hörts på grund av tidsbrist, men utredningen får utvisa om skåpet är ett så kallat godtrosförvärv, vilket innebär att man inte varit medveten om att det är stulet gods. Visar det sig att så är fallet får inte Margit Bengtsson tillbaka sitt skåp.

Victoria Engholm
060-66 35 00

Auktionisten helt oskyldig i skåpaffär

■ I gårdagens Dagbladet berättade vi om Margit Bengtsson som fått tillbaka sitt stulna skåp på en auktion. Men tyvärr var vi inte tydliga när vi berättade hur skåpet kom till auktionen. Enligt auktionsförättaren kom skåpet från ett hem. När Margit Bengtsson ringde tog auktionsförrätaren genast undan skåpet från resten av godset.

– Jag vill inte befatta mig med misstänkt stöldgods, säger han.

Han anser också att det inte behövs någon varning om att det förekommer stöldgods på auktioner.

– Alla vi som håller på med auktioner arbetar seriöst och försöker ta reda på var godset kommer ifrån, säger han.

FAKTA/
Gudstjänststatistik

Församling per vecka	Antal besök per tusen inv.
Borgsjö	16,4
Haverö	53,0
Torp	42,1
Ånge kommun	**30,9**
Timrå	**13,3**
Ljustorp	**57,8**
Hässjö	**24,6**
Tynderö	**49,2**
Timrå kommun	19,4
Sundsvall GA	34,0
Skönsmon	14,5
Skön	21,9
Alnö	48,2
Selånger	25,8
Stöde	87,3
Tuna	28,5
Attmar	39,4
Njurunda	21,4
Indal	35,6
Holm	56,9
Liden	50,1
Sundsvalls kommun	**30,0**
Ilsbo	**67,3**
Harmånger	**33,9**
Jättendal	**67,3**
Gnarp	**40,7**
Bergsjö	**47,2**
Hassela	**48,4**
Nordanstigs kommun	45,9
Härnösands kommun	50,7
Kramfors kommun	50,3

Omfattande saneringar behövs på Åstön

27-8

ÅSTÖN

Det återstår en omfattande sanering av miljöfarligt avfall på Åstön.

Det handlar om ammunitionsrester, oljeavfall och andra kemikalier som blivit kvar efter militären.

I projektet "Försvarets Miljöfarliga Lämningar" går försvarsmakten igenom områden där miljön har skadats.

Tidigare ej delgivna undersökningsprotokoll skickas nu ut till bland annat länsstyrelser och 175 berörda kommuner.

Tre områden

För Timrå kommun tas tre områden upp som har riskklass 3, vilket innebär att eventuella farligheter måste åtgärdas före år 2015.

Samtliga tre områden ligger på eller utanför Åstön:

• I havet strax utanför Skeppshamn finns dumpad ammunition. Detonationsrisken bedöms som obetydlig.

• Ammunitionsrester på skjutvallen vid skjutfältet strax öster om Åkerö. Ett jordprov visade på 640 mg bly per kilo torkad jord.

2,800 mg bly

• Ammunitionsrester i kulfång mellan Skeppshamn och Åkerö. Ett jordprov visade på 2,800 mg bly per kilo torkad jord.

Dessutom redovisar försvaret tolv objekt i Timrå kommun som har riskklass 4, vilket innebär att de är förhållandevis ofarliga och därför sannolikt inte kräver några åtgärder.

Ammunitionsrester

Det handlar om ammunitionsrester på skjutfält, drivmedel, kemikalier och rester efter kemiska stridsmedel.

Åtta av objekten ligger på Åstön.

Ett berör ammunitionsrester vid Laxsjö,

De sista tre handlar om tillfälliga tankningsplatser vid Grönudden i deltat, i Åsäng, samt i Kammaråsen strax norr om Åsäng.

De flesta problemen är alltså samlade på Åstön. Där kommer kommunen att köpa den yttre halvan av skjutfältet medan det är osäkert vad som händer med den andra halvan liksom med fastigheterna vid Åkerö.

Ansvaret fortsätter

Men försvarets ansvar för området kommer fortsätta att gälla.

– De som bedrivit verksamheten ska sanera, och det ansvaret gäller även om det skulle uppdagas något i framtiden, säger Christer Persson, miljöchef i Timrå kommun.

Ove Öst
060-571096

10:36

• **I Skeppshamns kapell** vigdes Veronica Holst och Per-Olov Arthursson, Sundsvall.

Uppvaktande tärna var brudens syster Ulrica Holst. Brudnäbbar, Emelie och Mathias Broman. Foto: Anders Hansson, Lemar-Bild, Timrå.

Lodjur härjar bland husen i Söråker

Katter, lamm och rådjur har dödats • Boende vill ha jakttillstånd

Det vimlar av lodjur i Söråker. För att få äta sig mätta livnär de sig på andra djur kring gårdarna.

I går var det ett rådjurskid som fick sätta livet till.

Nu hoppas Geo Lidberg, Myckeläng, på tillstånd att få skjuta några djur.

– De går titt som tätt in på gårdsplanen, säger han.

I går förmiddag slog lodjuret till igen. Den här gången var det ett rådjurskid somföll offer. Geo Lidberg var ute och arbetade på gården när han fick höra ett hjärtskärande skri.

– Skriket var väldigt otäckt. Det lät som en ung flicka, säger han.

Skriet ekade mellan husen på gården och Geo Lidberg kunde inte avgöra varifrån det kom. Även grannen neråt vägen hade hört skriken och kom uppspringande. Hunden Nellie kunde dock hitta vägen.

Strax bakom Geo Lidbergs uthus fann de ett döende rådjurskid. Märken på kroppen visade vem som varit framme.

– Kidet har ett riktigt klomärke på låret, ett annat på bogen och bitmärken i strupen, säger Geo Lidberg.

Ingen marodör

De två männen hann inte se lodjuret, men förmodligen fanns det kvar i närheten och avvaktade.

Djuret är inte farligt för människor, däremot kan den ge sig på katter när den är hungrig och söker föda. Men den dödar inte för att leka, enligt Geo Lidberg.

– Nej, det är ingen marodör som många tror. Den äter bara tills den blir mätt, sedan sparar den bytet och återvänder till platsen nästa gång den är hungrig. Om bytet finns kvar tar de inget nytt, säger han.

I trakterna kring Myckeläng har den rika förekomsten av lo satt sina spår. Djuren brukar först och främst jaga hare. När dessa sedan är svåra att finna kan de ge sig på annat. Och några harar var det länge sedan man såg till, menar Geo Lidberg.

En del andra händelser tyder också på att lodjuren ökat kraftigt i antal. En granne har fått några av sina lamm uppätna, och några katter och en kalkon har försvunnit. Geo Lidberg är övertygad om att det är lodjuret som bär skulden.

Mycket svårjagat

– Det är ett problem utefter hela vägen här. Så länge det finns mat så håller de sig häromkring, säger han.

För att komma tillrätta med problemet vill de få tillstånd att jaga några djur. Men att få skjuta lo är inte det lättaste. Vare sig vad gäller tillstånd eller att lyckas få korn på lodjuret.

– Det är ett mycket svårjagat djur, hunden tappar spåret eftersom lodjuret luras genom att gå tillbaka i sina egna spår och sedan gömma sig. Men finge vi få tillstånd skulle vi dels jaga, dels sätta fällor, säger Geo Lidberg.

Intressanta djur

I vintras spårade han upp en hona med ungar och förljde de i flera veckor. Då livnärde sig djuren fortfarande på hare. Men när de börjar ge sig på rådjur har det gått för långt, tycker han.

– Det är vackra och intressanta djur men det är synd att de tar våra rådjur. Vi jagar ju också här så det blir ju lite av konkurrens, säger Geo Lidberg.

18/8

Victoria Engholm
060-66 35 00

RIVET. *Rådjurskidet hade lodjuret tänkt mätta sig med. Men Geo Lidberg hörde skriket och lodjuret försvann när han kom till platsen, ett stenkast från huset i Myckeläng, Söråker.*

Foto: EVA-LENA OLSSON

***Det är inte bara** lövträden som gulnar och tappar blad på hösten. Också barrträden byter skrud för årstiden.*
Ett granbarr lever i sex, sju år. Ett tallbarr lever ungefär i tre år, sedan trillar det av pinn. Det är de barr som växer närmast stammen som ramlar, längst ut på grenen kommer nya skott.
Just i år kan det se lite extra brunt och gult ut i barrskogen med anledning av den torra sommaren.
– Att det ser ut så här är fullt normalt, men folk ringer till oss nästan varje år och är oroliga, säger Ingvar Holmqvist på skogsvårdsstyrelsen.

FOTO: HÅKAN HUMLA

10:37

ANBUD SKOGSFASTIGHET

Sundsvalls kommun utbjuder till försäljning mot anbud fastigheten Granön 1:9, Tynderö socken, Timrå kommun.

Fastigheten utgöres av skogsmark. Den produktiva arealen uppgår till ca 8,4 ha med ett virkesförråd om c:a 2 000 m³sk.

Jordförvärvstillstånd erfordras inte för privatperson.

PM innehållande upplysningar, eventuella villkor samt skogliga uppgifter lämnas av Greger Örjestål, tel. 060-19 17 67.

Anbud med kuvert märkt "Anbud Granön 1:9" ska ha inkommit till Sundsvalls kommun, Stadsbyggnadskontoret, Markavdelningen, 851 85 Sundsvall senast 1999-09-22. Poststämpelns datum gäller som ankomstdatum.

SUNDSVALLS KOMMUN
Stadsbyggnadskontoret, Markavdelni

TYNDERÖ

Logobox AB har köpt Granön 1:9 av Sundsvalls Kommun, för 334 000 kronor.

TYNDERÖ

Ingela Maria Viklander har som gåva fått Märrgård 1:51 av Hans Oscar Ingvar Viklander, Lindevägen 49, Bergeforsen. Taxeringsvärde 194 000 kronor.

TYNDERÖ

Claes och Ebba Åkerlund har köpt Öde 1:4 av Ulf Källberg, Platåvägen 7, Söråker, för 975 000 kronor.

SELÅNGER MARKNAD 27-8-1999

Världsrekord igen. *På 20 minuter klämde mannen i mitten, Kent Hult, i sig 65 surströmmingar och tog därmed sitt tredje raka VM-guld. På sin högra sida har han Göran Sundström och på vänstervingen värste konkurrenten Leif Hermansson.* FOTO: JONNA JOHANSSON

Strömmingsälskarnas Oskarsgala

Publiken hejar, hurrar och våndas.

Det är världsrekordjakt i surströmmingsätning.

Efter 20 minuter kommer resultatet. Den regerande mästaren Kent Hult spräcker 60-gränsen med bred marginal.

– Jag hade räknat med 60. Så det här kom som en bonus, säger han efter att ha fått i sig 65 av de doftande firrarna.

Specialpriset gick till 12-åriga Eva-Kajsa Dahlberg som fick i sig heia 20 surströmmingar, utan sura miner.

– Det hade väl gått ännu bättre om mamma rensat fortare, säger speakern Kent Finell.

Sidan 7

29-8-99

Slut på en usel fiskesommar

Dags att ta upp sommarens strömmingsskötar och tvätta näten ordentligt. **Stig-Olof Boman**, Oxvikens salteri på Tynderö konstaterar att sommarens fiske varit dåligt på hans fiskeplatser längs kusten. Det gäller såväl strömming som lax, där sälen tullat hårt på den fisk som trots allt fastnat i nät och fällor.

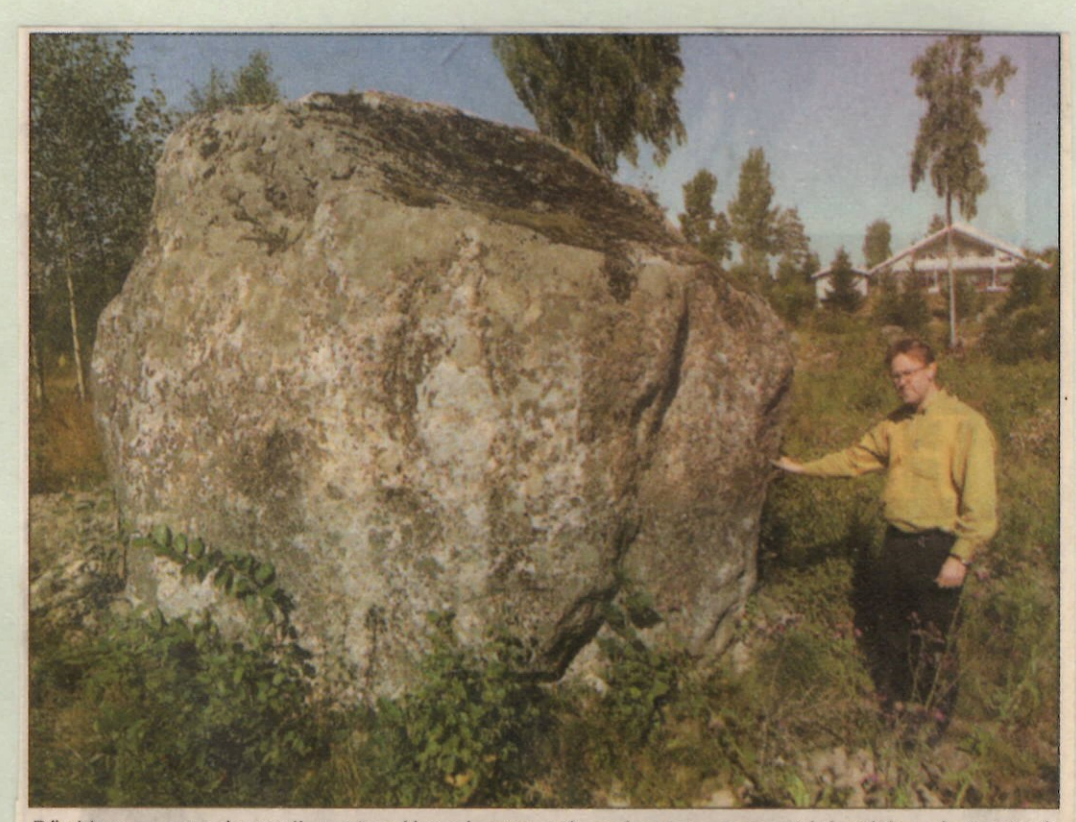

Där klunsar som denna ligger tror Hans Lyman och andra geovetare att inlandsisen har spruckit och stenblocken ramlat ner i sprickorna. Pråmviken är ett av Sundsvallstraktens få moränlandskap.

10:38

Vid Lörudden har hällarna slipats runda av isen. Där finns även räfflor efter att stora stenblock fastfrusna i isens underkant skrapat berggrunden. – Inga vågor kan arbeta så här. Och av riktningen förstår man att det måste varit isen, som kom från nordväst, säger Hans Lyman.

FOTO: SÖREN WALLDIN

Hårda krafter gav mjuka kullar

SUNDSVALL

Den trollkonstnär som formade Medelpad var två–tre kilometer tjock.

Nej, det handlar inte om en sagojätte utan om inlandsisen.

I kombination med tid, vatten och tyngdkraft har den gett vårt landskap dess utseende.

Varför är Medelpads kullar mjuka? Varför är många områden kring Sundsvall flacka och stenfria och bara några få är småkuperade och steniga?

– För miljoner år sedan bildades bergen. Inlandsisen slipade ner dem. Därför har vi berg-kullterräng här i Medelpad, säger geovetaren Hans Lyman.

När bergen pressades samman vid bildningen uppstod sprickor. De vittrade, vatten rann i dem och nötte ner dem. Sedan kom inlandsisen och gröpte ur dalarna ännu mer, så att de blev u-formade.

De lösa jordarna

Men kullar och dalar är bara en del av Medelpad. Mycket formas av de lösa jordarnas rörlighet. Och även här har den stora isjätten varit framme.

I skolan har många lärt sig rabbla block, sten, grus, sand, mo, mjäla och ler. Kanske fick vi också lära oss att de allesammans är sten i olika storlekar som bygger upp jordarna vi trampar.

Rör man ihop dem får man morän, den osorterade jord som täcker större delen av Sverige. Ovanpå moränen ligger ofta finkorniga material, som bildar en jämnare yta. Det gäller i synnerhet den mark som ligger lägre än 270 meter över havet. Alltihop är gammal havsbotten.

Havsvik till Stugun

– Ända upp till Stugun har det en gång varit havsvik, säger Hans Lyman.

Under den senaste istiden var hela Bottenhavet fruset. Det började med att glaciärer i fjällen växte och så småningom "rann över" och täckte hela Norden ner till Nordtyskland.

För 18.000 år sedan nådde isen sitt maximum och började smälta undan. För 9.000 år sedan stod isfronten vid Sundsvall.

Isen pressade ner landet, och moteffekten, landhöjningen, pågår fortfarande med en centimeter om året. När berg höjer sig och vågorna bearbetar stranden följer de lösa jordarna med neråt längs bergssidorna och hamnar där det är som mest låglänt. Det är en orsak till att den medelpadska moränen ofta täcks av finkorniga jordar.

En annan orsak är att älvarna som rann under den smältande isen förde med sig sten och jord. Ju finare korn, desto längre ut i havet transporterades det. Så lertäcktes den havsbotten som skulle bli Sundsvall.

– Ovanför den högsta kustlinjen finns nästan inga leror, säger Hans Lyman.

Runda välslipade stenar

Vid Allsta rinner Ljungan fortfarande i en gammal isälvsbädd. Där är stenarna runda och välslipade av att ha gnidits mot vattnet och varandra, och ingen lös jord finns blandad med stenen. Den har transporterats vidare, sanden har avsatts i Ljungans delta och de finare kornen hamnat ute i havet.

Där finns också en rullstensås eller isälvsavlagring, som använts som grustäkt. Hur en älv kan bli en ås förklaras av att materialet lade sig på älvens botten medan isen smälte allt mer och tunneln i isen blev större.

– Där rann massor av vatten. Och isen var två-tre kilometer tjock. Det går knappt att föreställa sig, säger Hans Lyman.

– Även uppe på isen låg morän. Den föll ner i sprickor och hamnade så småningom på marken, säger Hans Lyman

Kantiga stenblock i moränen

I moränen under de lösa jordarna är stenarna kantiga. Det visar att de inte transporterats lång väg utan har sitt ursprung i närheten genom att berg har brutits loss av isen. Hårda bergarter som granit och gnejs ger grov morän och stora bortslitna block. Lösa bergarter slipas ner till finkornigare morän.

– I skogen syns det om man är på morän. Är det småkuperat och många kantiga stenblock ligger kringspridda så är det moränjord, säger Hans Lyman.

Än bildas raviner

Men Medelpad var inte färdigt i och med att det blev isfritt. Fortfarande bildas raviner, som till exempel i Allsta.

Grundvatten som rinner genom de lösa jordarna transporterar dem mot sänker i terrängen. På botten av sänkan för en bäck bort det finkorniga materialet, och så småningom har den underliggande moränen kommit i dagen.

På en livstid händer inte så mycket i vårt landskap. Därför tycker vi att sten är död. Men den är bara långsam. Under tidrymder av tusentals och miljontals år förändras landskapet i en storleksordning som gör oss människor ganska obetydliga.

– Visst kan vi påverka lite. Men när naturens våldsamma krafter sätter in är vi mycket små, säger Hans Lyman.

I isälvsavlagringen vid Ljungan syns hur vattnet fört med sig lösa jordar och lagrat dem ovanpå varandra. Åsen är imponerande hög.

Lavar bildar mönster på sten vid Lörudden.

"När naturens våldsamma krafter sätter in är vi mycket små"

ANNE HOLMLUND
060-197278

10:39

Tisdag 7 september 1999

Övervärderad skog innebär slakt på Åstön

Nu närmar sig den stora höstslakten på Åstön. Fortifikationsverket kommer inom kort att bjuda ut den västra delen av det gamla skjutfältet till försäljning på öppna marknaden eftersom de naturvårdande myndigheterna avstått från att skydda denna pärla.

Orkidéer, vattensalamandrar, havsörnar och lodjur får ursäkta. Nu tar marknadskrafterna över deras marker som den svenska militären skyddat sedan början av 40-talet. I fortsättningen handlar det om andra termer än naturvärden, nyckelbiotoper och vanliga människors tillgång till friluftsliv i en relativt orörd och oexploaterad miljö nära inpå knutarna i Sundsvall, Timrå och Härnösand.

Slaktvärde är en nyckelterm för den västra delen av det 720 hektar stora skjutfältet i höst. Som en gammal kossa kommer skogen och marken att värderas av den så kallade marknaden när till salu-skyltarna snart sätts upp. Marknaden, som i det här fallet sannolikt mest består av klippare med krav på snabb avkastning, behöver inte ta några speciella hänsyn till naturen. Det är i stort sett bara att börja hugga i gammelskogen för att så snabbt som möjligt kamma in de pengar som behövs för att finansiera markköpet och ge förväntad vinst.

Det är i det sammanhanget man pratar om slaktvärde. En skogsklippare sätter ett slaktvärde på den här marken – precis som man sätter värdet på en gammal ko som inte längre ger tillräckligt med mjölk. En snabb avverkning, reglerad bara av skogsvårdslagstiftningens bestämmelser, är det självklara alternativet för skogsklipparen. Här finns ingen långsiktig kalkyl och inga miljöhänsyn.

Sven Jansson, stugägare och företrädare för de boende på Åstön **FOTO: NIKLAS MODIG/ARKIV**

Se till att använda alla de redskap ni har för planering av mark och miljö för att tala om för den så kallade marknaden att det i alla fall inte är fritt fram för att exploatera de befarade kalhyggena på Åstön med stugbyar, vattenrutschbanor och sommarland.

Här gäller det att tjäna pengar och skattelagstiftningen uppmanar till omgående avverkning efter köp. Det sänker skatten radikalt på vinsten av timmerförsäljningen.

Naturligtvis finns det mer seriösa köpare av skogen på Åstön. Jag själv välkomnar förstås sådana intressenter när nu de ekologiska experterna i kommun, länsstyrelse och naturvårdsverk i samråd kommit fram till att de västra delarna av Åstöns skjutfält är triviala och inte värda att skydda.

Men de seriösa och mer miljöansvariga aktörerna på skogsmarknaden får nog svårt att matcha priserna i den auktion där fortifikationsverket håller i klubban. Fortifikationsverkets uppdrag är att sälja till högstbjudande och sedan snabbt sätta påsig skygglapparna för att slippa se vad som händer med den sålda varan. Några speciella miljöåtaganden gäller ju inte för köparen.

Den som bjuder högst för marken på Åstön är därför den som slaktar snabbast och mest effektivt. Den skogsägare som gör upp en långsiktig plan som är ekologiskt hållbar och tar hänsyn till djur och natur hamnar i ett omöjligt läge i en sådan budgivning.

Den seriösa spekulanten som vill spara nyckelbiotoperna på västra delen av skjutfältet kan helt enkelt inte betala så mycket som klipparen som hugger ner rubbet.

Fortfikationsverket har medvetet satt en alldeles för hög prislapp på den skogrika västra delen av skjutfältet. Det har man gjort för att försöka kompensera de förluster som är oundvikliga när det gäller det nybyggda så kallade lägret med alla dess byggnader. Där har verket plöjt ner miljoner på 90-talet. Några miljoner är det ingen som kan föväntas betala för lägret. Därför försöker man ta tillbaka det på en övervärderad skog.

Det kan vara svårt att hålla reda på alla turer kring avvecklingen av Åstöns skjutfält. Dagsläget är ändå ganska klart. Naturvårdsverket ger Timrå kommun de pengar som behövs för att avsätta de yttre delarna till naturreservat. Det är mycket bra.

De västra delarna, som bland annat innehåller sex nyckelbiotoper, har inget skydd alls. Det bedöms som trivialt av kommunens tjänstemän och politiska ledning som inte vill använda sig av den lagliga möjligheten att fatta ett interimistiskt beslut om naturreservat för de här området.

Ett sådant beslut kan fattas utan att det behöver kosta en krona i nuläget. Kommunen mlste dock redovisa en plan över hur hur man tänker sig att lösa detaljerna kring reservatet i framtiden och med tanke pl alla de nya statliga miljoner som glr till naturvård inom den närmaste tioårsperioden såborde inte en sådan plan vara omöjlig.

Nu finns inte den viljan i Timrå och det beklagar jag och mlnga andra naturvänner. Det scenario som jag beskrivit härovan är tyvärr det som gäller.

En vädjan har jag ändå till de berörda i kommunhuset i Timrå. Se till att använda alla de redskap ni har för planering av mark och miljö för att tala om för den så kallade marknaden att det i alla fall inte är fritt fram för att exploatera de befarade kalhyggena på Åstön med stugbyar, vattenrutschbanor och sommarland.

Låt gärna Åstön växa med nya områden både för fast boende och fritidsboende men låt en sådan expansion ske påden stora halva av Åstön som ligger utanför dagens skjutfältsgränser.

Den halvan, som redan är exploaterad, kan välkomna många fler människor och jag är övertygad om att det finns folk som är beredd att flytta hit och bygga nytt med frikostiga byggbestämmelser och på köpet bli granne med ett stort och unikt naturområde.

Det skulle vara en snygg konsumentupplysning även för klippare om kommunenas ledning tog detta helhetsgrepp på Åstön

SVEN JANSSON
Åstön

7-9-99

Fel satsa pengar på naturskyddat Åstön

Återigen kan man konstatera att den inkompetenta makteliten i Timrå kommun är synnerligen aktiva framme vid köttgrytorna. Jag menar inte de soppkök som numera är etablerade utan nu är man ute och slickar andra köttgrytor på bekostnad av skattebetalarna.

Kommunens kärnverksamhet är vård, omsorg, skola och vägar. Det är denna verksamhet som kommunen främst ska syssla med. Skattemedlen och kommunens resurser har använts och används till helt andra ändamål än vad skattebetalarna prioriterar. Kommunens budget/ekonomi är totalt körd i botten. Vård, omsorg och skola har flyttats tillbaka i tiden till tidigt 60-tal när det gäller kärnverksamheten. Enorma summor saknas i kommunens budget för omsorg, vård och skola.

Vägarna inom kommunen är i miserabelt skick. Privatfordon och människor skadas av vanskötseln. Som väghållare har kommunen ett ansvar mot trafikanterna som man i dag totalt nonchalerar. Det går inte i dag att undandra sig detta ansvar. Vägarna behöver avsevärt mer pengar eller annars ska vägarna stängas så att folk och bilar inte skadas när vägarna trafikeras.

Skolan behöver avsevärda summor till inköp av undervisningsmateriel (dvs. böcker, datorer m.m.). Skollokalerna är i ett stort behov av reparationer och mögelsanering. Ventilationen är mer än undermålig, 50 procent av barnen har astmasymtom och allergiska besvär av vanskötta lokaler. Detta innebär att deras fysiska arbetskapacitet är nedsatt hela livet när de lämnar skolan.

Vård? Det är en mer än en skam och se hur vi hanterar våra gamla medborgare. Tandvården är eftersatt på de gamla. Tandläkarräkningarna har de inte längre råd att betala. Höftledsoperationerna har minskat de senaste åren till ett minimum. Pengar för ögonoperationerna har starkt reducerat för de äldre.

Man drabbas av vanmakt och vämjelse när man ser hur inkompetensen och korruptionen breder ut sig bland politikerna.

Återigen är det särintressen som styr den kommunala verksamheten.

Det senaste som nu diskuteras är att köpa militärförråd, mässar, utsiktstorn, många sommarstugor och sjöbodar, vägar, ammunitionsbunkrar ute på Åstön. Allt under förespeglingen att bilda ett naturskyddat område.

Återigen ser vi hur makteliten vårdslöst hanterar våra skattepengar och invånarnas resurser. Anständighetsgränsen är redan passerad, nu kan man ställa sig frågan om det är maktmissbruk. Kom nu inte längre och säg att ni saknar pengar för vägunderhåll och vård och omsorg. Detta när ni ansvarslöst plottrar bort enorma summor på trams, det vill säga monument över er förträfflighet; konsthallar och kanske ännu värre villor och sommarstugor med mera. Allt detta genomförs under förespeglingen att bilda ett naturskyddat område. Hur dumma tror ni vi är?

Det är väl inte underligt att kriminaliteten är bland de högsta i landet när det gäller Timrå. Ungdomarna har bra läromästare på mycket nära håll.

Alltför många politiker och tjänstemän återfinns i dag i rättssalarna för att de doppat svansen i skattegrytan. Är det någon politiker som ska starta restaurangrörelse i militärmässen ute vid Åstholmen och på skattebetalarnas bekostnad konkurrera ut en i dag väl fungerande krogrörelse på Åstön? Är det meningen att skattebetalarna ska betala sommarstugor och villor till politikerna och deras närmaste? Behöver man villor, krogar, sommarhus, fyrtorn m.m. för att skapa ett naturskyddat område?

FÖRBANNAD SKATTEBETALARE
I HORSTA

2-9-99

10:40

Åstön blev en oas för officeren

ASTON

Sommaren 1945 har levt kvar i Carl-Olof Svenssons minne.

Då kom han för första gången till Åstön. Där, på klippan över havet, mötte han en storslagenhet som ingen annan plats i Medelpad kan bjuda.

MITT SOMMARMINNE

40-talet

Högst upp på Gammakullen i Skeppshamn, ytterst på Åstön, har besökaren en sikt på sex mil. I norr skymtar Härnön, kanske under ett lätt dis. I söder syns Brämön. Nedanför skummar vågorna, och i öster möter havet himlen.

Ödsligt och tryggt

Där öppnar sig hela Medelpadskusten från ett och samma ställe.

Ingen annan plats i landskapet erbjuder en sådan utblick, både över ödsligt hav och tryggt land. Ingen annanstans blir världen så greppbar och samtidigt så väldig.

– Är man i ett sällskap så brukar alla bli tysta när de kommer upp hit. Är man ensam glömmer man p-böterna, tandläkaren, ovännerna och kvarskatten, säger Carl-Olof Svensson.

Det var arbetet som förde honom till Åstön.

1945 kom han till Lv5 som yrkesofficer. Andra världskriget var slut, sex års oro och beredskap var över. Men evig fred var det få som trodde på.

– Det hade ju kunnat komma ett anfall mot oss också. Vi levde i en verklighet där alla länder som gränsade till oss hade dragits in i krig inom ett och halvt år. Det gör att man blir lite skeptisk till alltför positiva säkerhetspolitiska tongångar.

Fann en oas

På Åstön fann Carl-Olof Svensson en oas i tillvaron. Han tjänstgjorde länge vid arméns utbildningsläger där. När vi sitter på Åstöns sten en sommardag 1999 kommer plötsligt en brunbränd turist och vill veta den pensionerade överstelöjtnantens namn.

– Då var du min batterichef när jag gjorde rekryten här 58-59, säger han som visar sig vara 785 Kronman, numera Bo dito.

Havets lugna andetag

Inga radiokanaler och racerbåtar stör friden på klippan. Här hörs bara havets lugna andetag när vågorna slår mot stranden, och sjöfåglars rop långt borta.

– Segelbåtar och stora fartyg är rogivande. När stormarna kommer in kan man se storfartygen som går norrut, hur bara en tredjedel av dem syns över vågorna. Det är fascinerande.

– Det är havet som gör fiskarbefolkningen filosofisk och ödestroende. Deras utkomst är chansartad: ibland inget, ibland mycket till följd av havets nycker. De lever på helt andra villkor än bönderna, som går och stirrar ner i jorden, säger Carl-Olof Svensson.

1945 upptäckte Carl-Olof Svensson naturen på Åstön, som sedan blev en trogen följeslagare genom livet. Upplevelsen finns kvar oberoende om platsen är i kronans, kommunens eller Naturvårdsverkets ägo. FOTO: NIKLAS MODIG

Alltid återvänt

Han har alltid återvänt till Åstön. Efter det att han dragit sig tillbaka från militärlivet arbetade han i tio år som turistchef för Medelpads turistförening. Fiskaremuséet, den årliga Åstödagen, Åstökrönikan och två naturinventeringar för att kartlägga platsen och grunda fortsatta studier av den: allt har han varit med och drivit fram. Han och hustrun Inger bor bara några kilometer därifrån.

Nu håller Fortifikationsverket Åstöns öde i sin hand. Carl-Olof Svensson hoppas att Timrå kommun och Naturvårdsverket ska kunna bevara åtminstone en del av den till allmänhetens fromma.

För att fler ska upptäcka den tjusning som är gemensam i att skåda ut över hav, öken och fjäll. Känslan av att stå på världens tak.

– Man ser utåt men vänder sig inåt mot sig själv och inser sin egen litenhet, säger Carl-Olof Svensson.

SUSANNE HOLMLUND
060-197278

VAD TAR NI FÖR ... *Flickan i fönstret finns i ute på Tynderö och blickar ut på trafiken till och från Åstön. För att inga upprörda ska kasta sig på telefonen för att ringa redaktören vill vi påpeka att det är en docka.* FOTO: SÖREN WALLDIN

i-BÅRÅNG- 4-9-99

Vid Skeppshamn på Åstön, ute på klipporna, vigdes den 6 augusti Berit Iggström och Rolf Gustafsson. Vigselförrättare var Olof Montelius.

10:41

I **Skeppshamns kapell** vigdes Catrin Johansson och Per-Mag-[illegible] Forsberg, Sundsvall.
[illegible]n förrättades av stiftsadjunkt Lennart Isaksson.

Foto: ANDERS HANSSON, LENAR-BILD, TIMRÅ

Hässjö och Tynderö församlingar

Söråker, Bäckgatan 1:
Öppet kyrkis: måndagar kl 09.30-11.30
Barnkör 8-10 år: onsdagar kl 13.15-14.15
Tynderö, Hyddan:
Öppet kyrkis: måndagar kl 13.00-15.00
Varmt välkomna! Catharina, Mona och Seth

Ferlinafton i Tynderö

5/10

• *Peder Forsberg.*

■ På onsdag kväll blir det en Ferlinafton i Tynderö kyrka. **Pia Sundholm**, ordförande i Tynderö kyrkoråd, säger att det kommer att bli en gemytlig höstkväll i visans tecken.

Besökarna får se en föreställning som heter "En döddansares visor", som framförs av **Peder Forsberg** i Teater Åsch.

Tynderö

26-9

Tynderö kyrka: Sönd 15 Sång- och musikgudstjänst med orgelinvigning. De äldres kyrkhelg. Organist Renate Menzel. Orgelbyggare Johannes Menzel. Tynderökören. Seth Hägglöf, Richard Wikström, Catharina Brunnström. **Hyddan:** Månd 13-15 Öppet kyrkis startar. Catharina Brunnström, Mona Christmansson.

SKÖRDEAUKTION

onsd. 13 okt. i Tynderö

Vi inleder med sång- och musikgudstjänst i Tynderö kyrka kl. 18.30. Därefter auktion i Hyddan på höstens skördar.

Obs! Vi auktionerar även ut gamla fynd från Hyddavinden !!

Kaffe och lotterier. Richard Wikström och Tynderökören/-Hägglöf. ***Varmt välkomna!***

... ja, ett stort från rosor vill vi ge till Bosvedjans kyrka, **Kristina**, **Marie** och **Carina** för den trevliga dagträffen med gott kaffe med dopp. Rosor även till Tynderötrion **Seth Hägglöf**, **Malte Sjölund** och **Roland Hallstensson** för sång och musik.

27/9

Tack från oss alla genom **Ingegerd**

TYNDERÖ

Lennart Danielsson och Kerstin Hansen har köpt Smedsböle 1:10 av Eva Gunilla Rödlund och Rolf Forsberg, Smedsböle, Söråker, för 990 000 kronor. Taxeringsvärde 455 000 kronor.

Erik Wahl och Pernilla Svelander har köpt Åstön 2:50 av Gunnel Johansson, Barkvägen 20, Sundsvall, för 235 000 kronor. Taxeringsvärde 197 000 kronor.

Christer Strandberg har som gåva fått Åstön 2:33 av Iris Marianne Strandberg, Ludvigsbergsvägen 14, Sundsvall. Taxeringsvärde 164 000 kronor.

Bo och Solveig Holm har köpt Östbyn 1:4 av Bror Ehnqvist, för 200 000 kronor. Taxeringsvärde 156 000 kronor.

Bröllopsminne

11-10 DBL

• 45 år har gått sedan Inga-Lill och Gunnar Rylander i Tynderö gifte sig.

Den 45-åriga bröllopsdagen inföll i går och det firades redan under helgen med ett stort grattis från de fem barnen med familjer.

Dagbladet instämmer gärna i deras gratulationer och överräcker en bröllopstårta.

• **Ingela Söderström**, Söråker, fyller 40 måndag 20 september. Timrå IK-frälst, Sjunger i kör, Tynderö, sjubarnsmor, älskar att resa, språkbegåvad, alert tjej. Grattis från hela släkten!

Hjördis Erenius har köpt Myckeläng 1:15-16, 13:1, 16:1 av Dagny Katarina Tunfors, Smedsböle, Söråker, för 172 000 kronor.

TYNDERÖ

Ingrid Holmberg har köpt Åstön 1:52 av Johan Bergström, Laxgatan 6, Bergeforsen, för 250 000 kronor.

TYNDERÖ

Veine Dahlström har som gåva fått Myckeläng 1:24 av [illegible]a Linnea Dahlström, Egna-[illegible]svägen 36, Fagervik. Tax-[illegible]svärde 131 000 kronor.

Tynderö

Skilsåker 4:25. Sälj: Kurt Larsson, Sundsvall. Köp: Berit och Lennart Karlstein. Pris: 200.000 kr. Tax-v: 153.000 kr

• *Tova Lindqvist Åkerberg fyllde två år i går.*

Dubbel jordgubbsskörd

31-10

Foto: Sven Erik Wieslander, Sundsvall

Den 25 september kunde **Gunnar Bohman** och hans sambo **Alva** plocka av jordgubbsplantorna årets andra skörd. Gunnar och Alva har sitt paradis i Myckeläng på Tynderö.

10:42

VINTERMAT. *Här ligger vintermaten förpackad åt hästarna i MÄRRgård, Söråker. Finns där inga hingstar?*

6-9

Foto: Sören Walldin

Årets Timråbo engagerar hela bygden

STAVRE

Entusiastisk, engagerad och energisk.

Så skulle Gunnar Höglund i Stavre, Ljustorp kunna beskrivas helt kort.

Nu har han utsetts till Årets Timråbo. Inte en dag för tidigt tycker många som kommit i kontakt med hans insatser för hembygden, den vackra dalgången längs Mjällån.

Den som sommartid åker väg 331 genom Stavre har inte kunnat undgå de välkomnande flaggorna som sitter på lyktstolparna längs vägen. Den idén hittade Gunnar i Jämtland. Elektriker till yrket, anställd hos Båkab, såg han till att flaggorna kom på plats, högt monterade.

– Trots det så har det faktiskt stulits några stycken, säger han.

– Eftersom dom är speciellt sydda för oss så har vi också känt igen ett par där de nu hänger hos en av tjuvarna inne i Sundsvall.

Gamla motorcyklar är en passion. Gunnar Höglund visar stolt en pärla i originalskick, en Husqarna lättviktare från tidigt 50-tal, som han renoverat. FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

Dansbana med grillplats

Nere vid Mjällån har Gunnar och andra bybor byggt en dansbana och en grillplats. Populär för fester sommartid och uppskattad av många som paddlar genom dalgången.

Innan dess gick hade han och hustrun promenerat längs stränderna och i Mjällån och samlat ihop alla de tomburkar som slängts i vattnet.

– Kan du gissa hur många vi fick ihop? 500 stycken! Dom finns kvar i säckarna där bakom garaget och många är så urblekta efter att ha legat i vattnet att jag tvivlar på att det går att få någon pant för dem.

Det var sju, åtta år sedan. Det har blivit bättre sedan dess. Folk skräpar inte ner lika mycket nu.

Byggde bagarstuga

Ett annat projekt är den bagarstuga han byggde för några år sedan och där byborna är andelsägare. Det finns tio andelar och dom är knutna till fastigheterna. Andelarna stannar alltså kvar i byn när någon säljer och flyttar.

– Det känns bra att det är så. Risken hade ju varit att andelsägarna med tiden skulle sitta i Stockholm.

Bagarstugan används flitigt, särskilt på hösten och när julen närmar sig. När vi hälsar på är det två vuxna bröder och deras mamma som intensivbakar under två dagar.

Ovanför bagarstugan högt upp på berget står vårdkasen som ska tändas kommande nyår. Den är också Gunnars skapelse. För att göra det lättare att ta sig dit och till andra ställen på Gunnars skogskifte har han börjat röja de gamla stigar som växt igen med åren.

Bykamp

Byarna i Ljustorps socken möts årligen i den stora Bykampen på idrottsplatsen i Mellberg. Gunnar var naturligtvis med och startade evenemanget som brukar samla stora skaror av unga och gamla från bygden till en dag av lekar och högst egenartade idrottsgrenar, och avslutas med danskväll på bygdegården.

Gunnar är självskriven som speaker i sin kombination av ordförande i Idrottsföreningen och populär auktionist.

Vintertid har han dragit igång sparktävlingen från Stavretjärnen.

– Det är mycket man skulle vilja hinna med, säger han plötsligt.

Som om han nu inte hunnit med ofattbart mycket redan!

Som kyrkopolitiker var han ordförande i kyrkorådet från 1986 fram till i fjol. Under den tiden har han lett och deltagit i arbetet med att renovera kyrkorna i Ljustorp och Lagfors, ombyggnaden av prästgården till församlingshem och utbyggnaden av kyrkogården.

Projekt efter projekt

I höst har han som jaktledare varit med om att stycka och fördela elva älgar, fem vuxna och sex kalvar.

Så här kan man hålla på att räkna upp insats efter insats, projekt efter projekt.

I statuterna för vad kommittén för Årets Timråbo bör ge akt på är om kandidaterna "genom spontan handling gagnat ortens befolkning; i oegennyttig gärning berikat tillvaron för andra; under flera år bedrivit verksamhet till allmänhetens glädje och nytta; genom sina insatser främjat ungdomsverksamhet, laganda eller föreningslivet..."

Det som om statuterna skrivits som en beskrivning över Gunnar Höglund i Stavre. Helt oegennyttigt kanske hans arbete trots allt inte är, för glädjen att glädja andra den kan ingen ta ifrån honom.

Det arvodet kan han behålla och bära med sig med gott samvete, när han den 14 november tar emot hedersteckenen i Medborgarhuset av kulturnämndens ordförande.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

STADSRITUALEN 1999

Till krigsmans erinran

Magnus Medin, Söråker, kapten

FOTO: SÖREN WALLDIN

Lägger ner: Texter till "Krigsmans erinran", som meddelades volontärer och värnpliktiga vid inträde i tjänst, en Fältandaktsbok för krigsmän, en femkronors sedel från 1952 som ingick i de värnpliktigas dagsersättning, Lv 5:s idrottssköld 1950–1970 och en historik över Lv 5.

"Jag började den militära banan på A 10 i Linköping 1939, överflyttades till A 10 Su 1941 och fortsatte den militära utbildningen. Utnämndes till sergeant vid Lv 5 1949 och utbildade motorförare. Övergick senare i administrativ tjänst vid Lv 5:s personalavdelning och medverkade till omplacering av militär och civil personal vid nedläggningen av regementet 1982."

Satu och Klas Mobergs son Joel, Jennifers, Emmas och Roberts lillebror, född 3 november, längd: 52 cm, vikt: 3600 gram, Söråker.

VÅLE

I Tynderö kyrka har vigsel ägt rum mellan Catarina Lundberg och Roger Bernblom, Timrå. Kyrkoherde Olof Montelius förrättade vigseln. Uppvaktande tärna var Veronica Winblad, marskalk Mikael Öhman samt parets barn Anna, Fredrik och Emil. Solosång framfördes av Svante Lundin. (Foto: Lena Svedin, Söråker).

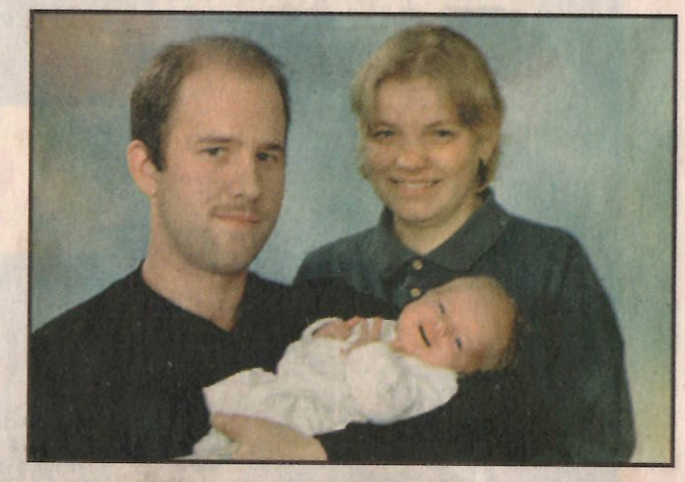

Stefan Berg och Jenny Engström, Tynderö, med dottern Linnéa Josefine Elisabeth, född 9 november, längd: 49 cm, vikt: 3375 gram.

• *Sara och Mikael Walther, Söråker, med Cecilia och hennes lillasyster Maria, född 16 oktober, längd: 51 cm, vikt: 3710 gram.* SKÅGSTA

Tynderö 5723#
Åretrunt villa. 4 rok om 105 kvm. Tomt Bäräng 1:2 120,8 ha. 935.000:-

10:43

Tynderö

Bäräng 1:2. Sälj: Lennart Backlund, Luleå. Köp: Ulrika Ivarsen och Rolf Olsson. Pris: 65.000 kr. Tax-v: 27.000 kr.

Rolf Olsson och Ulrika Iversen har köpt Bäräng 1:66 av Lennart Backlund, Prylgränd 10, Luleå, för 758 000 kronor.

14 nov.

Ur led är tiden! I torsdags ringde Karin Oestreischer från Öde på Tynderö och berättade att hon hittat en blommande blåsippa i sin trädgård. Fast när ni läser detta så kanske snön ligger decimeterdjup?

TYNDERÖ

Niclas Holm och Gunilla Westberg har köpt Östbyn 1:6 av Hans Erik och Ulla Greta Holm, Bryttmor 2477, Söråker, för 300 000 kronor.

Tynderö

Myckeläng 2:28. Tid äg: Rune Åström, Sundsvall. Nya äg: Maud Olsen Ekström och Sten Ekström. Gåva. Tax-v: 65.000 kr.

23 oktober 1999

Åstönköpet kan gå i stöpet

TIMRÅ

Fortifikationsverket vidhåller att den sydligaste delen av Åstön inte är till salu.

Risken finns nu att Naturvårdsverkets löfte om att bidra med 50 procent vid kommunens köp nu måste omprövas.

Timrås kommunalråd Jan Jennehag (v) är emellertid föga oroad för framtiden.

Åstöns skjutfält ska säljas, men som ST berättade härom dagen är den sydligaste delen inte längre till salu. Det har kommit propåer att Norrlandskustens Marinkommando i Härnösand, MKN, vill ha viss verksamhet på området. Bert Stridfelt, handläggare på Fortifikationsverket, bekräftar att så är fallet.

– Ursprungligen har man satt upp hela Åstöns skjutfält till försäljning, men med tanke på MKN:s önskemål har man återtagit en bit för att behålla en viss udde, säger Bert Stridfelt.

Kommunen kan backa

Risken finns att affären med kommunen nu går i stöpet. Kommunen har blivit lovad bidrag till 50 procent av köpeskillingen från Naturvårdsverket, men det beslutet måste eventuellt omprövas. Ett av Timrås kommunalråd Lars-Erik Nordin (c) menar att det är olyckligt det som skett men har i övrigt inga kommentarer.

Timrås andra kommunalråd Jan Jennehag (v) är däremot föga oroad för framtiden. Han hänvisar till turbulensen inom försvaret och tror inte att det kommer att bedrivas någon försvarsverksamhet ute på Åstholms udde i framtiden.

Den sanningen tror han kommer att uppenbara sig ganska snart. Jennehag har för övrigt stor erfarenhet av försvarsfrågor genom sitt förflutna i Riksdagens försvarsutskott.

Ove Öst
060-571096

31-10

Svart apollo Medelpads egen fjäril

SUNDSVALL

En bevingad gynnare blir Medelpads första landskapsinsekt.

Mnemosynefjärilen har fått äran.

– Det är en stor och vacker insekt, säger Åke Lindelöw, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Den kallas ibland liten apollo eller svart apollo. Den latinska benämningen är Parnassius Mnemosyne. Kärt barn har många namn.

Den sällsynt, vingprydda, figuren har starka fästen på Alnö och i Myckeläng, Sörråker.

Nu blir fjärilen symbol för Medelpad.

Landskapsblomma, landskapssvamp och landskapsdjur följs av landskapsinsekt. Bakom idén står Sveriges Entomologiska Förening, SEF.

– Vi ville slå ett slag för det lägre djurlivet, säger Lars-Åke Jansson, biolog vid Naturhistoriska Riksmuseet.

Krypen ska inom kort presenteras i en bok av SEF, som haft två utgångspunkter när den tagit fram insekterna.

– Vi har antingen valt en vanlig art som är ganska lätt att känna igen eller en ovanligare art som har sin starkaste hemvist i landskapet i fråga, säger Lars-Åke Jansson.

Hotad art

För mnemosynes del gäller det sistnämnda argumentet. Den vita fjärilen med svarta fläckar på vingarna finns med på en lista över arter som är hotade i något avseende. I Artdatabanken, som publiceras av Sveriges Lantbruksuniversitet på internet, betecknas mnemosynefjärilen som "sårbar".

Enligt Åke Lindelöw finns det två tänkbara orsaker till den sällsynta förekomsten. Inte oväntat rör en av dem förändringar i fjärilens naturliga miljö. Mnemosyne flyger gärna i gles skog med öppna gläntor där det finns blommor som den kan suga nektar ur. När gläntorna växer igen hotas fortlevnaden.

Klimatet kan också ha betydelse. Kall väderlek innebär risker för att fjärilarna försvinner i åratal.

– Under kalla och regniga sommaren 1987 slogs fjärilsfaunan ut över stora delar i södra Sverige, säger Åke Lindelöw.

Mnemosyne är knuten till en värdväxt, den så kallade nunneörten. Honan lägger sina ägg på vissna nunneörter, där de ligger under sommaren, hösten och vintern. Larverna kläcks på våren och försommaren och lever på örten.

Fjärilen förekommer tidigt under säsongen.

– Runt midsommar flyger de sista, säger Lars-Åke Jansson.

Nära kusten

Mnemosyne förekommer i kustnära områden. Förutom i Myckeläng och på Alnö – som är landets starkaste fäste för gynnaren – finns mmnemosyne i Blekinge och vid Upplandskusten.

Fjärilen är relativt stor, Åke Lindelöw uppskattar vingbredden till omkring 70 millimeter.

Den flyger inte lika bra som andra stora fjärilar.

– Flygsättet är lite fladdrande och vekt, säger Åke Lindelöw.

Under 1994-95 beräknas antalet individer i Medelpad ha varit omkring 2.500.

Eva Carlsdotter
060-197160

FAKTA/*Medelpads symboler*

Landskapsdjur: skogshare
Landskapssvamp: fårticka
Landskapsblomma: gran
Landskapsfågel: mindre korsnäbb
Landskapsfisk: abborre
Landskapsinsekt: mnemosynefjäril

Unika flygfän märkta för livet

1-7 1999

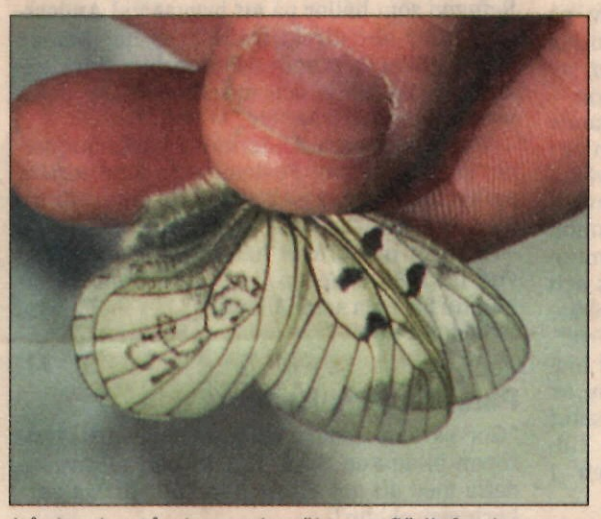

I år har bestånden undersökts av fjärilsforskaren Lars Imby från Naturhistoriska riksmuseet för Världsnaturfondens räkning. Han har jagat runt med fjärilshåven och märkt fångade exemplar med tuschpenna.

Foto: Torbjörn Elverheim

Sommaren kom med Mnemosyne-fjärilen till Tynderö. På några få platser i landet finns denna sällsynta art, vit och vacker med svarta teckningar på vingarnas framkanter. Och ett par av de bästa lokalerna att skåda denna fjäril är på Tynderö.

Alldeles intill vägskälet ner mot Södra Myckeläng och nere i själva byn dansar hanarna över den halvmeterhöga vegetationen av örter och blommor.

Under ett par, tre veckor i slutet av juni och början av juli visar den sig.

Sidan 21

Timrås planerade köp av delar av Åstön är i fara

TIMRÅ

Timrå kommuns köp av delar av skjutfältet på Åstön är i fara.

Enligt fortifikationsverket vill Norrlandskustens Marinkommando, MKN, ta över Åstöns sydspets.

–Det här kan äventyra kommunens planerade köp, säger Stefan Grundström, kommunekolog i Timrå.

Sedan Naturvårdsverket i början på sommaren gjorde en kovändning och beviljade bidrag till ett naturreservat har det betecknats som närmast klart att Timrå kommun ska köpa delar av skjutfältet. Med 50-procentiga bidrag från staten har kommunen sagt ja till att satsa pengar för att rädda den yttre delen av skjutfältet. Kommunen har väntat på att få underteckna köpeavtalet som ska vara klart till nyår, men ingenting har hänt.

Militärt intresse

Nu kommer besked från fortfikationsverket att militären i Härnösand har intresse av att ta över ett mindre markområde på Åstöns sydspets. Enligt Stefan Grundström handlar det om Åstholms udde, som utgör ungefär en tredjedel av kommunens planerade naturreservat.

– Ser man till friluftslivets behov vore det här olyckligt om den här yttersta delen blir kvar i militärens ägo. Men det är lite rörigt, vi har fått dåligt med besked från fortifikationsverket om vad som gäller, säger Stefan Grundström.

Antingen går kommunens köp i stöpet eller så blir det ett naturreservat där de mest attraktiva delarna inte ingår.

Men för närvarande saknas det entydiga besked om vad som verkligen gäller.

– Jag kan varken bekräfta eller dementera det här, säger Anders Edin, presschef på MKN i en kommentar.

MKN i Härnösand berörs för övrigt av den kommande bantningen av försvaret. Exakt vilka effekterna blir är ännu oklart.

Ove Öst
060-571096

28-10

Timrå, Smedsböle
2 hus, möjlighet till generationsboende. Stallbyggnad med bl.a. 6 boxar. 18 ha skogsmark. 5 ha åker. Jakträtt b-licens finns. Pris 780.000 kr.

TYNDERÖ
Elisabeth och **Håkan Strindlund** har köpt Myckeläng 4:6 och Smedsböle 1:3 av Martin Gustav Ödéns dödsbo, för 570 000 kronor.

10:44

24-10 ST

Stenkul på Åstön

Foto: Torsten Sundberg

Med lite fantasi och lek med stenar har någon skapat familjen "Stenkul", ett trevligt inslag ute bland Åstöns klippor.

INFO från affärsmötet i tisdag 5/10
Per Boström(ICA Stammen) och
Jon Lundgren
berättade hur sommaren hade gått.
Inte med någon vinst. De vill inte driva
affär nästa sommar, men hjälper till om
någon vill öppna på egen hand.
Det inventarier som behövs att starta finns
kvar i lokalen. Kyldiskar och kassasystemet är
påkostade med 25.000 kr.
Det får den som vill starta ersätta eller ev. hyra.

FINNS INTRESSE !
Ring Per Boström ICA Stammen 40024
om mer ingående frågor.

TACK FRÅN TYNDERÖ-BOA

Raraste fjärilen finns i Timrå

TYNDERÖ

Just nu flyger några tusen stora vita fjärilar över de gamla slåtterängarna vid Södra Myckeläng på Tynderö och får kårar av vällust att dra genom ådrorna på fjärilskådare.

Det är den ovanliga mnemosynefjärilen som bara finns på några få platser i Sverige. På Tynderö, vid Myckeläng, ligger ett par av de bästa lokalerna. Fjärilsforskaren Lars Imby från Naturhistoriska riksmuseet, har besökt platsen några dagar för att studera fjärilarna för Världsnaturfondens räkning.

På torsdagen blev det en riktig fjärilsdag på blomsterängarna. Vinden var måttlig och solen fick det att spritta av lust i vingarna när hanarna dansade runt bland löv och örter i jakten på honorna... Lars Imby skulle kunna berätta i veckor om den här fjärilen, men han får avbryta sina utläggningar för att hinna runt med håven.

Förvånade ortsbor skjuter upp mössan i pannan och klia sig fundersamt i hårfästet:

– Nog har man sett fjärilarna häromkring, men att dom var så märkvärdiga kände man ju inte till, säger Erik Nordin som äger en av de finaste ängarna med mnemosyneögon sett. Han blir riktigt intresserad när fjärilsforskaren håller föreläsning i dikeskanten.

Märker med tusch

Lars Imby far runt med håven och fångar den ena efter den andra. Flera är redan märkta, med ett nummer som han skrivit med tuschpenna på ena vingen. Han noterar i sina anteckningar att nummer 34, som märktes i förrgår, fångats på nytt. Och så störtar han iväg och svingar in nästa i fångststruten. Vore gräset kortare skulle man kunna tro att han tränar för nästa års Wimbledon.

Omärkta får sitt nummer ditskrivet innan de släpps fria.

– Det är mysiga fjärilar det här, säger han. Dom är så tåliga att man kan hålla dom lätt mellan fingrarna och skriva försiktigt med tuschpenna utan att dom tar någon skada.

Det är mest hanar som låter sig fångas, honorna håller ig lugnare inne i vegetationen.

– Honorna avger en doft m får hanarna att hitta m. När en hona är befruktl utvecklas en läpp på underkroppen som gör att hon inte kan para sig igen. Jag kallar det för kyskhetsbälte, berättar Lars Imby och visar på en hona.

Värdväxter

Mnemosynefjärilen är som de flesta dagfjärilar bunden till en värdväxt. I det här fallet är det dvärgnunneörten som växer på de lokaler där fjärilen finns.

– Nunneörten blommar tidigt och blir föda åt larverna. De vuxna fjärilarna behöver inte örten utan kan suga nektar från olika blommor för att hålla sig vid liv. Mnemo betyder minne, och fjärilen har en egen teknik för att minnas betydelsen av nunneörten. Den äggläggande honan finner igen de vissna nunneörterna på doften och lägger äggen där. De ligger sedan hela sommaren och vintern och larverna kläcks nästa vår och försommar.

– Den är ovanligt tidigt som flygande fjäril med tanke på att äggen övervintrar. Många arter som flyger sent på sommaren eller hösten har också övervintrande ägg.

På Tynderö finna alltså några lokaler. Vägskälet ner mot Södra Myckeläng är en sådan plats där fjärilen finns på båda sidor om vägen. Nere i byn finns också en gammal slåtteräng med stora björkar där den vita skönheten ger sommarstämning.

– Mnemosynefjärilen är den enda dagfjäril som är fridlyst och det är den i Blekinge där det finns några svaga bestånd. Några kraftigare bestånd finns i Uppland, och så här i Medelpad. Förutom på Tynderö finns det en lokal på norra Alnö, berättar Lars Imby.

– Det var den första fjäril som kom på svenskt frimärke. Förlagan till det märket var ett foto som jag tagit. Den fjärilen hade jag märkt med tre små svarta prickar och konstnärinnan som gjorde förlagan till frimärket satte dit prickarna i tron att det var naturliga teckningar på vingen. När jag såg det så opponerade jag mig, men efteråt ångrade jag nästan det. Det hade ju varit kul med ett frimärke där min märkning syntes, säger Lars Imby.

– Att märka så här många fjärilar har i alla fall den fördelen att dom blir ointressanta för samlare, och det är ju bra eftersom det är en så sällsynt art.

TORBJÖRN ELVERHEIM

Fotnot: Mnemo uttalas utan att det första m:et hörs, "nemo" alltså.

Den sällsynta mnemosynefjärilen flyger just nu på några platser på Tynderö och fjärilsforskaren Lars Imby från Stockholm kartlägger förekomsten för Världsnaturfondens räkning. FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

De fångade fjärilarna märks försiktigt med tuschpenna med ett nummer på vingen;
– Det är en tacksam art att jobba med, den tål den här behandlingen.

FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

10:45

Millenniumkväll på Åstön

ÅSTÖN

De utländska gästerna vid naturfilmsfestivalen i Sundsvall fick i går kväll uppleva den norrländska naturen när arrangörerna bjöd på en millenniumkväll ute i det fria.

Där fanns både en brinnande vårdkase, ett upplyst kapell, hundspann och kyla. Det enda som saknades var snön.

En stig kantad av brinnande marschaller och värmande brasor och en välkomstdrink med glögg serverad i kåsa väntade gästerna när de med buss anlände ut till Skeppshamns kapell vid Åstön.

Målet var att ge, speciellt de utländska gästerna, en annorlunda upplevelse och skapa en stämning som förde tankarna till det förestående milleiumskiftet med natur, miljö och framtid.

Det var en perfekt kväll för gästerna att uppleva den norrländska naturen. Nästan vindstilla. Med en stjärnklar himmel och nästan tio graders bitande kyla. De yttre betingelserna gjorde att alla var ordentligt förberedda och kom ordentligt påpälsade med luvor och varma jackor. Trots det var det många som passade på att söka sig till värmen vid de tända braskaminerna.

En lika påpälsad Timrå manskör höjde ytterligare stämningen med att sjunga bland annat Norrland. Avsaknaden av snö gjorde att folkdansarna anlände med hjulförsedda slädar dragna av hundar för att förnöja gästerna med sin dans.

Den förre landshövningen i länet Ingmar Öhrn, som nu är ordförande i Världsnaturfonden, höll ett tal till deltagarna där han bland annat berörde de stora skillnaderna och svårigheterna när det gäller att återställa miljön, när vi människor ställt till det.

Som exempel nämnde han tillgången till vatten där vårt land med sina goda tillgångar har något av en särställning. En fördel som medfört att en stor del av det odlingslandskap kunnat återplanterats med skog när den inte längre behövs till livsmedelsproduktionen.

LEIF HJÄLTMAN
060-197148

5-12

Emanuel och David Fritzon från Eksnö passade på att värma sig vid braskaminen i den kyliga kvällen på Skeppshamn.

En uppvisning av folkdansare ackompanjerade av fiol och manskör var en del av underhållningen som de cirka 200 gästerna från naturfilmsfestivalen bjöds på ute i naturen på Åstön.

FOTO: MÅRTEN ENGLIN

Det markområde som Sundsvalls kommun säljer ligger på västra delen av Granön och kallas för Storsand. Köparen övertar Sjöverkets arrendeavtal för fyrbyggnaden.

Granöns skog kan bli träemballage

GRANÖN

Sundsvalls kommun säljer ett markområde på Granön – som ligger i Timrå kommun, mellan Alnön och Söråkerslandet.

Området på 10,7 hektar, varav 8,4 hektar är skog, är omkring en tjugondel av hela Granöns areal. Sundsvalls stad förvärvade marken 1925 för att tillgodose behovet av grusmaterial. Det blev aldrig en grustäkt i större skala, och ur naturvårdssynpunkt är brytning numera utesluten.

Fastigheten är heller inte lämplig som bytesobjekt, och det är svårt att bedriva skogsbruk på grund av höga avverknings- och transportkostnader.

Elva anbud

Området har annonserats ut i lokaltidningarna och elva anbud kom in. Logobox AB i Sundsvall bjöd högst, 334.000 kronor. Lägsta anbudet låg på 12.650 kronor.

Vid sitt sammanträde den 6 december väntas stadsbyggnadsnämnden besluta att sälja området till Logobox AB. Då bolaget är juridisk person krävs jordförvärvningstillstånd. Lämnas inte sådant kommer kommunen att sälja området till en privatperson som med 322.000 kronor lagt nästa högsta anbudet.

Logobox är ett företag i Birsta som tillverkar träemballage till maskiner. Största kunden är Emhart i Sundsvall. Bolaget har tre delägare och fem anställda.

Skogsområdet på Granön har ett virkesförråd på cirka 2.000 kubikmeter. Större delen av gran- och tallskogen är 75 år eller äldre.

– Det täcker vårt behov under några år, säger Göran Englund, en av delägarna i Logobox AB.

ANDERS ÄNGEBRINK
060-19 72 65

29/11

6-12

STADSRITUALEN 1999

Kvinnligt företagande

Märta Högstedt, 46 år, företagare, Sundsvall.

FOTO: SÖREN WALLDIN

Lägger ner: Två pins som representerar Huset och föreningen Företagsamma Kvinnor.

En folder om Huset, mina visitkort och en meny från Café Holmö Brygga. Allt emballerat i en älgskinnspåse.

"Under 1990-talet växte kvinnors företagande i Sverige. I Sundsvall startade vi Företagsamma Kvinnor (FKS), som i dag är ett starkt nätverk. Vi firar 5-årsjubileum av Huset. Ett företagshus för kvinnors företagande. Älgskinnspåsen, visitkortet från Mitt Skinn, Qbus (Qvinnobus) och menyn från Café Holmö Brygga blir symboler för de företag jag är med och driver. Jag vill att småföretagandet ska växa och ser FKS och Huset som en resurs för framtiden."

Smakfulla JULKLAPPAR
hjälper vi Dig gärna med
Tynderö Svamp & Kryddbod
Berge 2740 860 05 Söråker 060/425 39
Medelpad
Helgöppet t.o.m 4:a advent:
Lör–Sön 12-15 * Ons -Fre 14-18
Övrig tid ring 060/425 39

Tynderö

Tynderö kyrka: Sönd 11 Högmässogudstjänst Richard Wikström, Seth Hägglöf. Tynderökören med solister. Trumpeter: Malin Holmsten, Lars Pettersson. **Hyddan:** Sönd 12-14 Bibelförsäljning. Kaffeservering.

26-11

TYNDERÖ
Röda Korsets julmässa
Fredag 3 dec. kl. 19.00
Bygdegården
Välkomna!

Tynderö

Holmö 2:12. Sälj: Gunhild Sällvin, Stocksund, 1/3. Köp: Birgitta Gunnarsson, Lund, och Åke Sällvin. Sundsvall, tid 1/3 vardera, nu 1/2 vardera.

Pris: 150.000 kr. Tax-v: 92.667 kr.

TYNDERÖ KK: Auktion Bygdegården 26/11 kl 19. Hemväv. mattor, tunnbröd o. mkt. andra alster Välk

TYNDERÖ KYRKA
Söndag 12 dec. kl. 11.00
MÄSSA MED AVSKEDSPREDIKAN
av Olof Montelius som lämnar sin tjänst
i samband med pensionering.
Övriga medverkande:
Magnus Norrfeldt, Richard Wikström,
Catharina Brunnström, Agneta Granlöf och
Anna Bredin sång, Hans Reinikka trumpet.
Kyrkkaffe serveras i Hyddan.

10:46

KVÄLLSHIMMEL. *Så här vackert kan de vara när solen går ned över Södra Åstön.*

ST 20-11-99

FOTO: SÖREN WALLDIN

Grattis!

Inga-Britt Åkerlund, Söråke , som på måndag fyller 60 år.

STACKED

Namn: Inga-Britt Åkerlund.
Bor: Söråker.
Fyller: 60 år den 29/11.
Familj: Sonen Urban, dotter Mimmi och barnbarnet Mikael.
Älskar: Min familj och mina hundar och kattor

• *Inga-Britt Åkerlund.*

• **Grattis!**
– Tack.
• Hur känns det att fylla 60 då?
– Bara bra. Åldersnoja ligger inte för mig. Jag har trivts med alla mina år och det kommer jag säkerligen också att gör i framtiden.
• **Du bor i Söråker, men har väl inte alltid gjort det?**
– Nej, men jag är Ljustorpsjänta från början. Föddes i"Ardan" Rigåsen och flyttade som 1-åring med föräldrarna till Lagfors där jag växte upp på ett litet torpställe med djur.
• **Men du flyttade från landet till stan 1961, stämmer det?**
– Javisst, och under trettio år var jag anställd på Ortviken som fabriksarbetare. Men efter det har jag utbildat mig vid polisen i Norrköping till trafikvakt och arbetar nu åt Timrå kommun.
• **Trafikvakt, är inte det ett utsatta yrke?**
– Både och. Men det flesta har förståelse när man påpekar att de parkerat fel och att man bara gör sitt jobb. Men visst har jag mött en och annan aggressiv person också. Överlag tycker jag ändå att det är ungdomarna som är bäst att ha att göra med.
• **Vad gör du på fritiden då?**
– Det bästa jag gjort var att flytta tillbaka till landet, eftersom jag trivs med att ha djur. Jag tycker om att fiska, plocka bär och över huvud taget gillar jag naturen.
• **Tänker du fira din födelsedag?**
– Visst. Jag fyller på måndag med firar redan i kväll och det gör jag med släkt och vänner på Rolandsbacke i Hässjö.

17-12-99

Ny kyrkoherde i Hässjö

– men det var bara David Fällman som sökte jobbet

HÄSSJÖ

David Fällman har utsetts till ny kyrkoherde i Hässjö, Ljustorps och Tynderö pastorat. Det har domkapitlet i Härnösand beslutat.

Fällman verkar för närvarande som komminister i Tuna församling.

David Fällman vill själv inte kommentera utnämningen.

Han hänvisar till att löneförhandlingarna inte är klara och att han formellt inte tackat ja. Sedan hans konkurrent hoppat av var Fällman den ende som sökte tjänsten.

Interna stridigheter

Hässjö pastorat bildades 1998 genom en sammanslagning av församlingarna Hässjö, Ljustorp och Tynderö. Det nybildade pastoratet har präglats av interna stridigheter, vilket bland annat blev tydligt vid den hätska debatten vid det senaste sammanträdet i kyrkofullmäktige. Tidigare har även Ljustorps församling riktat stark kritik mot pastoratet.

Härnösands stift har ofta problem att tillsätta präster, speciellt i inlandet. På vissa tjänster har man inte ens en enda sökande. Men eftersom Hässjö pastorat ligger längs kusten brukar det vara lättare att få folk. Så var inte fallet.

Varför fick ni bara en sökande till Hässjö?

– Det beror på att pastoratet varit lite oroligt. Vet man att det finns slitningar på en arbetsplats drar man sig kanske för att söka, säger Bengt Johnsson, stiftsjurist och sekreterare i domkapitlet.

Även när det gällde denna fråga rådde oenighet i pastoratet. Tynderö och Ljustorp förordade Fällman, medan Hässjö ville ha komminister Gunnar Kvist från Selångers pastorat. När Kvist drog sig tillbaka ville Hässjö att tjänsten skulle utlysas ånyo. Men domkapitlet sa nej.

Djävulens alternativ

– Det här var ett djävulens alternativ, hur man än väljer finns blir ingen 100-procentig lösning. Fällman är medveten om det här och får ta ställning om han under rådande omständigheter är beredd att tillträda, säger Johnsson.

Fällman säger att oenigheten mellan församlingarna inte får honom att tveka.

OVE ÖST
060-571096

Den gamla bilden

DBL 8-12-99

■ **Monica Edin, Skälarövägen 4 i Fagervik** har lånat oss en gammal bild från omkring 1920-talet. Den föreställer Petter Söderström i Kallbäcken som firar födelsedag med släkten.

Bakre raden: Ester Melander, dotter till Petter, Anna Sjöberg, dotter till Petter, Lisa Boman, dotter till Olga, Olga Boman, dotter till Petter, Algot Söderström, son till Petter, Albert Edin, måg till Petter, Therese Edin, dotter till Petter, (Albert och Therese, farfar och farmor till Monica Edin), Rickard Söderström, son till Petter, Linnea Söderström, sonhustru till Petter, Henning Söderström, son till Petter.

Mellanraden: Artur Melander, son till Ester, Anna-Lisa Söderström, dotter till Henning, Petter Söderström, (jubilaren), Linnea Söderström, dotter till Petter, Sara Söderström, Petters hustru, Adolf Boman, son till Olga.

Främre raden (sittande barn): Ingrid Söderström, dotter till Henning, Pelle Söderström, son till Henning, Greta Söderström, dotter till Henning, Britta Boman, dotter till Olga, Gösta Boman, son till Olga, Astrid Edin, dotter till Therese, Arne Edin, son till Therese, (Monica Edins pappa).

10:47

6-12-99

Stenar som konst

Stenar, gamla, uråldriga. Berggrundens droppar. Slipade av år, årstider, sekler, millennier, formade av vindar, av hav.

Stenar som blir konstverk. Konstfulla mönster, konstverk som uppstått alldeles av sig själv. Mönster på ytan, naturens nyckfulla infall när olika bergarter blandas och sällsamma bilder uppstår.

Stenar är form, ingen helt lik någon annan, var och en med sin egen särprägel, nästan personligheter. Och några mer konstfulla än andra, mer utsirade, mer överraskande, mer förunderliga.

Som naturen vill visa, också i dessa sina mest stelnade former, att inget konstverk är så stort, så märkvärdigt som naturen själv.

Dessa stenar finns alla på södra Åstön. I strandkanten, nära havet, denna utpost mot vattnet.

Där ligger de, skimrande av färg, på samma gång sällsynta och alldeles naturliga. De finns där, konsten är att se dem.

Se stenarna, förundras över deras uråldriga former och alldeles nyskapade bilder.

Curt Bladh

Bilder:
Sören Walldin

10:48

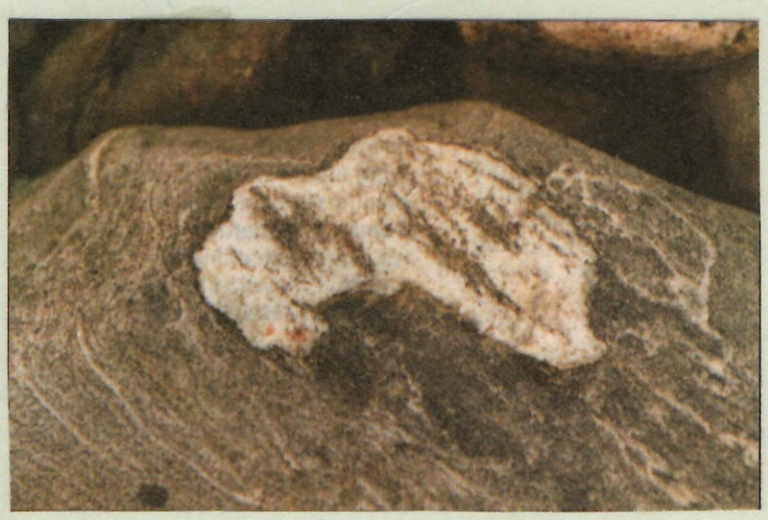

10:49

Snön täcker gravarna på kyrkogården i Tynderö. Ett och annat spår visar att rådjur och harar patrullerar området i sökandet efter något ätbart. FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

Hungriga rådjur äter upp växterna på kyrkogården

TYNDRÖ

På många kyrkogårdar har rådjur och harar blivit ett bekymmer eftersom de brist på annan föda gärna betar på gravarnas blommor.

På Tynderö är problemet välkänt för kyrkvaktmästaren Per-Olof Östberg.

Det är i första hand penséerna som lockar om våren är sen.

– Vissa år har det kommit många gravrättsägare och varit väldigt upprörda över att blommorna som de nyligen planterat blivit helt uppätna.

Främst rådjur

– De spår vi sett tyder på att det främst är rådjuren som är bekymret här ute. Men de iakttagelser jag gjort genom åren tyder på att det är när våren är sen, då snön ligger kvar i skogen och gräset inte kommit upp, som de ger sig på blommorna. Det är klart att de lysande penséerna med sin frodiga blad blir lockande då.

– Jag har försökt med alla tänkbara åtgärder för att stänga dom ute, men det är omöjligt. På något sätt tar dom sig in, genom att krypa under, hoppa eller klättra.

Vänta med penséer

I fjol var problemet litet på Tynderö. Dels var våren ganska gynnsam och dels har stammen minskat genom de lodjur som finns på Tynderö och Åstön.

Den som vill smycka en anhörigs grav på våren bör vänta med att sätta penséer och andra tidiga blommar till dess årets första späda gräs börjat växa. Då avtar rådjurens intresse för de frodiga blomsterplanten.

I Härnösand är rådjursbekymren än större. Där har djuren lärt sig att när klockorna ringer i Heliga Korsets kapell i samband med begravning, så är det mycket troligt att det serveras färska blommor och kransar på kyrkogården.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060-571095

20-12-99

Lucia soaré

Lucia med sina tärnor,
stjärngossar och tomtar.
Måndag 13 december kl. 18.00
Tynderö Bygdegård
Varmt Välkomna!

Joel Jonsson
Tynderö
5 år 18 december

Tynderö 17-12

Tynderö kyrka: Sönd 18 Julmusik i Tynderö kyrka. Medv: Tynderö-kören med solister. Sångfåglarna. Flöjt Cecilia Holm. Trumpet: Malin Holmsten, Lars Pettersson. Richard Wikström, Seth Häggglöf.

TYNDERÖ

Elma Kristina Öjbo och **Anna Lena Svedin** har som gåva fått Åkerö 1:17 av Stig Svedin, Fridhemsgatan 60, Sundsvall. Taxeringsvärde 300 000 kronor.

Kenneth Risberg har som gåva fått Bäräng 1:59 av John Erik Risberg, Stationsgatan 3, Timrå. Taxeringsvärde 221 000 kronor.

Björn, Mari och **Anita Holm** har som gåva fått Östbyn 1:5 av Bo och Solveig Gun-Lis Holm, Skolrådsvägen 122, Haninge. Taxeringsvärde 169 000 kronor.

Gunnar Wiklund i Timrå AB har köpt Mällby 2:7 av Gunnar Wiklund, för 30 000 kronor.

Lars Holmqvist har köpt Våle 1:28 av Erik Allan Viklunds dödsbo, för 425 000 kronor.

Tynderö

Bäräng 1:2. Sälj: Ulrika Ivarsen och Rolf Olsson. Köp: Lennart Backlund. Pris: 65.000 kr. Tax-v: 27.000 kr.

Märrgård 1:47. Sälj: Yvonne Johansson, 1/2. Köp: Glenn Andersson, tid 1/2. Pris: 114.600 kr. Tax-v: 280.500. Värdeintyg: Ej högre.

Märrgård 1:63. Sälj: Glenn Andersson, 1/2. Köp: Yvonne Johansson, tid 1/2. Pris: 437.500 kr. Värdeintyg: Ej högre.

Det hände 1983

Ubåtsjakt vid Medelpads kust

14-12-99

Under några veckor under våren 1983 gick jakten på främmande nations ubåtar vid Medelpads kust.

Det började fredagen den 28 april. Kustbevakningen larmades av personer som sett "ett troligt ubåtsperiskop" i farleden utanför Snöskär vid Åstholmen. Kvällen därpå gjorde flera privatpersoner observationer som tydde på att en ubåt kunde ha varit ända inne i Sundsvalls hamn. Mellan klockan 18.00 och 19.00 sågs ett periskop på flera platser mellan Tjuvholmen och Vindskärsvarv.

Lördag 1 maj kom rapport om att en ubåt varit nära att kollidera med kajen vid Korstaverket. Militärens spaningar fortsatte med maximala resurser, men utan resultat.

En sovjetisk långtradare, som misstänktes ha samband med ubåtarna, stoppades. Men tradaren hade rent mjöl i påsen. Eller rättare sagt vodka i lasten. Den tog Sundsvallsborna gärna emot ...

Kunde främmande ubåtar vara här för att kontrollera hur bra vår beredskap är sedan Lv 5 lades ned förra sommaren? Det är mycket troligt, sa Jan-Ola Gustafsson, lärare vid civilförsvaret och väl insatt i militär teknik och militär strategi i en artikel i ST den 3 maj.

Ifrågasatt

"Vi måste ifrågasätta bekantskapen med vår ryska vänort Volchov". Det uttalandet gjorde Erik Jonsson (c), oppositionsråd i Sundsvalls kommun, i en annan artikel samma dag.

Militären trappade upp med ubåtshelikoptrar. Och från Östersund och Sollefteå kom trupper som på Alnö övade med handeldvapen och landstigningsbåtar.

På kvällen den 4 maj smällde det – bokstavligt. Militären utlöste en minspärr mellan Aldernästet på Alnö och Granön. Dykare gick ned men fann inga spår efter ubåten. Senare fälldes sjunkbomber mot en förmodad ubåt i Sundsvallsbukten och ett sovjetiskt tankfartyg bevakades under sin färd ut från Stockvik.

Men då jakten inte gav något resultat avblåstes spaningarna den 10 maj. Och än i dag finns inga bevis för att en främmande ubåt varit inne i Sundsvallsfjärden. Inte ens en trolig ubåt.

ANDERS ÄNGEBRINK
060-19 72 65

10:50

En bild från ubåtsjakten våren 1983. Två militärbåtar patrullerar i Alnösundet. Bilden är tagen från Alnö. I bakgrunden Gränges (som det då hette) och Skönsmon. FOTO: ST-ARKIVET

Kolbullar och glögg värmde Åstöborna

ÅSTÖN

Det blåste kallt över Tynderösundet i går. Men det höll inte besökarna borta från den åttonde julmarknaden i Idyllens trädgård.

Trots att många av marknadsbesökarna var ordentligt påpälsade kurade de ihop sig ute i snålblåsten på Åstön. Glöggen från Tynderö Hembygdsförening värmde visserligen, men inte tillräckligt för att hålla kylan borta.

– Gå in i värmetältet där bakom, sa Lidas Lidholm medan han stekte kolbullar av rimmat och rökt sidfläsk kombinerat med salt, vatten och mjöl.

Det skrattades och hälsades vänligt, precis som brukligt på sådana här tillställningar. Vadmalsjackeförsäljaren Gun-Britt Westin påstod att affärerna gick bra.

– Jackorna är inte mina egna. Jag säljer åt ett företag från Voulerim, sa hon.

Inne i värmen på Idyllens kafé trängdes rödblommiga fikasugna söndagsgäster med sina mösstruliga frisyrer. De njöt av fikabrödet och andra julprimörer mellan pratet med medresenärerna.

KLAS ELFVING
060-197167

Lasse Sjöström från Tynderö Hembygdsförening sålde glögg till frusna marknadsbesökare i går. Platsen var Åstön, vid Idyllen. FOTO: ANKI HAGLUND

Lidas Lidholm var kolbullsansvarig. Maträtten syns allt oftare på marknader runt om i Medelpad. FOTO: ANKI HAGLUND

GAMMALDAGS JULMARKNAD
på ÅSTÖN
Träarbeten, tomtar, keramik, näver, skinn, vadmalskläder, ljuskronor, grenljus, broderier, stenljusstakar, konfekt, kryddor, julbröd, tunnbröd, blodpalt, råmjölk, saltströmming, rörost, granar, glögg, korv, kolbullar.
JULFIKA PÅ PORTERKAFÉET
IDYLLENS VÄRDSHUSPARK
Lördag 11 dec. 12-17
Söndag 12 dec. 12-17
Välkomna!

Arbetet med utbyggnaden av Tynderö kyrkogård framskrider. Enorma massor av berg, gigantiska stenar, stubbar och annan bråte har fraktats bort och sprängning har varit också ägt rum. Men sakta kan man skönja utseendet på den nya kyrkogården. Tidsschemat håller ännu så länge.
Det har hänt mycket inom Tynderö församling under 1999! Vi har exempelvis haft möjlighet att bjuda våra konfirmander och ungdomar till en veckas vistelse i klostret Taizé, med lite andra spännande upplevelser i Frankrike.
Vi har köpt in fyra(4) optimistjollar och två Tvåkronor och deltagit i årets Jolleläger i juli.
Vi har återinvigt vår kyrka med ett underbart fackeltåg i februari, vi har också renoverat vår vackra orgel. Vi har inventerat våra kulturskatter i olika byggnaders gömmor, en del fynd påträffades som skall deponeras till Länsmuseet i Härnösand. Många har besökt vår kyrka under högtider och vår skördeauktion, Ferlinafton osv.
TYNDERÖ KYRKORÅD TILLÖNSKAR ALLA ETT UNDERBART NYTT ÅR 2000 !!!!

DBL 2-12-99

■ Den första advent, för tio år sedan, gifte sig **Ann Christine Ekerhall** och **Kenneth Bohman** i Söråkers stiftsgårds kapell.
Då var de inte med i tidningen med något bröllopsfoto, men nu är det dags, när de ska fira sina tio gemensamma år.
– Tiden flyger iväg, säger Ann-Christine, när man har så roligt som vi haft. Vid bröllopet var det bästa vi har med, nämligen döttrarna Cecilia och Annelie, som då var tärnor.
På tennbröllopsdagen gratulerar Dagbladet med en bröllopstårta.

MYCKELÅNG

10:51

I Tynderö kyrka vigdes på juldagen Thomas Eriksson och Marie-Louise Nordin, Söråker.

Vigselförrättare var komminister Rickard Wickström. Uppvaktande näbbar var barnen Jannice, Malin, Emelie, Malin och Frida.

Foto: ANNIKA BLOM, PHOTOGRAFICA, SUNDSVALL

Året i kapellet avslutades med musik

Anna Hanning tillsammans med Malte och Gustav Sjölund ett av nyårskvällens musikaliska inslag i Skeppshamns kapell.

FOTO: TORBJÖRN ELVERHEIM

ÅSTÖN

Under ett decennium när kyrkobesökarna hamnat allt längre ifrån varandra i allt tommare bänkar i stiftets kyrkor, håller det lilla fiskrekapellet i Skeppshamn ännu ställningarna vid millenniets slut.

Den traditionella nyårsbönen längst ut på Åstön lockade som vanligt ett stort antal människor på fredagskvällen. Inte rekord, kanske, men ändå ett bidrag till ett litet lyft i den för domkapitlet annars så dystra statistiken.

– Biskopen och domprosten i Härnösand borde glädjas, noterade hamnfogden och ordföranden i Kapellaget, Magnus Medin, när han kunde summera att drygt 20-talet högtidligheter i kapellet under 1999 samlat fler än 60 besökare i snitt per gång.

Inför kyrkans skilsmässa från staten står kapellet ovanligt väl förberett.

Ingen församling

Det har nämligen aldrig tillhört någon församling och aldrig direkt varit organisatoriskt underordnat Svenska kyrkan. Fast visst drar man lite nytta av pastoratets resurser.

Fredagens bön leddes av Rickard Wikström och Catharina Brunnström. Organist var Seth Hägglöf. Skön sång och musik svarade Anna Hanning, Josefine Hägglöf, Malte och Gustav Sjölund för.

Tidigare under dagen hade ett barndop och en vigsel ägt rum i kapelet och timmen före tolvslaget tändes skeppslagets vårdkaselängst ut på öns klippa vid fyren.

TORBJÖRN ELVERHEIM
060.571095

I Skeppshamns kapell vigdes på Nyårsafton Helena Melander och Patrik Wreeby, Sundsvall. I samband med vigseln döptes sonen Elias. Vigsel och dop förrättades av Rikard Wikström. (Foto: Anders Hansson, Lenär-Bild, Timrå).

Tynderö församling

Svea Kristina Sundberg, 96 år

Agnes Karolina Hägglund, 88 år

Dagny Katarina Tunfors, 87 år

Anna Märta Åström, 87 år

• *Olov Fredrik Daniel Eriksson*

Olov Fredrik Daniel Eriksson, 87 år

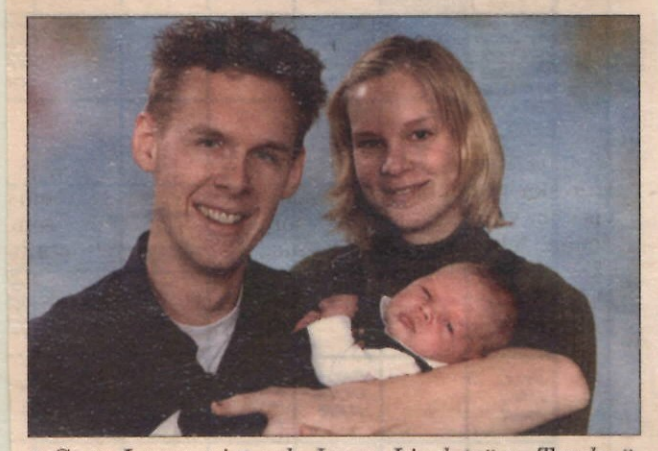

• *Sven Lagerqvist och Jenny Lindström, Tynderö, med dottern Emma, född 20 december, längd: 51 cm, vikt: 3720 gram.*

Fre. 31/12
Kl 18.00

Nyårsbön i Skeppshamns Kapell. Richard Wikström, Seth Hägglöf. Sång och musik: Anna Hanning, Gustav och Malte Sjölund. Klockringning vid tolvslaget. VÅRDKASEN TÄNDES kl 22.45 ute vid fyren på Åstholmens udde. Det är första gången en vårdkase åter tändes sedan ryssen närmade sig på 1700-talet.

TYNDERÖ KYRKA

Juldagen kl. 07 Julotta, Richard Wikström, Seth Hägglöf, Tynderökören med solister och Josefine Hägglöf. Flöjt Cecilia Holm. **Annandagen** Gudstjänsten sammanlyst till Stiftsgården.

TYNDERÖ

Ann-Christine Källberg har köpt Mällby 1:8 av Gunbritt Näslund och Stig Källberg, Vävlandsvägen 56, Timrå, för 230 000 kronor.

Vintersolståndet

Så här såg det ut vid Åstön när årets vintersolstånd inträffade.

ST

FOTO: TORSTEN SUNDBERG

Och den vackraste julhälsningen

Vi har ju tidigare på den här sidan visat den roligaste julhälsningen. Nu kan vi även presentera den vackraste. Den kommer från Tynderö Bygdegårdsförening med en vacker bild från Tynderösundet. Tyvärr förtäljer inte kortet vem den duktiga fotografen är.

Den fotograf som tagit bilden till Tynderö Bygdegårdsförenings julkort heter Ove Svedin.

10:52